

## Nr 314.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av Sveriges anslutning till en överenskommelse angående inter-europeiska betalningar och kompensationer m. m.; given Drottningholms slott den 5 november 1948.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 5 november 1948 vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att godkänna Sveriges anslutning till en den 16 oktober 1948 undertecknad överenskommelse angående inter-europeiska betalningar och kompensationer ävensom att lämna Sveriges riksbank bemyndigande att i form av överdragningsrätter ställa vissa medel till förfogande.

GUSTAF.

*Ernst Wigforss.*

---

*Utdrag ur protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Majestät Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 5 november 1948.*

### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Med skrivelse den 30 juni 1948 (nr 342) har riksdagen godkänt Kungl. Maj:ts proposition nr 257/1948 angående Sveriges anslutning till den i Paris den 16 april 1948 undertecknade konventionen angående europeiskt ekonomiskt samarbete och till den genom konventionen upprättade organisationen. Vidare har riksdagen med skrivelse den 20 juli 1948 (nr 449)

godkänt Kungl. Maj:ts proposition nr 297/1948 angående en överenskommelse om ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater, som den 3 juli 1948 undertecknats i Stockholm. Den senare överenskommelsen reglerar förhållandet mellan Sverige och Förenta Staterna i sådana hänseenden som, i vad avser det europeiska samarbetet, regleras genom konventionen.

Enligt konventionen, artikel 4, skola medlemsstaterna fortsätta de redan inledda strävandena att snarast möjligt genomföra ett multilateralt betalningssystem samt samarbeta för att ömsesidigt minska hindren för handeln och betalningarna. De skola vidare, enligt artikel 1, såsom en omedelbar uppgift utarbeta ett gemensamt återuppbyggnadsprogram. Det finnes anledning att med sistnämnda artikel i konventionen sammanställa artikel 1 i avtalet med Förenta Staterna, där Sverige erhåller utfästelse om bistånd i återuppbyggnadsarbetet inom Parisorganisationens ram i enlighet med bestämmelserna i den amerikanska lagstiftningen i ämnet.

De första större arbetsuppgifterna inom Parisorganisationen ha varit att utforma dels ett program för det europeiska återuppbyggnadsarbetet under tiden 1 juli 1948—30 juni 1949, jämte ett förslag till fördelning av den amerikanska finanshjälpen under samma tid, dels ett multilateralt betalningssystem för underlättande av den inter-europeiska handeln, dels slutligen ett program för rekonstruktionsarbetet fram till och med år 1952. De båda första uppgifterna äro numera slutförda, sedan organisationens råd den 16 oktober 1948 godkänt dels ett program för tiden fram till den 1 juli 1949, dels ock en överenskommelse om inter-europeiska betalningar och kompensationer. Programmet för tiden till och med år 1952 är nu under arbete med ledning av de olika nationella program för samma tid, som av deltagarländerna utarbetats såsom svar på de frågeformulär organisationen utsänt. Texten till betalningsöverenskommelsen jämte tilläggsprotokoll ävensom svenska regeringens svar i fråga om programmet för tiden till och med år 1952 torde såsom bilagor (litt. A och B) få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

De förslag som utarbetats av Parisorganisationen innebära i huvudsak följande.

### **Betalningssystemet och hjälpfördelningen.**

Från amerikansk sida hade meddelats, att det belopp, som för det första året stode till förfogande för finansiell hjälp, utgjorde 4 875 miljoner dollar. Detta belopp har av Parisorganisationen föreslagits fördelat mellan medlemsstaterna på basis av dessa länders beräknade underskott i betalningarna i förhållande till dollarområdet. Samtidigt ha emellertid medlemsstaterna överskott eller underskott i förhållande till varandra. Om icke hänsyn togs även till detta förhållande, skulle länderna komma att erhåll-

la finansiell hjälp till belopp som antingen över- eller understeye deras betalningsunderskott i förhållande till dollarområdet och övriga medlemsstater sammantagna. En dollartilldelning, verkställd på angivna grunder, skulle med andra ord visserligen temporärt lösa huvuddelen av betalningssvårigheterna gentemot dollarområdet men däremot icke motsvarande svårigheter de olika medlemsstaterna emellan. Detta har föranlett, att man funnit det nödvändigt att komplettera rekommendationerna rörande fördelningen av den amerikanska finanshjälpen med ett särskilt inter-europeiskt betalnings- och kompenstationssystem, avsett att med stöd i den finansiella hjälpen övervinna de betalningshinder som stå i vägen för en vidare utveckling av den inter-europeiska handeln.

Detta system, som utformats i överenskommelsen av den 16 oktober 1948, innebär i huvudsak följande. Varje land åtager sig att ställa till övriga länders förfogande en överdragningsrätt motsvarande dess beräknade bruttoöverskott i betalningarna gentemot övriga länder. Eftersom de olika länderna regelmässigt ha överskott i förhållande till vissa andra länder och underskott i förhållande till andra, kommer varje land att dels lämna ett bidrag till övriga länder, motsvarande den överdragningsrätt, som det ställer till förfogande, och dels erhålla en överdragningsrätt på andra länder. Dess nettobidrag till, eller nettohjälp från, de övriga länderna blir tydligen lika med den överdragningsrätt, som det lämnar dessa länder, minskad med den överdragningsrätt, som det erhåller från dem. Om ett land redovisar ett underskott i förhållande till övriga länder, erhåller det alltså, utöver den amerikanska finanshjälpen, en hjälp från dessa länder, som underlättar ett fullföljande av den ömsesidiga handeln utan betalningar i guld eller dollar. Om åter ett land redovisar ett sammanlagt överskott i förhållande till övriga länder, lämnar det motsvarande nettohjälp till dessa; den finanshjälp, det själv erhåller, blir lika med den direkta dollartilldelningen reducerad med landets bidrag i egen valuta till övriga länder. Till den del den mottagna dollartilldelningen på detta sätt kommer att motsvaras av nettobidrag i egen valuta till de andra länderna, kommer vederbörande land att stå blott såsom förmedlare av viss finanshjälp. I motsvarande mån betecknas finanshjälpen såsom »villkorlig» och saknar i princip gåvo- eller lånekarakter. Utgår den amerikanska finanshjälpen till ett visst land helt på lånebasis, föreligger ingen återbetalningsskyldighet, i den mån finanshjälpen motsvaras av nettobidrag till andra länder genom överdragningsrätter till förmån för dessa.

Med stöd ytterst i överdragningsrätterna genomföres en månatlig multilateral clearing mellan deltagarländerna, genom vilken en kvittning av fordringar och skulder kommer till stånd. Denna clearing för vilken en närmare redogörelse torde få lämnas i det följande är i viss omfattning obligatorisk. Resultatet blir detsamma som vid en i viss utsträckning genomförd ömsesidig konvertibilitet hos valutorna. Betalningarna kunna alltså fullgöras utan att regleringar i guld, dollar eller andra internationellt gångbara betalningsmedel behöva ifrågakomma och utan ytterligare stegring av bila-

terala skulder och krediter. Genom kombinationen av betalningssystemet med den finansiella hjälpen har vunnits, att de bidrag, som olika länder måste lämna till övriga länder för att nämnda resultat skall nås, helt täckas av finansbidrag från Förenta Staterna utan återbetalningsskyldighet. Varje nettobidrag till övriga länder har sålunda sin motsvarighet i en finanshjälp av motsvarande omfattning och karaktär från Förenta Staterna.

Ur svensk synpunkt föreligger i detta sammanhang ett par specialfrågor av särskild betydelse.

Vid beräkningen av behovet av överdragningsrätt har hänsyn tagits till förekomsten av sådana reserver, som kunna utnyttjas för likvidering av betalningsunderskott för ett land i förhållande till ett annat utan att det senare landet behöver öppna en dragningsrätt för det förra i syfte att undvika en reglering av betalningsunderskottet i guld eller dollar. Dragningsrätterna ha alltså beräknats på ett sådant sätt, att de förslå att täcka de beräknade betalningsunderskotten, sedan för underskottslandet tillgängliga medel i överskottslandets valuta i all möjlig utsträckning utnyttjats.

Vidare föreligger en skillnad mellan sådana länder, som mottaga finanshjälp delvis på gåvobasis, och länder, som uteslutande mottaga lån. Det har tidigare framhållits, att det bidrag ett överskottsland lämnar andra länder i form av dragningsrätter medför, att den finanshjälp i dollar som överskottslandet mottager i motsvarande mån icke blir underkastad återbetalningsskyldighet. För ett överskottsland, som mottagit finanshjälp i dollar i gåvoform innebär detta tydligen ingen direkt fördel; att överskottslandet i motsvarande mån kommer att stå blott såsom mottagare av »villkorlig» hjälp förmedlad till andra länder har dock i olika hänseenden återverkningar beträffande det inre administrativa förfarandet. För ett överskottsland, vilket, såsom fallet är för Sveriges del, mottager finanshjälp uteslutande i låneform, medför däremot det bidrag landet lämnar andra deltagarländer genom överdragningsrätter ett upphävande av en eljest föreliggande återbetalningsskyldighet. För ett sådant land kommer alltså ett betalningsöverskott gentemot övriga deltagarländer att automatiskt verka på samma sätt som en återbetalning på den erhållna dollarkrediten, medan omvänt utnyttjandet från ett sådant lands sida av dragningsrätter i andra länder medför en motsvarande ökning av betalningsskyldigheten gentemot Förenta Staterna.

Enligt från amerikansk sida avgivna förklaringar är avsikten att verkställa utbetalningar av tilldelade dollarmedel under förutsättning att det belopp i dragningsrätter från andra länder, som må vara baserat på dollartilldelningen, ställts till de övriga ländernas förfogande samt i den mån betalningsbehoven göra sig gällande för av dollartilldelningen täckta varuleveranser. I sistnämnda hänseende göres ingen skillnad mellan den dollartilldelning som är »ovillkorlig» och den tilldelning som är »villkorlig» genom att motsvaras av förutsatta dragningsrätter öppnade av mottagarlandet till förmån för andra länder. Om en dragningsrätt, vars öppnande utgör förutsättningen för att dollartilldelningen skall ställas till förfogande, icke

fullt utnyttjats under den period för vilken dollartilldelningen gäller, föranleder detta icke någon ändring av dollartilldelningens storlek under samma period. Däremot har man från amerikansk sida framhållit, att ett ofullständigt utnyttjande av en dragningsrätt utgör ett av de förhållanden som av den amerikanska administrationen måste tagas i betraktande vid bestämmandet av dollartilldelningen för den efterföljande perioden. Någon automatisk återverkan föreligger därvid icke, utan avgörande betydelse torde komma att tillmätas orsaken till att dragningsrätten icke blivit utnyttjad. Har detta sin naturliga förklaring i förutsättningarna för handelsutbytet eller återspeglar det exempelvis en felaktig beräkning av behovet av en dragningsrätt, bör någon återverkan på den senare dollartilldelningen icke ifrågakomma, medan däremot detta blir fallet exempelvis om överskottslandet kan anses ha förhindrat ett utnyttjande av dragningsrätten genom åtgärder, vilka icke framstå som skäliga. Skulle å andra sidan dollartilldelningen komma att understiga vad som förutsatts vid det ursprungliga fastställandet av dragningsrätterna, böra dessa jämkas i anslutning till förändringen av dollartilldelningen.

### Sveriges ställning inom betalningssystemet.

I det av Parisorganisationen framlagda första årsprogrammet för tiden 1 juli 1948—30 juni 1949 har rekommenderats, att Sverige skulle erhålla en sammanlagd dollartilldelning av 47 miljoner. Enligt särskild överenskommelse skall detta belopp i sin helhet läggas på lånebasis. I årsprogrammet har Sverige förutsatts ställa till övriga deltagarländers förfogande dragningsrätter å sammanlagt 34,8 miljoner dollar (i svenska kronor). Av den från Parisorganisationens sida rekommenderade dollartilldelningen på 47 miljoner skulle alltså i enlighet med vad som förut anförts 34,8 miljoner få karaktären av ett »villkorligt» lån, för vilket återbetalningsskyldighet icke skulle komma att föreligga i den mån dragningsrätten i fråga utnyttjas. Emellertid har det vidare förutsatts, att Sverige i övriga deltagarländer skulle erhålla dragningsrätter å sammanlagt 9,8 miljoner. Utnyttjas dessa dragningsrätter av Sverige, helt eller delvis, ökas Sveriges återbetalningsskyldighet på ett eventuellt dollarlån i motsvarande mån.

Under förutsättning att den amerikanska administrationen i enlighet med Parisorganisationens rekommendation medger Sverige en total upplåning av 47 miljoner dollar (inom ramen av det europeiska återuppbyggnadsprogrammet och för dess genomförande anvisade medel) och dragningsrätterna i Sverige, respektive för Sverige, skulle fullt utnyttjas intill de i Parisorganisationens årsprogram angivna beloppen, skulle resultatet alltså bli, att Sverige skulle erhålla  $(47 - 34,8 =) 12,2$  miljoner dollar i »villkorligt» lån samt därjämte 9,8 miljoner dollar i ett »villkorligt» lån med återbetalningsskyldighet samt  $(34,8 - 9,8 =) 25$  miljoner dollar i »villkorligt» lån utan återbetalningsskyldighet. Sverige skulle sålunda under angivna för-

utsättningar erhålla 47 miljoner dollar på lånebasis med en återbetalningsskyldighet till Förenta Staterna på  $(12,2 + 9,8 =)$  22 miljoner dollar. Skulle — alltså under nyss angivna förutsättningar beträffande de olika beloppen — andra länders dragningsrätter i Sverige icke utnyttjas till mer än exempelvis 20 miljoner dollar av det till förfogande ställda beloppet å 34,8 miljoner, ökas i varje fall Sveriges återbetalningsskyldighet till Förenta Staterna med  $(34,8 - 20,0 =)$  14,8 miljoner och kan under vissa i det föregående berörda förhållanden dollartilldelningen komma att reduceras intill samma belopp. Om underutnyttjandet av ifrågavarande dragningsrätt förklaras av att denna beräknats felaktigt, har ett särskilt förfarande förutsetts för en revision av dragningsrättens belopp, varigenom frågan om en återverkan på dollartilldelningens storlek torde få anses förfallen, medan däremot givetvis återverkan på återbetalningsskyldigheten måste kvarstå. Skulle det förhållandet inträda, att Sverige självt icke kan utnyttja de dragningsrätter, landet erhållit i andra länder, minskas uppenbarligen enligt här redovisade principer i motsvarande mån återbetalningsskyldigheten på det amerikanska lånet och uppkommer frågan om en revision av dragningsrättens belopp.

### **Den tekniska regleringen av betalningarna enligt överenskommelsen.**

I tekniskt avseende kommer kompensationsförfarandet att verka på i huvudsak följande sätt. Till Internationella regleringsbanken i Basel, åt vilken uppdragits att såsom agent för Parisorganisationen kalkylera och utföra compensationerna, skall uppgift lämnas om ställningen per varje månadsultimo å i princip samtliga konton, som föras hos en centralbank för räkning övriga deltagarländers centralbanker. På basis av en jämförelse mellan de för två på varandra följande månadsskiften lämnade siffrorna fastställer agenten, sedan i avtal med tvåkontosystem saldering mellan kontona först verkställts, det underskott som uppkommit mellan varje par av deltagarländer under månaden i fråga. Detta underskott utgör måttet på den maximala andel av överdragningsrätten, som agenten äger utnyttja under den ifrågavarande månaden. Innan ett dylikt utnyttjande äger rum, skall dock agenten i första hand undersöka, huruvida möjlighet föreligger att reducera ett deltagarlands fordringssaldo på ett annat deltagarland mot en motsvarande reduktion av landets i fråga skuldsaldo till ett tredje deltagarland. Agenten må härvid på anmodan av den centralbank, i vars namn kontot föres, från de rapporterade saldon verkställa avdrag med belopp representerande vissa i överenskommelsen i detalj angivna poster, nämligen bl. a. normala arbetsbalanser, täckning för nettoförsäljningar på termin eller för bankkrediter med kort förfallotid, balanser som icke uppkommit i samband med löpande handelstransaktioner eller under ett betalningsavtal och som äro fritt konvertibla till guld eller dollar. Möjligheten att verkställa en

utjämning av här angivet slag blir givetvis beroende av skuldförhållandena mellan samtliga i transaktionen deltagande länder. För Sveriges vidkommande kan det innebära ett utnyttjande av en fordran på ett deltagarland för betalning av en skuld till ett annat deltagarland.

Sedan här angivna möjligheter till utjämning utnyttjats i den utsträckning, som ger det för samtliga deltagarländer såsom en enhet betraktade maximala resultatet, använder agenten de överdragningsrätter som han, enligt vad nyss sagts, äger utnyttja på basis av det månatliga underskottet. Dessa överdragningsrätter skola i första hand utnyttjas rent bilateralt; först sedan det månatliga underskottet genom ovan beskrivna utjämningsförfarande och genom det bilaterala applicerandet av överdragningsrätterna nedbringats till noll, äger agenten utnyttja eventuellt kvarvarande del av överdragningsrätterna för multilateralt bruk, d. v. s. för ytterligare möjliga utjämningsförfaranden.

Här beskrivna utjämningsförfarande och utnyttjande av överdragningsrätterna benämnes i överenskommelsen kompensationer av »första kategorien». De kunna utföras utan att de berörda länderna tillfrågas i förväg.

Agenten äger dessutom på anmodan av ett debitorland använda detta lands överdragningsrätt för multilateralt bruk även utöver vad som motsvaras av det månatliga underskottet i förhållande till det land, gentemot vilket överdragningsrätten gäller. Detta får dock endast ske under förutsättning antingen att det land, som genom det multilaterala kompensationsförfarandet kommer att kunna utnyttja det förstnämnda debitorlandets överdragningsrätt gentemot ett annat land, självt under den ifrågavarande månaden har ett underskott på det sistnämnda landet som icke kan täckas genom ianspråktagande av ett fordringssaldo, eller också att samtycke till transaktionen erhålles av det land, som ställer överdragningsrätten i fråga till förfogande.

Sedan alla möjligheter till genomförandet av kompensationer av första kategorien utnyttjats, äger agenten även föreslå utförandet av kompensationer av »andra kategorien», vilka för något eller några deltagarländer innebära en ökning av föreliggande saldon. Vid anordnandet av dylika kompensationer skall agenten i första hand föreslå sådana transaktioner, som syfta till att undvika antingen betalningar i guld eller dollar eller ett avbrytande av handelsförbindelserna mellan två deltagarländer. Kompensationer av andra kategorien kräva förhandssamtycke av de deltagarländer, vilkas saldon genom kompensationen i fråga skulle ökas. Någon skyldighet att acceptera dylika kompensationer föreligger icke; däremot ger överenskommelsen uttryck åt de anslutna ländernas avsikt att till fullo samarbeta vid bedömandet av skäliga förslag som kunna framställas av agenten.

Om under loppet av en månad en betalning i guld eller utländska valutor skulle förfalla till betalning under ett före Parisöverenskommelsens ikraftträdande avslutat bilateralt avtal mellan två deltagarländer, skall betalningen uppskjutas till dess kompensationer för ifrågavarande månad verkställts. Här föreligger således en möjlighet att, såframt skuldförhållandet

mellan de två ifrågavarande länderna genom kompensationsförfarandet kan nedbringas under guldpunkten, slippa ifrån en eljest ofrånkomlig guld- eller dollarbetalning.

Skulle ett deltagarland på grund av att dess överdragningsrätt på ett annat land vid något tillfälle icke kan utnyttjas bli nödsakat att fullgöra en betalning till det sistnämnda landet i guld eller utländska valutor, föreligger enligt överenskommelsen möjlighet att låta denna betalning återgå vid ett senare tillfälle, då överdragningsrätten i fråga kan utnyttjas. En dylik eftersläpning av utnyttjandet av överdragningsrätter kan nämligen tänkas uppkomma antingen på grund av bestämmelsen att högst 75 % av en överdragningsrätt får utnyttjas t. o. m. den 31 mars 1949 eller också därför att motsvarande villkorliga dollarhjälp ännu icke tilldelats det land, som lämnar överdragningsrätten.

I överenskommelsen angivas vissa förutsättningar, under vilka en revision av överdragningsrätternas belopp och fördelning kan genomföras på framställning av ett deltagarland. Förutsättning härför är antingen att force majeure eller katastrof inträffat eller att ett debitorland kan göra gällande, att det icke trots skäligen ansträngningar kunnat utnyttja sin överdragningsrätt, eller slutligen att ett kreditorland kan göra gällande, att en överdragningsrätt icke längre är erforderlig för det ändamål, för vilket den tillskapats. Framställningar om dylik revision skola göras till Parisorganisationen. De under denna organisation tillskapade betalnings- och handelskommittéerna skola tillsätta en eller flera specialkommittéer, bestående av högst fem medlemmar. Dessa specialkommittéer skola verkställa utredning med anledning av de framställningar om revision av överdragningsrätter som hänskjutas till dem, samråda med berörda deltagarländer och anbefalla de revisioner eller andra åtgärder, som de finna önskvärda. Betalnings- och handelskommittéerna skola omedelbart behandla specialkommittéernas rapporter och framlägga dem för organisationens råd jämte sin åsikt. I avvaktan på ett beslut av rådet skall organisationens generalsekretariat informera organisationens exekutivkommitté och överlämna rapporterna till den amerikanska administrationen för ekonomiskt samarbete.

I detta sammanhang må nämnas, att det uppdragits åt betalnings- och handelskommittéerna att övervaka tillämpningen av överenskommelsen om inter-europeiska betalningar och kompensationer.

### **Överenskommelsens ikraftträdande m. m.**

Överenskommelsen skall ratificeras och träder i kraft först sedan samtliga deltagarländer deponerat sina ratifikationsinstrument hos Parisorganisationens generalsekretariat. I avvaktan härpå tillämpas enligt ett samtidigt med överenskommelsen undertecknat tilläggsprotokoll bestämmelserna i överenskommelsen provisoriskt fr. o. m. den 1 oktober 1948. Ifrågavarande protokoll skall gälla till dess konventionen träder i kraft men kan uppsägas av ett deltagarland med en uppsägningstid av tre månader.



Överenskommelsen förblir i kraft till dess de komparationer, som avse utgången av juni månad 1949, ha utförts. Den kan därefter förlängas på sådana villkor som deltagarländerna må överenskomma om. Senast den 1 maj 1949 skall ställning tagas till frågan, huruvida överenskommelsen skall förlängas eller icke. Om sannolikheten talar för att en förlängning icke kommer till stånd, skola deltagarländerna på begäran av vilket som helst deltagarland uppdraga åt en eller flera kommittéer att undersöka och rekommendera vilka åtgärder som kunna erfordras för att undvika vissa konsekvenser, som kunna uppstå genom att vissa saldon kunna ha förändrats såsom ett resultat av kompensationsförfarandet. Skulle inom en skälig tidsperiod från överenskommelsens upphörande risk anses föreligga för ett avbrytande av handels- eller betalningsförbindelserna, för betalningar i guld eller utländska valutor eller för andra liknande möjliga konsekvenser, äger ett deltagarland således påfordra tillsättandet av en dylik kommitté.

Parisorganisationens råd har genom beslut likaledes den 16 oktober 1948 uppmanat deltagarländerna att under den tid överenskommelsen angående inter-europeiska betalningar och komparationer är i kraft följa vissa rekommendationer beträffande principerna för handelspolitiken. Dessa principer åsyfta särskilt en ökning av handeln och ett upprätthållande och om möjligt en ökning av sådan normal export, som är nödvändig för andra deltagarländers återuppbyggnad. Från svensk och schweizisk sida har i detta sammanhang förklarats, att definitionerna i ifrågavarande rekommendationer saknade den precisering som erfordrades och att de fastställda reglerna icke vore tillräckligt konkreta för att utgöra en lämplig grundval för ett beslut som det skall åligga deltagarländerna att genomföra.

### **Departementschefen.**

Genom det förslag till fördelning av den amerikanska finanshjälpen och den överenskommelse angående inter-europeiska betalningar och komparationer, som utarbetats av Parisorganisationen, ha bättre förutsättningar skapats för den inter-europeiska handeln.

Den amerikanska finanshjälpens betydelse ej endast för Europas direkta försörjning med väsentliga förnödenheter från Förenta Staterna utan överhuvud för det europeiska återuppbyggnadsarbetet behöver icke ånyo framhållas. Dess gynnsamma inflytande i sistnämnda hänseende har ytterligare ökats genom det sätt varpå man i anknytning till finanshjälpen sökt till en del lösa också de inter-europeiska betalningsproblemen i deras för handeln skadligaste former.

I och för sig är betalningssystemet att betrakta såsom uttrycket för fullt fristående strävanden att återuppbygga den europeiska handels finanssiella underlag. Ur vissa synpunkter framstår det som en svaghet att detta försök så nära kommit att knytas vid den amerikanska finanshjälpen; betalningssystemet har härigenom blivit kanske i onödig grad komplicerat samt därjämte fått en tidsbundenhet och begränsning som kan försvåra över-

gången till mera normala betalningsanordningar. Å andra sidan har betalningssystemets slagkraft såsom medel att övervinna de mest närliggande svårigheterna ökat just genom anknytning till den finansiella hjälpen och vidare har, såsom nyss framhållits, dennas handelsfrämjande inflytande förstärkts genom ifrågavarande utbyggnad.

För Sveriges del är den konkreta innebörden i ifrågavarande förslag, att Sverige av Parisorganisationen rekommenderats att under tiden 1 juli 1948 —30 juni 1949 erhålla 47 miljoner dollar inom ramen av det amerikanska hjälpprogrammet, samtidigt som Sverige skulle dels åtaga sig att tillhandahålla övriga medlemsstater i Parisorganisationen överdragningsrätter i svenska kronor till ett värde av 34,8 miljoner dollar för täckande av motsedda betalningsunderskott för andra länder gentemot Sverige, dels ock berättigas att själv erhålla dragningsrätter i övriga länder på sammanlagt 9,8 miljoner i dollarvärde för täckning av motsedda underskott i förhållande till dessa. Sverige skulle vidare i likhet med övriga deltagarländer genom slutlig ratifikation av överenskommelsen om inter-europeiska betalningar och kompensationer medverka i det internationella kompensationsförfarande som införes genom överenskommelsen. Jag torde icke i detta sammanhang behöva ytterligare gå in på det inbördes sammanhanget mellan dragningsrätterna och den amerikanska krediten, för vars huvudlinjer en redogörelse lämnats i det föregående. Det kan här räcka med att fastslå att en ömsesidig växelverkan föreligger, som under vissa förhållanden kan medföra en reduktion såväl av det belopp som rekommenderats såsom finanshjälp till Sverige som av Sveriges förpliktelser att ställa dragningsrätter till förfogande. Jag vill även erinra om att Sveriges nettobidrag till det europeiska betalningssystemets fungerande i form av dragningsrätter direkt medför en motsvarande reduktion av återbetalningsskyldigheten på det lån som kan komma att utgå från Förenta Staterna. Detta är till sina konsekvenser likvärdigt med att det motsedda överskottet på Sveriges handel med övriga deltagarländer — exklusive sterlingländerna, till vilka jag i det följande återkommer — täckes i dollar bundna för omedelbar återbetalning på det amerikanska lånet.

Såsom tidigare framhållits, ha dragningsrätterna beräknats med utgångspunkt från att vissa redan föreliggande betalningsmöjligheter först utnyttjas. I Sveriges fall innebär detta bl. a., att Sverige gentemot Storbritannien sättes i tillfälle att likvidera löpande betalningsunderskott ur eljest bundna pundbehållningar, intill ett motvärde av 70 miljoner dollar; här behandlade förslag kan sålunda sägas innefatta bl. a. en omedelbar frigörelse av större delen av Sveriges äldre pundtillgångar för likvidering av löpande handel med sterlingområdet.

Förevarande frågekomplex, som i sin helhet bör underställas riksdagen, synes i två hänseenden kräva särskilda beslut av denna. Sålunda kräves riksdagens godkännande av Sveriges anslutning till överenskommelsen om inter-europeiska betalningar och kompensationer. Det är vidare erforderligt att riksdagens bemyndigande lämnas till Sveriges riksbank att i form av

överdragningsrätter ställa de medel till förfogande, som enligt förslaget skulle utgöra Sveriges bruttobidrag till betalningssystemet och övriga inom detta samarbetande länder. Det nära inbördes sammanhanget mellan de i Paris utarbetade förslagens olika delar medför, att riksdagens beslut i dessa hänseenden komma att i sak ömsesidigt betinga varandra. En anslutning till betalningsöverenskommelsen är alltså icke möjlig utan ett samtidigt godkännande av att dragningsrätter öppnas i enlighet med Parisförslagen. Å andra sidan får den kortfristiga kreditgivning, dessa dragningsrätter innefatta, sitt värde ur begränsade svenska synpunkter genom det sätt på vilket kreditutnyttjandet från andra länders sida automatiskt minskar Sveriges återbetalningsskyldighet på en upplåning i Förenta Staterna. Den närmare utformningen av det tekniska tillvägagångssättet vid bokföring av ifrågavarande upplåning torde få ankomma på riksbanken i samråd med riksgäldskontoret.

Vid bedömandet av ifrågavarande förslag bör särskild uppmärksamhet ägnas föreliggande möjligheter att i händelse av förändringar i läget revidera de förpliktelser som skulle följa av ett godkännande av förslaget. Jag vill i detta hänseende i första hand ånyo erinra om att en reduktion av det belopp, med vilket Sverige kan komma att tillerkännas krediter inom återuppbyggnadsprogrammets ram, medför en rätt till revision också av Sveriges åtaganden i form av dragningsrätter; Sverige har ingen skyldighet att öppna en dragningsrätt förrän motsvarande hjälp i dollar i bindande form tilldelats landet. Möjligheter ha skapats för en revision av dessa dragningsrätter i fall, där ändrade förhållanden eller felbedömningar vid dragningsrättens fastställande göra en sådan revision motiverad; en sådan revisionsmöjlighet ger det nödvändiga utrymmet för omprövningar, varigenom konfliktsituationer betingade av förhållandet mellan utnyttjandet av dragningsrätterna och tilldelningen av dollarmedel kunna förebyggas. Slutligen bör understrykas, att särskilda bestämmelser införts i överenskommelsen, varigenom möjligheter öppnats till en ingående prövning av det läge som skulle uppkomma, för den händelse kompensationsförfarandet skulle avbrytas. En sådan prövning kan erfordras i syfte att skapa underlaget för tilläggsuppgörelser varigenom skadliga återverkningar av förut genomförda kompensationer på handeln och betalningarna skulle elimineras.

Med hänsyn till Sveriges allmänna intresse att lämna sitt fulla stöd åt strävandena att återuppbygga den europeiska handeln genom en förbättring av dennas finansiella förutsättningar, och med tanke jämväl på de direkta fördelar som i sammanhanget eventuellt skulle komma Sverige till godo anser jag mig böra tillstyrka, att ifrågavarande förslag underställas riksdagen för godkännande. Jag finner även att de möjligheter till revision och omprövning som föreligga ge all den trygghet mot en oväntad utveckling som man på nuvarande stadium rimligen kan bereda de deltagande länderna.

Överenskommelsen har, med ratifikationsförbehåll, å svenska regeringens vägnar undertecknats i Paris den 16 oktober 1948.

Jag får nu med åberopande av det anförda föreslå, att ifrågavarande överenskommelse angående inter-europeiska betalningar och kompensationer måtte föreläggas riksdagen. Vidare bör begäras riksdagens bemyndigande till Sveriges riksbank att i form av överdragningsrätter ställa de medel till förfogande, som enligt överenskommelsen skulle utgöra Sveriges brutto-bidrag till betalningssystemet och övriga inom detta samarbetande länder. Jag får således hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att godkänna Sveriges anslutning till överenskommelsen ävensom att lämna Sveriges riksbank bemyndigande att i form av överdragningsrätter ställa vissa medel till förfogande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Majestät Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:  
*Erik Skiöld.*

---



**Accord de paiements et de compensations entre les pays européens.**

Les Gouvernements de l'Autriche, de la Belgique, du Danemark, de la France, de la Grèce, de l'Irlande, de l'Islande, de l'Italie, du Luxembourg, de la Norvège, des Pays-Bas, du Portugal, du Royaume-Uni, de la Suède, de la Suisse, de la Turquie, les Commandants en chef des Zones d'occupation en Allemagne de la France, du Royaume-Uni et des États-Unis d'Amérique, et le Commandant de la Zone anglo-américaine du Territoire libre de Trieste;

Désirant progresser dans la voie d'une plus grande liberté des Paiements Intra-Européens, ainsi que le prévoit l'Article 4 de la Convention de Coopération Économique Européenne, signée à Paris le 16 avril 1948;

Désirant adopter sans délai un plan de compensation limitée, applicable jusqu'à ce qu'il soit possible de prendre de nouvelles mesures en vue d'établir entre eux un système de paiements entièrement multilatéral;

Considérant la Décision du Conseil de l'Organisation Européenne de Coopération Économique (appelé ci-dessous le Conseil) en date du 16 octobre 1948 approuvant le texte du présent Accord et l'adoption le 16 octobre 1948 d'une décision recommandant une répartition de l'Aide Américaine;

Considérant la Décision du Conseil en date du 16 octobre 1948 relative à la politique commerciale;

Sont convenus de ce qui suit:

**Agreement for Intra-European Payments and Compensations.**

The Governments of Austria, Belgium, Denmark, France, Greece, Ireland, Iceland, Italy, Luxembourg, Norway, the Netherlands, Portugal, the United Kingdom, Sweden, Switzerland and Turkey, the Commanders-in-Chief of the French, United Kingdom and United States Zones of Occupation of Germany, and the Commander of the British-United States Zone of the Free Territory of Trieste;

Desiring to move forward towards the liberalisation of Intra-European Payments envisaged in Article 4 of the Convention for European Economic Co-operation signed in Paris on 16th April, 1948;

Desiring to adopt immediately a plan for limited compensation to be applied until it shall be possible to take further steps towards the establishment of a full multilateral system of payments among themselves;

Having regard to the adoption on 16th October, 1948, by the Council of the Organisation for European Economic Co-operation (hereinafter referred to as the Council) of a Decision approving the text of the present Agreement; and to the adoption on 16th October, 1948, of a Decision recommending a distribution of American Aid;

Considering the Decision on commercial policy taken by the Council on 16th October, 1948;

Have agreed as follows:

(Översättning.)

## **Överenskommelse angående inter-europeiska betalningar och kompensationer.**

De österrikiska, belgiska, danska, franska, grekiska, irländska, isländska, italienska, luxemburgiska, norska, holländska, portugisiska, brittiska, svenska, schweiziska och turkiska regeringarna, befälhavarna för Frankrikes, Storbritanniens och Förenta Staternas ockupationszoner i Tyskland, samt befälhavaren för den brittisk-amerikanska zonen i det fria området Trieste:

vilka önska framskrida emot den större frihet i de inter-europeiska betalningarna som förutsetts i artikel 4 av den i Paris den 16 april 1948 undertecknade konventionen för europeiskt ekonomiskt samarbete;

vilka önska omedelbart antaga en plan för begränsad kompensation att tillämpas intill dess att det blir möjligt att taga ytterligare steg i riktning mot upprättandet av ett fullständigt multilateralt betalningssystem dem emellan;

vilka beakta det av Organisationens för europeiskt ekonomiskt samarbete råd (härefter kallat Rådet) den 16 oktober 1948 fattade beslutet om godkännande av texten till förvarande överenskommelse; ävensom Rådets beslut den 16 oktober 1948 innehållande rekommendation rörande en fördelning av amerikansk hjälp;

vilka beakta det beslut rörande handelspolitiken, som fattats av Rådet den 16 oktober 1948,

hava överenskommit om följande.

## TITRE I.

## PART I.

*Article 1.**Article 1.*

a. Les Parties Contractantes effectueront des compensations monétaires dans les conditions prévues au présent Accord. Ces compensations sont de première et de deuxième catégories au sens de l'Article 18. Elles ont pour objet de faciliter toutes les transactions que les Parties Contractantes pourront à tout moment autoriser conformément à leurs politiques respectives de transferts de devises et aux dispositions de leurs accords de paiements.

(a) Subject to the provisions of the present Agreement, the Contracting Parties shall carry out currency compensations. Such compensations shall be first and second category compensations as defined in Article 18. Compensations shall be used to facilitate all transactions which the Contracting Parties may at any time allow in accordance with their respective transfer policies and with the terms of their payments agreements.

b. Sous réserve des dispositions de l'Article 5, les soldes disponibles pour les compensations sont les soldes des comptes tenus par une banque centrale au nom d'autres banques centrales. Les banques centrales, au sens du présent Accord, sont les banques centrales ou les autres autorités monétaires désignées par les Parties Contractantes.

(b) Subject to the provisions of Article 5, the balances available for compensations shall be the balances of accounts kept by one central bank in the name of other central banks. For the purposes of the present Agreement, central banks shall be the central banks or other monetary authorities designated by the Contracting Parties.

*Article 2.**Article 2.*

La Banque des Règlements Internationaux (appelée ci-dessous l'Agent), agissant en vertu de l'accord conclu entre elle et l'Organisation Européenne de Coopération Économique (appelée ci-dessous l'Organisation), en application de la Décision du Conseil en date du 10 septembre 1948, est l'agent chargé de la compensation aux fins du présent Accord.

The Bank for International Settlements (hereinafter referred to as the Agent), acting in accordance with the agreement between the Bank for International Settlements and the Organisation for European Economic Co-operation (hereinafter referred to as the Organisation) made in pursuance of the Decision of the Council taken on 10th September, 1948, shall be the agent for compensation for the purposes of the present Agreement.

*Article 3.**Article 3.*

a. Les compensations prévues au présent Accord sont effectuées chaque mois et conformément aux directives données à l'Agent par l'Organisation.

(a) Compensations under the present Agreement shall take place monthly and in accordance with directives given by the Organisation to the Agent.

b. L'Agent soumet chaque mois des rapports à l'Organisation sur les compensations exécutées au cours du mois.

(b) The Agent shall submit monthly reports to the Organisation on the compensations completed during the month.



DEL I.

*Artikel 1.*

a) De fördragsslutande parterna skola genomföra valutakompensationer i enlighet med bestämmelserna i denna överenskommelse. Sådana kompensationer skola vara kompensationer av första och andra kategorien såsom dessa definierats i artikel 18. Kompensationer skola användas för att underlätta alla de transaktioner som de fördragsslutande parterna vid varje tillfälle tillåta enligt sin valutapolitik och bestämmelserna i sina betalningsöverenskommelser.

b) De behållningar, som skola vara tillgängliga för kompensationer, skola, med de förbehåll som angivas i artikel 5, vara de kontobehållningar, som en centralbank håller i en annan centralbanks namn. Med centralbanker avses i denna överenskommelse de centralbanker eller andra monetära institutioner, som angivits av de fördragsslutande parterna.

*Artikel 2.*

Internationella regleringsbanken (härefter kallad Agenten) skall, i enlighet med den överenskommelse som med stöd av Rådets beslut den 10 september 1948 träffats mellan Internationella regleringsbanken och Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete (härefter kallad Organisationen), vara agent för kompensationer enligt denna överenskommelse.

*Artikel 3.*

a) Kompensationer enligt denna överenskommelse skola äga rum månatligen och i enlighet med de direktiv som av Organisationen lämnas till Agenten.

b) Agenten skall underställa Organisationen månatliga rapporter över de kompensationer som genomförts under månaden.

## Article 4.

a. Les compensations de première catégorie sont exécutées sans l'accord préalable des Parties Contractantes.

b. Les compensations de deuxième catégorie sont subordonnées à l'accord préalable des Parties Contractantes directement intéressées à chaque compensation de deuxième catégorie.

c. Les Parties Contractantes, bien qu'elles ne s'engagent pas à accepter les compensations de deuxième catégorie, se déclarent prêtes à coopérer pleinement en vue de faciliter la réalisation de toute proposition raisonnable présentée par l'Agent, compte tenu de toutes les circonstances relatives à ces compensations.

d. En établissant les compensations de deuxième catégorie, l'Agent s'efforcera de faciliter les compensations propres à rendre plus aisées les relations les plus critiques entre débiteur et créateur, en gardant particulièrement à l'esprit qu'il est désirable d'éviter autant que possible les règlements en or ou en devises entre les Parties Contractantes ainsi que les interruptions dans les échanges ou les paiements.

e. Aucune disposition du présent Article ne s'oppose à ce qu'une Partie Contractante fasse connaître à l'Agent qu'elle est disposée à accepter, sans son accord préalable, tout ou partie des compensations de deuxième catégorie qui pourraient être établies par l'Agent.

## Article 5.

a. Dans le calcul des soldes disponibles pour les compensations d'un mois donné, l'Agent peut, à la demande de l'une des Parties Contractantes, exclure certaines catégories de soldes détenus par ladite Partie Contractante. Les catégories de soldes susceptibles d'être exclues, ainsi que la procédure à suivre pour demander leur exclusion, sont indiquées dans l'Annexe A qui fait partie intégrante du présent Accord.

## Article 4.

(a) First category compensations shall be applied without the previous consent of the Contracting Parties.

(b) Second category compensations shall require the previous consent of the Contracting Parties directly concerned in each second category compensation.

(c) The Contracting Parties, while not binding themselves to accept second category compensations, intend to co-operate fully in facilitating any reasonable propositions put forward to them by the Agent, having regard to all the circumstances concerning such compensations.

(d) In arranging second category compensations the Agent shall endeavour to facilitate those compensations which will ease the most difficult debtor/creditor relationships, bearing particularly in mind the desirability of avoiding so far as possible settlements between Contracting Parties in gold or foreign currencies and interruptions in trade or payments.

(e) Nothing in this Article shall prevent any Contracting Party from informing the Agent that it is prepared to accept, without its previous consent, all or any class of second category compensations which may be arranged by the Agent.

## Article 5.

(a) When calculating the balances available for the compensations in respect of any month, the Agent, at the request of a Contracting Party, may exclude certain types of balances owned by that Contracting Party. The types of balances which may be excluded and the procedure for requesting their exclusion are set out in Annex A which shall form an integral part of the present Agreement.

*Artikel 4.*

a) Kompensationer av första kategorien skola genomföras utan föregående samtycke av de fördragsslutande parterna.

b) Kompensationer av andra kategorien skola erfordra föregående samtycke av de fördragsslutande parter, som äro direkt berörda av varje kompensation av andra kategorien.

c) De fördragsslutande parterna hava, oaktat de icke binda sig för att godtaga kompensationer av andra kategorien, för avsikt att till fullo samarbeta för att underlätta genomförandet av varje skäligt förslag, som framlägges för dem av Agenten, med hänsyn tagen till alla omständigheter som stå i samband med ifrågasvarande kompensationer.

d) Agenten skall vid anordnandet av kompensationer av andra kategorien sträva att underlätta sådana kompensationer, som äro ägnade att avhjälpa särskilt kritiska skuldförhållanden, varvid i synnerhet bör beaktas önskvärdenheten att såvitt möjligt undvika betalningar mellan de fördragsslutande parterna i guld eller utländska valutor samt avbrott i handeln eller betalningarna.

e) Utan hinder av bestämmelserna i denna artikel äger fördragsslutande part underrätta Agenten, att densamma är beredd att utan föregående samtycke godtaga alla eller något slag av kompensationer av andra kategorien, vilka kunna anordnas av Agenten.

*Artikel 5.*

a) Agenten må, vid beräkandet av de behållningar, som äro tillgängliga för kompensationer avseende viss månad, på begäran av fördragsslutande part utesluta vissa slag av behållningar, vilka ägas av denna. De slag av behållningar, som må uteslutas, och den procedur som skall iakttagas vid begäran om deras uteslutande, angivas i Bihang A, som skall utgöra en integrerande del av denna överenskommelse.

*b.* Aucun solde exclu des compensations relatives à un mois donné conformément au paragraphe *a* du présent Article, ne doit être compris par la Partie Contractante qui a demandé cette exclusion dans les calculs concernant les règlements en or ou en devises, qui seraient exigibles par ladite Partie Contractante en vertu d'un accord de paiements conclu antérieurement à la signature du présent Accord et qui pourraient intervenir immédiatement après les compensations relatives au mois considéré.

*Article 6.*

Chaque Partie Contractante s'engage à ne pas faire en sorte que des banques autres que les banques centrales détiennent des soldes anormaux en monnaies d'autres Parties Contractantes et en général à ne pas placer de tels soldes de façon qu'ils ne soient pas disponibles pour les compensations.

*Article 7.*

*a.* Chaque fois qu'un règlement en or ou en devises devient exigible au cours d'un mois donné, en vertu d'un accord de paiements conclu entre deux Parties Contractantes antérieurement à la signature du présent Accord, ce règlement est différé jusqu'à ce que les compensations relatives à ce mois aient été effectuées.

*b.* Tout règlement en or ou en devises qui reste dû après les compensations relatives au mois considéré doit être alors effectué immédiatement. Tout règlement de cette nature doit être rapporté par le débiteur à l'Agent et l'Organisation.

*c.* Aucune disposition du présent Article ne s'oppose à ce qu'une Partie Contractante qui est créditrice adopte des dispositions différentes en accord avec une autre Partie Contractante si, par suite de l'application du présent Article, une marge de crédit consentie par la première à la seconde se trouve dépassée de façon continue.

*(b)* No balance excluded under paragraph *(a)* of this Article from the compensations in respect of any month shall be included, by the Contracting Party requesting the exclusion, in the calculation for the purpose of any settlement in gold or foreign currency which would be due to that Contracting Party under a payments agreement made before the signature of the present Agreement and which might follow immediately after the compensations in respect of that month.

*Article 6.*

Each Contracting Party undertakes not to cause abnormal balances in the currencies of other Contracting Parties to be held by banks other than central banks or otherwise to place such balances so that they will not be available for the purpose of compensations.

*Article 7.*

*(a)* Whenever a gold or foreign currency settlement falls due in the course of any month, under a payments agreement between any two Contracting Parties made before the signature of the present Agreement, the settlement shall be postponed until after the compensations in respect of that month.

*(b)* Any settlement in gold or foreign currency which shall remain due after the compensations in respect of that month shall then be effected immediately. Any such settlement shall be reported by the debtor to the Agent and the Organisation.

*(c)* Nothing in the provisions of this Article shall preclude a Contracting Party which is a creditor from making different provisions by agreement with another Contracting Party, if, owing to the operation of this Article, a credit margin granted by the former to the latter is being continuously exceeded.

b) Behållning, som uteslutits från kompenstationerna avseende en viss månad enligt moment a) av denna artikel, må icke av den fördragsslutande part, som begärt uteslutandet, medtagas vid beräkningar avseende en reglering i guld eller utländska valutor, som skulle kunna påfordras av denna part enligt en före under-tecknandet av denna överenskom-melse ingången betalningsöverens-kommelse och som skulle följa ome-delbart på kompenstationerna avseen-de ifrågavarande månad.

#### Artikel 6.

Envar fördragsslutande part för-binder sig att icke förorsaka att onor-malt stora behållningar i övriga par-ters valutor hållas av andra banker än centralbankerna eller att på annat sätt placera dylika behållningar så att de icke bliva tillgängliga för kom-pensationer.

#### Artikel 7.

a) Närhelst en betalning i guld el-ler utländska valutor förfaller till be-talning under loppet av en månad, enligt en betalningsöverenskommelse mellan två fördragsslutande parter, ingången före undertecknandet av denna överenskommelse, skall denna betalning uppskjutas till dess att kompenstationerna för ifrågavarande månad ägt rum.

b) En betalning i guld eller ut-ländska valutor, som efter kompen-sationerna för ifrågavarande månad kvarstår förfallen till betalning, skall då omedelbart regleras. Anmälan om dylik betalning skall göras av gälde-nären till Agenten och Organisatio-nen.

c) Utan hinder av bestämmelser-na i denna artikel äger fördragsslutande part, som är borgenär, träffa avvikande överenskommelse med en annan fördragsslutande part, om på grund av bestämmelserna i denna ar-tikel en kreditmarginal, som bevil-jats den senare av den förra, fortlö-pande överskrides.

## Article 8.

a. Chaque Partie Contractante doit communiquer à l'Agent:

1. Toutes les informations nécessaires pour permettre à l'Agent de connaître exactement la nature et l'exécution de ses accords de paiements avec d'autres Parties Contractantes;

2. Un état mensuel des soldes du ou des comptes appropriés qui sont disponibles pour les compensations, ainsi que des soldes que la Partie Contractante désire exclure conformément à l'Article 5;

3. Un rapport mensuel indiquant un taux de change unique convenu avec chacune des autres Parties Contractantes et que la Partie Contractante qui établit le rapport est disposée à voir adopter pour la compensation;

4. Un état mensuel des règlements en or ou en devises effectués au cours du mois par la Partie Contractante intéressée aux autres Parties Contractantes;

5. Toutes les informations permettant à l'Agent de déterminer les montants en monnaies susceptibles d'être utilisés conformément au Titre II du présent Accord;

6. Toutes les autres informations que la Partie Contractante estime utiles à l'Agent pour l'accomplissement de sa tâche.

b. Dans le cas de Parties Contractantes dont les parités de change ne sont pas homogènes, les soldes et taux de change notifiés en application des sous-paragraphes 2 et 3 du paragraphe a du présent Article seront déterminés conformément aux dispositions de l'Annexe B qui fait partie intégrante du présent Accord.

## TITRE II.

## Article 9.

a. Toute Partie Contractante dont la balance des paiements courants pour l'année se terminant le 30 juin

## Article 8.

(a) Each Contracting Party shall communicate to the Agent:

(i) All information necessary to enable the Agent to have a clear understanding of the nature and operation of its payments agreements with other Contracting Parties;

(ii) A monthly statement of the balances on the appropriate account or accounts available for compensations, and of the balances which the Contracting Party desires to exclude in accordance with Article 5;

(iii) A monthly report giving a single rate of exchange agreed with each other Contracting Party at which the Contracting Party reporting is prepared for compensations to take place;

(iv) A monthly statement of settlements in gold or foreign currency made by the Contracting Party to other Contracting Parties during the month;

(v) Such information as will enable the Agent to ascertain the amounts of currencies which may be used in accordance with Part II of the present Agreement; and

(vi) Such further information as the Contracting Party considers may assist the Agent in his task.

(b) In the case of Contracting Parties without a unified cross-rate structure, the balances and rates of exchange reported under subparagraphs (ii) and (iii) of paragraph (a) of this Article, shall be determined in accordance with the provisions of Annex B which shall form an integral part of the present Agreement.

## PART II.

## Article 9.

(a) Each Contracting Party which has for the purpose of the present Agreement been estimated to be in

*Artikel 8.*

a) Envar fördragsslutande part skall tillstålla Agenten:

i) Alla uppgifter som äro nödvändiga för att Agenten skall få full kännedom om beskaffenheten och verkan av partens betalningsöverenskommelser med andra parter;

ii) En månatlig uppgift över behållningarna på de konon som äro tillgängliga för komensationer och över de behållningar, som parten önskar utesluta enligt artikel 5;

iii) En månatlig rapport angivande en växelkurs med varje annan part, varom överenskommelse träffats med denna part, efter vilken växelkurs den rapporterande parten är beredd att låta komensationer äga rum;

iv) En månatlig uppgift över betalningar i guld och utländska valutor, verkställda av parten till andra parter under månaden;

v) Sådana upplysningar, som Agenten behöver för att fastställa de valutabelopp, som må användas i enlighet med del II av förevarande överenskommelse; samt

vi) Alla ytterligare upplysningar, vilka parten anser kunna vara nyttiga för Agenten vid fullgörandet av hans uppgift.

b) I vad gäller en part utan ett enhetligt växelkurssystem skola de behållningar och växelkurser, varom uppgift skall lämnas enligt styckena ii) och iii) av moment a) i denna artikel, fastställas i enlighet med bestämmelserna i Bihang B, vilket skall utgöra en integrerande del av denna överenskommelse.

DEL II.

*Artikel 9.*

a) Envar fördragsslutande part som, i vad avser förevarande överenskommelse, beräknats vara borge-

1949 est estimée aux fins du présent Accord devoir être créditrice à l'égard d'une autre Partie Contractante, compte tenu des ressources existantes convenues de cette autre Partie Contractante, établit en faveur de cette dernière des droits de tirage.

*b.* Les montants des droits de tirage établis par chaque créiteur en faveur de chaque débiteur, équivalant à la valeur en dollars des États-Unis des biens et des services à procurer au créiteur par l'Administration de Coopération Économique des États-Unis, aux fins du présent Accord (appelée ci-dessous aide conditionnelle), sont indiqués dans l'Annexe C qui fait partie intégrante du présent Accord.

*c.* Aucun débiteur n'est tenu de rembourser à un créiteur un montant quelconque correspondant à des droits de tirage établis en sa faveur par le créiteur, si ce créiteur a reçu de l'Administration de Coopération Économique des États-Unis un montant équivalent d'aide conditionnelle auquel n'est attachée aucune obligation de remboursement.

*d.* Dans les relations de deux quelconques des Parties Contractantes, les termes »créiteur» et »débiteur» désignent, aux fins du présent Titre, celles qui apparaissent comme créditrices et débitrices vis-à-vis l'une de l'autre dans le Tableau III de l'Annexe C.

#### Article 10.

Les droits de tirage ne sont rendus disponibles et utilisés que conformément aux dispositions du présent Accord. Les montants à rendre disponibles et à utiliser sont calculés conformément aux dispositions de l'Annexe B.

#### Article 11.

*a.* Sous réserve des dispositions du paragraphe *b* du présent Article, les droits de tirage sont rendus dispo-

credit with any other Contracting Party on current balance of payments for the year ending 30th June, 1949, after taking into account the agreed existing resources of that other Contracting Party, shall establish drawing rights in favour of the latter Contracting Party.

*(b)* The amounts of drawing rights established by each creditor in favour of each debtor, equivalent to the United States dollar value of goods and services to be provided by the United States Economic Co-operation Administration for the purposes of the present Agreement (hereinafter referred to as conditional aid) to each creditor, are shown in Annex C which shall form an integral part of the present Agreement.

*(c)* No debtor shall be obliged to repay to a creditor any amount in respect of drawing rights established by the creditor in its favour, if that creditor has received from the United States Economic Co-operation Administration an equivalent amount of conditional aid to which no obligation to repay is attached.

*(d)* For the purposes of this Part of the present Agreement »creditor» and »debtor» mean, with respect to any two Contracting Parties, those which are shown as creditor and debtor in relation to one another in Table III of Annex C.

#### Article 10.

Drawing rights shall be made available and used only in accordance with the provisions of the present Agreement. The amount to be made available and used shall be calculated in accordance with the provisions of Annex B.

#### Article 11.

*(a)* Subject to the provisions of paragraph *(b)* of this Article, drawing rights shall be made available in



när i förhållande till en annan part i den löpande betalningsbalansen för det år, som slutar den 30 juni 1949, sedan hänsyn tagits till den andra partens befintliga tillgodohavanden, varom överenskommelse träffats mellan parterna skall inrätta överdragningsrätter till förmån för den senare parten.

b) De belopp i överdragningsrätter, som skola inrättas av varje borgenär till förmån för varje gäldenär, motsvarande värdet i amerikanska dollar av de varor och tjänster som skola ställas till varje borgenärs förfogande av Förenta Staternas Administration för ekonomiskt samarbete i vad avser denna överenskommelse, (härefter kallad villkorlig hjälp), framgå av Bihang C, som skall utgöra en integrerande del av denna överenskommelse.

c) Gäldenär skall icke vara skyldig att till borgenär återbetala något belopp avseende överdragningsrätter, som inrättats av borgenären till gäldenärens förmån, om ifrågavarande borgenär från Förenta Staternas Administration för ekonomiskt samarbete erhållit däremot svarande villkorlig hjälp, vartill ingen återbetalningsskyldighet knutits.

d) Med borgenär och gäldenär avses i denna del av överenskommelsen de fördragsslutande parter som i Bihang C, tabell III, angivits såsom borgenärer och gäldenärer i förhållande till varandra.

#### *Artikel 10.*

Överdragningsrätter skola göras tillgängliga och utnyttjas endast i enlighet med bestämmelserna i denna överenskommelse. De belopp, som skola göras tillgängliga och utnyttjas, skola beräknas i enlighet med bestämmelserna i Bihang B.

#### *Artikel 11.*

a) Där ej annorlunda överenskommits enligt moment b) av denna artikel, skola överdragningsrätter göras

nibles dans la monnaie de la Partie Contractante qui les rend disponibles ou, lorsqu'une autre monnaie est normalement utilisée pour les paiements entre ladite Partie Contractante et une autre Partie Contractante, dans cette autre monnaie. Chacune des Parties Contractantes fera connaître à l'Agent, le 31 octobre 1948 au plus tard, les monnaies dans lesquelles elle rendra disponibles les droits de tirage conformément au présent paragraphe.

*b.* Deux Parties Contractantes peuvent convenir, le 31 octobre 1948 au plus tard, que les droits de tirage établis par l'une en faveur de l'autre seront rendus disponibles dans une monnaie différente de celle dans laquelle ils auraient dû l'être en application du paragraphe *a* du présent Article. Les deux Parties Contractantes adresseront à l'Agent, le 31 octobre 1948 au plus tard, un rapport sur tout accord de cette nature.

*c.* Un accord conclu entre deux Parties Contractantes aux termes du paragraphe *b* du présent Article ne peut les empêcher de conclure ultérieurement un accord prévoyant que les droits de tirage établis par l'une en faveur de l'autre seront rendus disponibles, soit dans la monnaie de l'une d'entre elles, soit dans une monnaie qui, lors de l'accord ultérieur serait normalement utilisée dans leurs paiements réciproques. Dès la conclusion de tout accord ultérieur de cette nature, les deux Parties Contractantes adresseront à l'Agent un rapport à ce sujet.

#### *Article 12.*

Les montants en monnaie correspondant à des droits de tirage doivent être mis à la disposition de l'Agent aussitôt qu'il en fait la demande, sous réserve qu'une Partie Contractante ne peut être tenue de mettre à la disposition de l'Agent des montants en monnaie avant le moment où des montants équivalents d'aide conditionnelle lui sont attribués de façon ferme.

the currency of the Contracting Party making them available, or, if another currency is normally used for payments between that Contracting Party and another Contracting Party, in that other currency. Each Contracting Party shall, not later than 31st October 1948, report to the Agent the currencies in which it will make drawing rights available in accordance with this paragraph.

*(b)* Any two Contracting Parties may agree, not later than 31st October, 1948, that the drawing rights established by one in favour of the other shall be made available in a currency different from the currency in which they would otherwise be made available under paragraph *(a)* of this Article. A report on any such agreement shall be given by the two Contracting Parties to the Agent not later than 31st October, 1948.

*(c)* An agreement between two Contracting Parties under paragraph *(b)* of this Article shall not prevent them from subsequently making an agreement that the drawing rights established by one in favour of the other shall be made available either in the currency of one of them or in a currency which, at the time of the subsequent agreement, is normally used for payments between them. Immediately after any such subsequent agreement, the two Contracting Parties shall make a report thereon to the Agent.

#### *Article 12.*

Amounts of currency in respect of drawing rights shall be made available to the Agent immediately upon request by him, provided that a Contracting Party shall not be required to make amounts of currency available to the Agent earlier than the time at which equivalent amounts of conditional aid are firmly allotted to it.

tillgängliga i den fördragsslutande parts valuta, som gör dem tillgängliga, eller, därest en annan valuta normalt användes för betalningar mellan denna part och en annan part, i den senare valutan. Varje part skall senast den 31 oktober 1948 lämna agenten meddelande om den valuta vari den kommer att göra överdragningsrätter tillgängliga enligt detta moment.

b) Två fördragsslutande parter kunna, senast den 31 oktober 1948, överenskomma att överdragningsrätter, som inrättats av den ena till förmån för den andra, skola göras tillgängliga i en annan valuta än den, vari de eljest skulle gjorts tillgängliga enligt moment a) av denna artikel. Rapport om dylik överenskommelse skall avlåtas av de två parterna till Agenten senast den 31 oktober 1948.

c) Utan hinder av en överenskommelse mellan två fördragsslutande parter enligt moment b) av denna artikel, äga dessa senare överenskomma, att de överdragningsrätter, som inrättats av den ena till förmån för den andra, skola göras tillgängliga antingen i endera partens valuta eller i den valuta som vid tiden för den senare överenskommelsen normalt användes för betalningar dem emellan. Omedelbart efter det en sådan senare överenskommelse träffats skola de båda parterna avlåta rapport därom till Agenten.

#### *Artikel 12.*

Belopp hänförande sig till överdragningsrätter skola göras tillgängliga för Agenten omedelbart på dennes anfordran, dock att fördragsslutande part icke skall vara skyldig göra belopp tillgängliga för Agenten före den tidpunkt, då motsvarande belopp av villkorlig hjälp blivit slutligt tilldelat parten.

*Article 13.*

Les demandes prévues à l'article 12 et correspondant aux droits de tirage établis en faveur d'une Partie Contractante en une monnaie quelconque, ne peuvent être faites avant que les ressources existantes convenues de cette Partie Contractante dans ladite monnaie, telles qu'elles figurent à l'Annexe C, aient été épuisées.

*Article 14.*

Dans les compensations prévues au présent Accord, l'Agent doit utiliser les montants en monnaies rendus disponibles en vertu du présent Titre, conformément aux dispositions suivantes:

*a.* 1. L'Agent est habilité à utiliser, pour un mois donné, un montant de l'une des monnaies au plus égal à la totalité de chaque déficit pour le mois considéré entre chaque débiteur et chaque créateur, dans la mesure où le reliquat des ressources existantes convenues du débiteur dans la monnaie considérée n'est pas suffisant pour couvrir ce déficit.

2. Si au cours d'un mois donné, un montant d'une telle monnaie n'est pas disponible du fait de l'application de l'article 12, tout ou partie de ce montant, lorsqu'il devient disponible, peut être utilisé par l'Agent au cours d'un mois ultérieur en plus du montant qu'il peut utiliser aux termes du sous-paragraph 1 du présent paragraphe.

*b.* L'Agent peut, à la demande d'un débiteur, utiliser tout ou partie de montants d'une certaine monnaie en plus de ceux qu'il peut utiliser en vertu du paragraphe *a* du présent Article, que le débiteur lui aura notifiés, sous réserve:

1. Que toute Partie Contractante, dont le déficit mensuel vis-à-vis de la Partie Contractante qui a établi le droit de tirage en faveur du débiteur doit se trouver réduit par

*Article 13.*

Requests under Article 12 in respect of the drawing rights established in favour of any Contracting Party in any currency shall not be made before the agreed existing resources of that Contracting Party in that currency, as set out in Annex C, have been exhausted.

*Article 14.*

The Agent shall use amounts of currencies made available under this Part of the present Agreement in compensations under the present Agreement in accordance with the following provisions:

(*a*) (i) The Agent shall be entitled to use in any month an amount of any one currency up to the total of each deficit on the month between each debtor and each creditor to the extent to which the remaining amount of agreed existing resources of that debtor in that currency is not sufficient to cover that deficit.

(ii) If in any month an amount of such currency is not made available as a result of the operation of Article 12, the whole or part of that amount, when it becomes available, may be used by the Agent in any succeeding month in addition to the amount which he may use under sub-paragraph (i) of this paragraph.

(*b*) The Agent may, at the request of a debtor, use all or any part of amounts of a particular currency, additional to those which might be used under paragraph (*a*) of this Article, as the debtor may intimate to him, provided that:

(i) any Contracting Party, whose monthly deficit against the Contracting Party by which the drawing right has been established in favour of the debtor is to be reduc-

*Artikel 13.*

Anfordran enligt artikel 12 avseende överdragningsrätter, inrättade i viss valuta till förmån för fördragsslutande part, skall icke framställas innan denna parts befintliga tillgodohavanden i ifrågavarande valuta, varom överenskommelse träffats mellan parterna, och vilka framgå av Bihang C, till fullo utnyttjats.

*Artikel 14.*

Agenten skall utnyttja de belopp som gjorts tillgängliga enligt denna del av överenskommelsen för kompenstationer enligt överenskommelsen i enlighet med följande villkor:

a) i) Agenten skall äga att varje månad utnyttja belopp i en valuta högst motsvarande storleken av underskottet för månaden mellan varje gäldenär och varje borgenär, i den utsträckning som återstående belopp av ifrågavarande gäldenärs befintliga tillgodohavande i denna valuta, varom överenskommelse träffats mellan parterna icke är tillräckligt att täcka ifrågavarande underskott.

ii) Om under någon månad ett belopp i ifrågavarande valuta icke gjorts tillgängligt på grund av bestämmelserna i artikel 12, äger Agenten, när beloppet blir tillgängligt, utnyttja detsamma helt eller delvis under en påföljande månad, utöver det belopp, som Agenten äger utnyttja under stycket i) av detta moment.

b) Agenten må på begäran av gäldenär helt eller delvis utnyttja belopp i viss valuta, utöver dem som må utnyttjas enligt moment a) av denna artikel, enligt meddelande från gäldenären till Agenten, förutsatt att:

i) fördragsslutande part, vars månatliga underskott gentemot den part som inrättat överdragningsrätten till förmån för gäldenären skall reduceras genom ut-

l'emploi de ce montant, n'ait pas de solde créditeur vis-à-vis de la Partie Contractante qui a établi le droit de tirage, ou

2. Que l'accord de la Partie Contractante qui a établi le droit de tirage ait été obtenu au préalable.

c. Si, au cours d'un mois donné, le montant global d'une monnaie déterminée que l'Agent est habilité à utiliser en application du paragraphe a du présent Article dépasse le montant de cette monnaie disponible aux termes du présent Titre, l'Agent répartit, en principe, la dite monnaie entre les Parties Contractantes qui sont en déficit au cours du mois dans cette monnaie, proportionnellement à leurs déficits; toutefois, il peut procéder à des ajustements modérés dans cette répartition proportionnelle, en tenant compte du fait qu'il est désirable d'éviter autant que possible l'interruption des échanges et des paiements et de contribuer à éviter les règlements en or ou en devises.

#### *Article 15.*

Il ne sera pas rendu disponible ni utilisé dans les compensations relatives aux neuf mois se terminant le 31 mars 1949, plus de 75 % du montant des droits de tirage établis par une Partie Contractante en faveur d'une autre Partie Contractante et figurant à l'Annexe C. Dans des cas particuliers, ce pourcentage pourra être augmenté par décision de l'Organisation.

#### *Article 16.*

a. Si une Partie Contractante, soit en vertu d'un accord de paiements, soit parce qu'elle ne dispose pas d'un solde créditeur dans la monnaie d'une autre Partie Contractante, a fait à cette dernière un paiement en or ou en devises exigible à partir du 1<sup>er</sup> octobre 1948, du fait qu'à l'époque du paiement les droits de tirage établis en sa faveur par cette autre Partie Contractante ne peuvent être utilisés par l'Agent en raison des dispo-

ed by the use of the amount, has no balance standing to his credit with the Contracting Party which has established the drawing right, or

(ii) the consent of the Contracting Party by which the drawing right has been established has first been obtained.

(c) If in any month the aggregate amount of any one currency which the Agent is entitled to use under sub-paragraph (a) of this Article exceeds the amount of such currency available under this Part of the present Agreement, the Agent shall, in principle, use such currency as between the Contracting Parties in deficit on the month in that currency in proportion to such deficits, but may make moderate adjustments in this proportionate distribution having regard to the desirability of creating a minimum of interruption in trade and payments and of assisting in the avoidance of gold and foreign currency settlements.

#### *Article 15.*

Not more than 75 % of the amount of drawing rights established by a Contracting Party in favour of another Contracting Party as shown in Annex C shall be made available and used in compensations in respect of the nine months ending 31st March, 1949. In particular cases this percentage may be increased by decision of the Organisation.

#### *Article 16.*

(a) If a Contracting Party, either under a payments agreement or because it has no available credit balance in the currency of another Contracting Party, has made a payment in gold or foreign currency falling due on or after 1st October, 1948, to that other Contracting Party because at the time of payment drawing rights established in its favour by that other Contracting Party could not be used by the Agent as a result

nyttjande av beloppet, icke förfogar över kreditsaldo hos den part, som inrättat överdragningsrätten, eller

ii) medgivande lämnats av den fördragsslutande part, som inrättat överdragningsrätten.

c) Om under en månad de sammanlagda belopp i en valuta, som Agenten är berättigad att utnyttja enligt moment a) av denna artikel, överstiga det belopp i samma valuta, som är tillgängligt enligt denna del av denna överenskommelse, skall Agenten i princip fördela det tillgängliga beloppet mellan de Parter, som ha underskott för månaden i ifrågavarande valuta, i proportion till deras underskott, varvid Agenten äger göra smärre justeringar i denna proportionella fördelning, med beaktande av önskvärldheten att så vitt möjligt undvika avbrott i handel och betalningar samt medverka till undvikande av betalningar i guld och utländska valutor.

#### *Artikel 15.*

Högst 75 % av de belopp i överdragningsrätter, som inrättats av fördragsslutande part till förmån för annan part, enligt vad som angivits i Bihang C, skola göras tillgängliga och utnyttjas för komensationer under de 9 månader, som sluta den 31 mars 1949. Denna procentsats må för särskilt fall höjas enligt beslut av Organisationen.

#### *Artikel 16.*

a) Därest fördragsslutande part, antingen enligt en betalningsöverenskommelse eller emedan den saknar tillgänglig behållning i annan parts valuta verkställt en betalning i guld eller utländska valutor, förfallande till betalning den 1 oktober 1948 eller senare till ifrågavarande andra part, emedan vid tiden för betalningen de överdragningsrätter, som upprättats till dess förmån av ifrågavarande andra part icke kunnat ut-

sitions des Articles 12 et 15, l'Agent, sur la demande de la Partie Contractante qui a effectué le paiement, prendra les mesures nécessaires pour permettre l'affectation de ces droits de tirage au rachat de tout ou partie des montants d'or ou de devises payés dans ces conditions, sous réserve que les dispositions des Articles 12 et 15 ne fassent plus obstacle à l'utilisation des droits de tirage.

*b.* La demande et les mesures prévues au paragraphe *a* du présent Article seront effectuées et appliquées au cours des compensations relatives au mois pendant lequel les dispositions des Articles 12 ou 15, selon le cas, cesseront de faire obstacle à l'utilisation des droits de tirage.

*c.* Le montant que l'Agent peut utiliser pour un mois donné en application du présent Article s'ajoute aux montants qu'il peut utiliser pour ce mois en application de l'Article 14.

#### Article 17.

*a.* On envisage que les droits de tirage seront normalement utilisés ainsi qu'ils sont établis en vertu de l'Article 9 du présent Accord. Il devra en être tenu compte lorsqu'il s'agira de procéder aux révisions prévues aux paragraphes *b*, *c* et *d* du présent Article.

*b.* Il ne sera procédé, à la demande d'une Partie Contractante, à une révision des montants et de la distribution de droits de tirage, que dans les circonstances résultant:

1. du cas de force majeure ou de catastrophe;

2. du cas où un débiteur excipe et convainc le Conseil qu'il lui a été impossible d'utiliser tout ou partie des droits de tirage qui lui ont été accordés, bien qu'il se soit raisonnablement efforcé d'y parvenir;

3. du cas où un créateur excipe et convainc le Conseil que tout ou

of the operation of the provisions of Articles 12 and 15, the Agent, at the request of the Contracting Party which has made the payment, shall take the necessary steps to enable such drawing rights to be used to repurchase the whole or part of any amounts of gold or foreign currency so paid provided that the use of the drawing rights is no longer prevented as a result of the operation of the provisions of Articles 12 and 15.

*(b)* The request and arrangements under paragraph *(a)* of this Article shall be made and put into effect during the course of the compensations in respect of the month when the provisions of Articles 12 and 15, as the case may be, cease to prevent the use of the drawing rights.

*(c)* The amount which the Agent may use under this Article in respect of any month shall be in addition to the amounts which the Agent may use in respect of that month under Article 14.

#### Article 17.

*(a)* It is contemplated that drawing rights will normally be used as established under Article 9 of the present Agreement. The procedure for revisions provided for in paragraphs *(b)*, *(c)* and *(d)* of this Article shall be administered with this in mind.

*(b)* Revision of the amounts and distribution of drawing rights shall take place, at the request of a Contracting Party, only in circumstances resulting from:

(i) force majeure or catastrophe;

(ii) a situation in which a debtor maintains and satisfies the Council that it has been unable to use the whole or any part of its drawing rights although it has made all reasonable efforts to do so; or

(iii) a situation in which a creditor maintains and satisfies the



nyttjas av Agenten på grund av bestämmelserna i artiklarna 12 och 15, skall Agenten, på framställning av den part, som verkställt betalningen, vidtaga erforderliga åtgärder för att möjliggöra att en dylik överdragningsrätt utnyttjas för att helt eller delvis återköpa det belopp i guld eller utländska valutor, som sålunda erlagts, förutsatt att hinder ej längre möter för utnyttjande av överdragningsrätterna på grund av bestämmelserna i artiklarna 12 och 15.

b) Framställning och åtgärder enligt moment a) av denna artikel skola göras respektive vidtagas under loppet av kompen sationerna för den månad, varunder bestämmelserna i artiklarna 12 respektive 15 upphöra att utgöra hinder för utnyttjande av överdragningsrätterna.

c) Det belopp, som Agenten äger utnyttja enligt denna artikel under en månad, tillkommer utöver de belopp, som Agenten äger utnyttja för den ifrå gavarande månaden enligt artikel 14.

#### Artikel 17.

a) Det förutses att överdragningsrätterna normalt komma att utnyttjas så som de inrättats enligt artikel 9 av denna överenskommelse. Hänsyn skall tagas härtill därest fråga uppstår om sådan ändring i överdragningsrätterna varom stadgas i momenten b), c) och d) av denna artikel.

b) Ändringar avseende överdragningsrätters storlek och fördelning skola, på framställning av fördragslutande part, äga rum endast i anledning av:

i) force majeure eller katastrof;

ii) ett läge, där en gäldenär inför Rådet styrker, att dess överdragningsrätter helt eller delvis icke kunnat utnyttjas oaktat alla skäligen ansträngningar vidtagits för deras utnyttjande, eller

iii) ett läge, där en borgenär inför Rådet styrker att de överdrag-

partie des droits de tirage établis par lui en faveur d'un débiteur ne sont plus nécessaires à ce dernier pour les fins auxquelles ils ont été établis.

c. Le Conseil créera les organismes appropriés pour s'occuper des cas qui pourraient se présenter en vertu du présent Article.

d. Le Conseil décidera des recommandations à présenter à l'Administration de Coopération Economique des États-Unis pour la révision des montants des droits de tirage et pour leur redistribution.

Council that the whole or any part of drawing rights established by it are no longer required by a debtor for the purposes for which they were established.

(c) The Council shall establish appropriate bodies to deal with cases arising under this Article.

(d) The Council shall decide what recommendations for revision of the amounts of and for the redistribution of drawing rights should be made to the United States Economic Co-operation Administration.

### TITRE III.

#### Article 18.

a. »Compensation de première catégorie» signifie une opération qui produit, pour une Partie Contractante, tout ou partie des résultats suivants:

1. Une réduction de l'un ou de plusieurs de ses soldes débiteurs en contre partie d'une réduction équivalente de l'un ou de plusieurs de ses soldes créditeurs, ou

2. La compensation, par l'utilisation de montants correspondant aux droits de tirage établis en sa faveur, de tout ou partie de son déficit du mois vis-à-vis de la Partie Contractante qui a établi les droits de tirage, ou, dans le cas de montants susceptibles d'être utilisés en application de l'Article 14 a 2, la compensation de tout ou partie du déficit non couvert d'un ou de plusieurs mois antérieurs vis-à-vis de cette Partie Contractante,

étant entendu que les montants correspondant aux droits de tirage, dans la mesure où ils ne sont pas employés pour compenser des déficits en vertu du sous-paragraphe 2 du présent paragraphe, sont traités aux fins du sous-paragraphe 1 comme s'il s'agissait de soldes créditeurs.

b. »Compensation de deuxième catégorie» signifie toute opération,

### PART III.

#### Article 18.

(a) »First category compensation» means an operation which produces for any Contracting Party all or any of the following results:

(i) a decrease in one or more debit balances against an equivalent decrease in one or more credit balances, or

(ii) the off-setting, by the use of amounts in respect of drawing rights established in its favour, of the whole or part of its deficit for the month with the Contracting Party by which the drawing rights have been established, or, in the case of amounts which may be used under Article 14 (a) (ii), the off-setting of the whole or part of a deficit with that Contracting Party remaining uncovered from a previous month or months,

provided that amounts in respect of drawing rights shall, to the extent to which they are not used to off-set deficits under sub-paragraph (ii) of this paragraph, be treated for the purposes of sub-paragraph (i) as if they were credit balances.

(b) »Second category compensation» means any operation, other

ningsrätter, som inrättats av densamma, helt eller delvis icke längre erfordras av gäldenären för de ändamål varför de inrättats.

c) Rådet skall inrätta organ med behörighet att behandla de fall, som uppstå enligt denna artikel.

d) Rådet äger besluta om de förslag avseende ändring av överdragningsrätternas storlek och fördelning som skola göras till Förenta Stater-  
nas Administration för ekonomiskt samarbete.

### DEL III.

#### Artikel 18.

a) Med kompensation av första kategorien avses transaktion, som för en fördragsslutande part medför något av eller samtliga följande resultat:

i) en minskning i ett eller flera debetsaldon mot en motsvarande minskning i ett eller flera creditsaldon, eller

ii) en utjämning, genom utnyttjande av belopp, härrörande från till dess förmån inrättade överdragningsrätter, helt eller delvis av dess underskott för månaden gentemot den part, som inrättat överdragningsrätterna, eller, i vad avser belopp som må utnyttjas enligt artikel 14 a) ii), en utjämning helt eller delvis av ett underskott med ifrågavarande part, vilket kvarstår oreglerat från tidigare månad eller månader,

varvid från överdragningsrätter härrörande belopp skola, i den mån de icke utnyttjas för att utjämna underskott enligt stycket ii) av detta moment, i vad avser stycket i) betraktas såsom creditsaldon.

b) Med kompensation av andra kategorien avses transaktion av an-

autre que celles qui sont visées au paragraphe *a* du présent Article, qui a pour résultat l'augmentation d'un solde ou l'apparition d'un solde nouveau, par rapport à la position telle qu'elle se présentait avant l'opération.

*Article 19.*

Si une Partie Contractante, en communiquant une information à l'Agent aux fins du présent Accord: lui notifie qu'elle désire que cette information soit considérée comme confidentielle, parce qu'elle ne l'a pas rendue publique, l'Agent doit tenir dûment compte de cette notification lorsqu'il fait usage de l'information en question.

*Article 20.*

*a.* Toute compensation qui implique l'utilisation du solde d'un compte tenu par les banques centrales du Portugal ou de la Suisse, ou à leur nom, nécessite l'accord préalable du Portugal ou de la Suisse, ainsi que du créateur ou débiteur correspondant.

*b.* Sous réserve de l'approbation du Conseil, le Gouvernement du Portugal ou le Gouvernement de la Suisse peuvent, à tout moment, décider d'accepter sans leur accord préalable toutes les compensations de première catégorie. Dès cette approbation, les dispositions du paragraphe *a* du présent Article cesseront de s'appliquer au Portugal ou à la Suisse suivant le cas, ainsi qu'à leurs créateurs ou débiteurs respectifs.

*c.* Le titre II du présent Accord ne s'applique ni au Portugal, ni à la Suisse.

*Article 21.*

Si un accord spécial est conclu entre une Partie Contractante et l'Administration de Coopération Économique des États-Unis, concernant le prêt de dollars des États-Unis à cette Partie Contractante aux fins du présent Accord, le Titre II du présent Accord s'appliquera à cette Partie

than one included under paragraph (*a*) of this Article, which results in the increase of a balance or the formation of a new balance in comparison with the position before the operation.

*Article 19.*

If a Contracting Party in placing information at the disposal of the Agent for the purposes of the present Agreement intimates that it desires the information to be treated as confidential, because the information has not been published by it, the Agent shall have due regard to the intimation in making use of the information.

*Article 20.*

(*a*) Any compensation which requires the use of the balance of any account kept by or in the name of the central bank of Portugal or Switzerland shall be subject to the previous consent of Portugal or Switzerland and the respective creditor or debtor.

(*b*) Subject to approval by the Council, the Government of Portugal or the Government of Switzerland may, at any time, decide to accept without their previous consent all first category compensations. Upon such approval, the provisions of paragraph (*a*) of this Article shall cease to apply to Portugal or to Switzerland, as the case may be, and to their respective creditors and debtors.

(*c*) Part II of the present Agreement shall not apply to Portugal or to Switzerland.

*Article 21.*

If a special Agreement is made between any Contracting Party and the United States Economic Co-operation Administration with respect to the loan of United States dollars to any such Contracting Party for the purposes of the present Agreement, Part II of the present Agree-

nat slag än som angivits i moment a) av denna artikel, vilken medför ökning av saldo eller skapandet av nytt saldo, i jämförelse med ställningen före transaktionen.

*Artikel 19.*

Därest fördragsslutande part vid avgivande av uppgifter till Agenten i avseende å denna överenskommelse angiver, att den önskar, att uppgifterna behandlas såsom förtroliga, emedan desamma icke publicerats av parten, skall Agenten vid uppgifternas användning taga vederbörlig hänsyn till denna önskan.

*Artikel 20.*

a) Kompensation, som förutsätter ett utnyttjande av behållningen å ett konto, fört av eller för centralbanken i Portugal eller Schweiz, skall erfordra föregående samtycke av Portugal eller Schweiz samt respektive borgenär eller gäldenär.

b) Under förutsättning av Rådets godkännande må Portugals eller Schweiz' regering när som helst besluta att utan respektive regerings föregående samtycke godkänna alla komparationer av första kategorien. Därest sådant godkännande lämnats, skola bestämmelserna i moment a) av denna artikel upphöra att gälla för Portugal respektive Schweiz samt deras borgenärer och gäldenärer.

c) Del II av denna överenskommelse skall icke äga tillämpning på Portugal eller Schweiz.

*Artikel 21.*

Därest särskild överenskommelse träffas mellan fördragsslutande part och Förenta Staternas Administration för ekonomiskt samarbete avseende lån i amerikanska dollar till ifrågavarande part för denna överenskommelses syfte skall del II av denna överenskommelse äga till-

Contractante aux conditions, relatives à son application aux fins du présent Accord, qui pourront être proposées par cette Partie Contractante en accord avec l'Administration de Coopération Économique des États-Unis et approuvées par le Conseil. Dès leur approbation par le Conseil, ces conditions seront communiquées à l'Agent par les soins du Secrétaire général.

*Article 22.*

a. La surveillance de l'application du présent Accord incombe à l'Organisation.

b. Si une question se pose à propos de l'interprétation ou de l'applicante devant le Conseil qui peut être portée par toute Partie Contractante devant le Conseil qui peut prendre des décisions à ce sujet.

*Article 23.*

a. Le présent Accord sera ratifié.

b. Les instruments de ratification seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation qui notifiera chaque dépôt à tous les signataires.

c. Le présent Accord entrera en vigueur dès le dépôt des instruments de ratification par tous les signataires.

*Article 24.*

a. Les droits de tirage non utilisés avant l'expiration du présent Accord ne seront pas annulés. Ils demeureront à la disposition des Parties Contractantes en faveur desquelles ils ont été établis, dans des conditions qui ne pourront être moins favorables que celles dont ces dernières bénéficiaient à l'origine.

b. La méthode exacte suivant laquelle ces droits de tirage non utilisés seront employés au cours de la période suivant l'expiration de l'Accord fera l'objet de discussions par l'Organisation en temps opportun.

ment shall operate in relation to that Contracting Party upon such conditions regarding its application for the purposes of the present Agreement as may be proposed by that Contracting Party in agreement with the United States Economic Co-operation Administration and approved by the Council. The conditions will, upon approval by the Council be communicated by the Secretary-General to the Agent.

*Article 22.*

(a) The supervision of the operation of the present Agreement shall be undertaken by the Organisation.

(b) Should any question arise concerning the interpretation or the application of the present Agreement, it may be referred by any Contracting Party to the Council which may take decisions on the question.

*Article 23.*

(a) The present Agreement shall be ratified.

(b) The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the Organisation who will notify each deposit to all the signatories.

(c) The present Agreement shall come into force upon the deposit of instruments of ratification by all the signatories.

*Article 24.*

(a) Drawing rights not used before the termination of the present Agreement shall not be cancelled. They will remain at the disposal of the Contracting Parties in whose favour they have been established under no less favourable terms than those originally enjoyed.

(b) The precise method by which such unused drawing rights shall be disposed of in the period subsequent to the termination of the Agreement shall be the subject of discussion by the Organisation at the appropriate time.

lämpning för denna part på de villkor i vad avser denna överenskommelse, som må föreslås av parten efter överenskommelse som träffats med Förenta Staternas Administration för ekonomiskt samarbete, och som godkänts av Rådet. Generalsekreteraren kommer att underrätta Agenten om dessa villkor, sedan de godkänts av Rådet.

*Artikel 22.*

*a)* Organisationen skall övervaka tillämpningen av denna överenskommelse.

*b)* Om fråga uppstår rörande tolkningen eller tillämpningen av denna överenskommelse, må den av fördragsslutande part hänskjutas till Rådet för avgörande.

*Artikel 23.*

*a)* Denna överenskommelse skall ratificeras.

*b)* Ratifikationsinstrumenten skola deponeras hos Organisationens generalsekreterare, som skall notificera alla signatärmakter om varje deposition.

*c)* Denna överenskommelse skall träda i kraft då alla signatärmakters ratifikationsinstrument deponerats.

*Artikel 24.*

*a)* Överdragningsrätter, vilka icke utnyttjats före upphörandet av denna överenskommelses giltighet, skola icke annulleras. De skola kvarstå till den fördragsslutande parts förfogande, till vars förmån de inrättats, på villkor, som icke skola vara mindre gynnsamma än de som ursprungligen förbundits med desamma.

*b)* Det förfaringssätt, som skall komma till användning vid förfogande över sådana utnyttjade överdragningsrätter under den period som följer omedelbart på upphörandet av denna överenskommelses giltighetstid skall vid lämplig tidpunkt diskuteras av organisationen.

*Article 25.*

a. A l'exception de l'Article 24, le présent Accord demeurera en vigueur jusqu'à l'achèvement des compensations se rapportant au mois de juin 1949; le présent Accord pourra demeurer en vigueur ultérieurement à telles conditions dont les Parties Contractantes pourront convenir. L'Article 24 demeurera en vigueur jusqu'à ce que les droits de tirage inutilisés aient été définitivement épuisés.

b. Le 1<sup>er</sup> mai 1949 au plus tard, les Parties Contractantes, agissant par l'intermédiaire de l'Organisation, examineront comment le présent Accord aura fonctionné et s'il y a lieu de le maintenir en vigueur.

c. S'il apparaît que le présent Accord ne doit vraisemblablement pas demeurer en vigueur, les Parties Contractantes, à la demande de l'une d'elle, chargeront un ou plusieurs Comités de préparer des recommandations sur les dispositions qui pourraient être nécessaires pour éviter,

1. des interruptions dans les échanges ou les paiements,

2. des paiements en or ou en devises,

3. l'impossibilité d'effectuer des rachats d'or ou de devises qui autrement, auraient été possibles en vertu des dispositions du présent accord,

4. d'autres conséquences analogues,

qui pourraient se produire dans un délai raisonnable à compter de l'expiration du présent Accord, par suite de modifications de soldes, résultant de compensations effectuées conformément au présent Accord.

*Article 26.*

Le présent Accord met fin au premier Accord de Compensation Monétaire Multilatérale signé à Paris le 18 novembre 1947, à compter de l'achèvement des compensations correspondant au mois de septembre 1948.

*Article 25.*

(a) With the exception of Article 24, the present Agreement shall remain in force until the completion of the compensations in respect of the month of June, 1949, and the present Agreement may be continued in force thereafter on such terms as the Contracting Parties may agree. Article 24 shall remain in force until the unused drawing rights have been finally disposed of.

(b) Not later than 1st May, 1949, the Contracting Parties, acting through the Organisation, shall consider how the present Agreement has worked and whether it shall be continued.

(c) If it becomes apparent that the present Agreement is not likely to be continued in force, the Contracting Parties shall, at the request of any Contracting Party, entrust a Committee or Committees with the preparation of recommendations as to the provisions which may be required to avoid,

(i) interruptions in trade or payments,

(ii) payments of gold or foreign currency,

(iii) the prevention of repurchase of gold or foreign currency which would otherwise have been possible under the provisions of the present Agreement, or

(iv) other similar possible consequences,

which may arise, within a reasonable time from the termination of the present Agreement, as a result of changes in balances caused by compensations made under the present Agreement.

*Article 26.*

The present Agreement terminates the First Agreement for Multilateral Monetary Compensation signed in Paris on 18th November, 1947, as from the completion of the compensations in respect of the month of September, 1948.



*Artikel 25.*

a) Med undantag av artikel 24 skall denna överenskommelse äga giltighet intill dess att kompensati-  
onerna för juni månad 1949 slutförts,  
och denna överenskommelse må där-  
efter givas fortsatt giltighet på de  
villkor, varom överenskommelse må  
komma att träffas mellan de för-  
dragsslutande parterna. Artikel 24  
skall äga giltighet intill dess att out-  
nyttjade överdragningsrätter till ful-  
lo utnyttjats.

b) Senast den 1 maj 1949 skola de  
fördragsslutande parterna inom Or-  
ganisationens ram överväga huru  
denna överenskommelse verkat, och  
huruvida den skall givas fortsatt gil-  
tighet.

c) Därest sannolikhet finnes att  
denna överenskommelse icke kom-  
mer att givas fortsatt giltighet, skola  
de fördragsslutande parterna på be-  
gäran av part uppdraga åt en kom-  
mitté eller kommittéer att uppgöra  
förslag om åtgärder, som må erford-  
ras för att undvika

(i) avbrott i handel eller betal-  
ningar,

(ii) betalningar i guld eller ut-  
ländska valutor,

(iii) hinder för återköp av guld  
eller utländska valutor, vilket el-  
jest skulle ha varit möjligt enligt  
bestämmelserna i denna överens-  
kommelse, eller

iv) andra liknande tänkbara följ-  
der,

vilka, inom skälig tid från upp-  
hörandet av denna överenskom-  
melses giltighetstid kunna upp-  
komma till följd av förändringar  
i behållningar, förorsakade av  
kompensationer enligt denna över-  
enskommelse.

*Artikel 26.*

Genom denna överenskommelse  
upphäves den i Paris den 18 novem-  
ber 1947 undertecknade Första över-  
enskommelsen rörande multilaterala  
monetära kompensationer från och  
med genomförandet av kompensatio-  
nerna för september månad 1948.

## ANNEXE A.

## SOLDES EXCLUS DE LA COMPENSATION.

I. Peuvent être exclus de la compensation en vertu de l'Article 5 du présent Accord, les soldes suivants:

*a.* Les fonds de roulement qui entrent normalement dans l'une ou l'autre des catégories suivantes;

1. Fonds de roulement normaux des banques centrales, c'est-à-dire fonds suffisants pour couvrir les ordres de paiements en cours et maintenir des relations bancaires normales,

2. Soldes destinés à garantir des découverts résultant d'opérations de change à terme,

3. Soldes destinés à servir de couverture aux crédits bancaires devant venir à échéance dans un court délai.

*b.* Les soldes représentant le produit d'opérations en capital effectuées expressément en vue du financement de dépenses de capital spécifiques.

*c.* Soldes ne découlant pas d'accords de paiements ou de transactions commerciales courantes et qui sont librement convertibles en or ou en dollars des États-Unis.

*d.* Les autres soldes qui, en raison de dispositions spéciales figurant dans des accords de paiements en vigueur à la date de la signature du présent Accord, représentent le produit de certaines exportations affectées à des services de dettes ou à l'exécution d'autres obligations contractuelles.

*e.* Dans le cas de la Grèce et de la Turquie, en raison de la structure essentiellement agricole de l'économie de ces pays, une proportion raisonnable de leurs soldes en monnaies d'autres Parties Contractantes avec lesquelles ces pays n'ont pas conclu d'accords de paiements leur octroyant des marges de crédit, étant entendu que ces soldes seront utilisés, dans l'année qui suivra la date où ils ont

## ANNEX A.

## EXCLUDED BALANCES.

I. The following balances may be excluded from compensations under Article 5 of the present Agreement:

*(a)* Working balances, which will normally fall under one or more of the following heads;

(i) normal central banking balances (fonds de roulement), that is to say, sufficient funds to cover outstanding payment orders and to maintain normal banking relationships,

(ii) balances held as cover for oversold forward exchange positions, or

(iii) balances held as cover for banking credits due to mature within a short period.

*(b)* Balances representing the proceeds of capital transactions expressly undertaken for the financing of specific capital expenditure.

*(c)* Balances not arising under a payments agreement or from current trade transactions and which are freely convertible into gold or United States dollars.

*(d)* Other balances which, owing to special provisions in payments agreements in force at the date of signature of the present Agreement, represent the proceeds of certain exports earmarked for debt services or other contractual obligations.

*(e)* In the case of Greece and Turkey, in view of the essentially agricultural structure of their economies a reasonable proportion of their balances in the currencies of other Contracting Parties with which they have no payments agreements providing for credit margins in their favour, it being understood that these balances would be used, during the year following the date of their first

BIHANG A.

BEHÅLLNINGAR, SOM MÅ UTESLUTAS.

I. Följande behållningar må i enlighet med artikel 5 i denna överenskommelse uteslutas från kompensationer:

a) Arbetsbalanser, vilka normalt falla under en eller flera av följande rubriker:

i) normala centralbanksbehållningar (fonds de roulement), d. v. s. tillräckliga medel för att täcka utestående betalningsorder och för att underhålla normala bankförbindelser,

ii) medel avsedda såsom täckning för nettoterminsförsäljningar, eller

iii) medel avsedda såsom täckning för bankkrediter, förfallande inom en kort tidsperiod.

b) Behållningar härrörande från kapitaltransaktioner, vilka vidtagits för att finansiera vissa bestämda kapitalutgifter.

c) Behållningar som icke uppstått enligt en betalningsöverenskommelse eller från löpande handelstransaktioner och som äro fritt konvertibla i guld eller amerikanska dollar.

d) Andra behållningar, som till följd av särskilda villkor i betalningsöverenskommelser, vilka voro i kraft den dag då denna överenskommelse undertecknades, utgöra utbytet av viss export som reserverats för likvidering av skulder eller andra kontraktsenliga åtaganden.

e) Med hänsyn till Greklands och Turkiets till övervägande del agrara ekonomiska struktur, skälig andel av dessa länders behållningar i andra fördragsslutande parter valutor, därest de icke med dessa parter hava betalningsöverenskommelser, vilka medgiva kreditmarginaler till deras förmån, varvid underförstås, att ifrågavarande behållningar skola utnyttjas inom ett år från den dag då

été exclus pour la première fois, à des paiements d'importations en provenance des pays dans lesquels ces soldes sont détenus.

II. *a.* Toute Partie Contractante demandant l'exclusion d'un solde détenu par elle, en application de l'une des dispositions ci-dessus de cette Annexe, devra indiquer à l'Agent sous quelle rubrique elle désire demander cette exclusion et fournir des informations suffisamment détaillées à ce sujet.

*b.* Si l'Agent estime que les informations fournies au sujet de l'exclusion demandée ne le satisfont pas, il peut demander un complément d'informations.

*c.* S'il ne s'estime pas satisfait par ce complément d'informations, l'Agent doit présenter à l'Organisation un rapport à ce sujet et adresser un exemplaire du rapport à la Partie Contractante de qui émane la demande.

#### ANNEXE B.

1. La procédure suivante doit être appliquée pour la détermination des soldes et des taux de change en vue des rapports visés à l'Article 8 et qui doivent être établis par les Parties Contractantes qui n'ont pas de parités de change homogènes.

*a.* Les soldes débiteurs et créditeurs dans la monnaie d'une Partie Contractante qui n'a pas de parités de change homogènes vis-à-vis des Parties Contractantes qui ont des parités de change homogènes sont communiqués à l'Agent dans les monnaies de ces dernières, après avoir été calculés en appliquant un taux de change convenu entre les deux Parties Contractantes intéressées. Le taux de change ainsi convenu devrait être celui qui est réellement utilisé pour les opérations courantes entre ces Parties. Si les taux sont variables, ou s'il y a plus d'un taux, le taux convenu devrait être établi d'après la moyenne pondérée de ces taux.

*b.* Les soldes débiteurs et créditeurs entre deux Parties Contractan-

exclusion, to pay for imports from the countries in which the balances are held.

II. *(a)* Each Contracting Party requesting the exclusion, under any of the foregoing provisions of this Annex, of a balance owned by it shall state to the Agent the provisions of this Annex under which each reservation is requested and give information as to the facts in reasonable detail.

*(b)* If the Agent is unable to satisfy himself with regard to the requested exclusion from the information given him, he may seek further information.

*(c)* If he remains unsatisfied, he shall make a report on the matter to the Organisation and shall furnish a copy of such report to the Contracting Party making the request.

#### ANNEX B.

I. The following procedure shall be used in determining the balances and rates of exchange for the purpose of reports under Article 8 by Contracting Parties without a unified cross rate structure:

*(a)* Debit and credit balances in the currency of any Contracting Party without a unified cross rate structure in relation to Contracting Parties having a unified cross rate structure shall be reported to the Agent in the currency of the latter Contracting Parties, after having been calculated at a rate of exchange to be fixed by agreement between the two Contracting Parties concerned. The rate of exchange so agreed should be that effectively in use for current operations between them. If there are variable rates, or more than one rate, the rate agreed should be based on the weighted average of those rates.

*(b)* The debit and credit balances between each pair of Contracting

uteslutandet först ägde rum, för att betala import från de länder, i vilka behållningarna hållas.

II. *a)* Fördragsslutande part, som begär uteslutande enligt någon av ovanstående bestämmelser i detta bihang, av en behållning ägd av parten, skall till Agenten uppgiva, enligt vilken bestämmelse i detta bihang som uteslutandet begäres, ävensom i skälig utsträckning lämna Agenten upplysningar om sakförhållandena.

*b)* Om Agenten icke är tillfredsställd med de upplysningar, som lämnats honom rörande ett begärt uteslutande, äger han begära ytterligare upplysningar.

*c)* Om Agenten alltjämt icke är tillfredsställd, skall han avgiva rapport i saken till Organisationen samt tillställa den part, som begärt uteslutandet, avskrift av rapporten.

### *BIHANG B.*

I. Följande tillvägagångssätt skall i vad avser rapporter enligt artikel 8 användas av fördragsslutande parter, som sakna enhetligt växelkurssystem, för att fastställa behållningar och växelkurser:

*a)* Debet- och creditsaldon i en fördragsslutande parts valuta, om parten saknar enhetligt växelkurssystem, i förhållande till part, som har ett enhetligt växelkurssystem, skola anmälas till Agenten i sistnämnda parts valuta, sedan de omräknats efter en växelkurs, som fastställts genom överenskommelse mellan de två berörda parterna. Den växelkurs, som sålunda överenskommes, skall vara den som i verkligheten tillämpas för löpande transaktioner mellan parterna. Om varierande kurser eller flera än en kurs förekomma, skall den överenskomna växelkursen vara baserad på det vägda medeltalet av dessa kurser.

*b)* Debet- och creditsaldon mellan två fördragsslutande parter, vilka

tes qui n'ont pas de parités de change homogènes, à moins qu'ils ne soient exprimés dans la monnaie d'une Partie Contractante qui a des parités de change homogènes sont communiqués à l'Agent dans l'unité de compte utilisée par lui pour les compensations, après avoir été calculés à un taux de change convenu entre les deux Parties Contractantes.

c. La Partie Contractante fait également connaître à l'Agent la méthode de calcul des soldes qu'elle communique, ainsi que les données nécessaires pour faire apparaître la manière dont les taux de change ont été déterminés en vue du calcul.

II. La procédure suivante doit être utilisée pour le calcul des déficits mensuels et pour la détermination des montants correspondant aux droits de tirage qui doivent être rendus disponibles et utilisés chaque mois.

a. L'Agent détermine les soldes nets entre les Parties Contractantes et convertit ces soldes nets dans l'unité de compte sur la base des taux qui lui ont été communiqués. L'Agent est alors en mesure de déterminer dans l'unité de compte les déficits et excédents mensuels, ainsi que les montants de droits de tirage à rendre disponibles et à utiliser chaque mois.

b. Au cas où le taux de change de la monnaie d'une Partie Contractante est modifié, les Parties Contractantes intéressées communiquent à l'Agent les soldes existant entre elles à la clôture, la veille de la modification de parité, ainsi que le détail des ajustements opérés en application des clauses de garantie de change. Les Parties Contractantes intéressées adressent également à l'Agent, conformément aux dispositions de l'Article 8, a. 3. de l'Accord, un rapport faisant apparaître les nouveaux taux de change.

Ces informations permettent à l'Agent de tenir compte des modifica-

Parties not having a unified cross rate structure, unless expressed in the currency of a Contracting Party having a unified cross rate structure, shall be reported to the Agent in the money of account used for compensations by him, after having been calculated at a rate of exchange agreed between the two Contracting Parties.

(c) The Contracting Party shall also report to the Agent the method of calculation of the reported balances including the data necessary to show how the rates of exchange have been determined for the purpose of their calculation.

II. The following procedure shall be used for the purpose of calculating monthly deficits and of determining the amounts in respect of drawing rights to be made available and used in each month:

(a) The Agent shall establish the net balances existing between Contracting Parties and shall convert such net balances into the money of account on the basis of the rates already reported to him. The Agent will then be able to ascertain, in the money of account, the monthly deficits and surpluses and the amounts of drawing rights to be made available and used in each month.

(b) In the event of the rate of exchange of the currency of any Contracting Party changing, the Contracting Parties concerned shall advise the Agent of the balances held between them as at the close of business on the day preceding the change and give details of any adjusting payments which may have been made in accordance with the terms of exchange guarantees. The Contracting Parties concerned shall also forward to the Agent a report in accordance with the terms of Article 8 (a) (iii) of the Agreement giving the new agreed rate of exchange.

This information will enable the Agent to make allowance for the

sakna enhetligt växelkurssystem, skola, med mindre de äro uttryckta i en parts valuta, som har ett enhetligt växelkurssystem, anmälas till Agenten i den kontovaluta, som av Agenten användes för kompositioner, sedan de omräknats efter en växelkurs, som fastställts genom överenskommelse mellan de båda parterna.

c) Parterna skola jämväl underätta Agenten om den metod, som använts för att omräkna de anmälda behållningarna, däribland de uppgifter, som erfordras för att visa hur växelkurserna fastställts för ifrågavarande omräkning.

II. Följande tillvägagångssätt skall användas för att beräkna de månatliga underskotten och för att fastställa de belopp av överdragningsrätter, som skola göras tillgängliga och utnyttjas varje månad:

a) Agenten skall fastställa nettosalda mellan de fördragsslutande parterna samt omräkna nettosalda till kontovalutan på grundval av de växelkurser, som redan anmälts till honom. Agenten blir därigenom i stånd att fastställa de månatliga underskotten och överskotten, uttryckta i kontovalutan, ävensom de belopp av överdragningsrätter, som skola göras tillgängliga och utnyttjas varje månad.

b) Därest växelkursen för en fördragsslutande parts valuta ändras, skola berörda parter underrätta Agenten om de behållningar, som förefunnos dem emellan efter banktidens slut dagen före förändringen, och lämna uppgift om justeringsbetalningar, som kunna hava ägt rum i enlighet med bestämmelserna i växelkursgarantier. Ifrågavarande parter skola jämväl tillställa Agenten en rapport enligt bestämmelserna i artikel 8 a) iii) av överenskommelsen, angivande en ny överenskommen växelkurs.

Dessa uppgifter skola möjliggöra för Agenten att taga hänsyn till växel-

tions de taux de change dans le calcul des déficits et excédents mensuels, ainsi que des montants de droits de tirage à rendre disponibles.

III. En vue de l'exécution des compensations relatives à un mois donné, y compris l'utilisation des montants correspondant aux droits de tirage, les chiffres notifiés par l'Agent aux Parties Contractantes, dans la monnaie des Parties Contractantes qui ont des parités de change homogènes ou en monnaie de compte, sont convertis par les Parties Contractantes, si cela est nécessaire, dans les monnaies des Parties Contractantes qui n'ont pas de parités de change homogènes, sur la base des taux convenus conformément au paragraphe I de la présente Annexe.

change in the rate of exchange when calculating the monthly deficits and surpluses and also the amount of drawing rights to be made available.

III. In order to give effect to the compensations in respect of any month, including the use of amounts in respect of drawing rights, the figures notified by the Agent to the Contracting Parties in the currency of Contracting Parties having a unified cross rate structure or in the money of account shall be converted by the Contracting Parties, if necessary, in the currencies of Contracting Parties without a unified cross rate structure on the basis of the rates agreed in accordance with paragraph I of this Annex.

## ANNEXE C.

## TABLEAU I.

RESSOURCES EXISTANTES CONVENUES.

## ANNEX C.

## TABLE I.

AGREED EXISTING RESOURCES.

Le tableau suivant indique les montants des ressources existantes convenues mentionnées à l'article 13 du présent Accord.

The following table sets out the amounts of the agreed existing resources referred to in Article 13 of the present Agreement.

| Parties contractantes.<br>Contracting Parties | Montant des ressources existantes convenues.<br>(En millions.)<br>Amount of the agreed existing resources.<br>(Figures in millions.) | Parties contractantes dans la monnaie desquelles les ressources existantes convenues sont détenues.<br>Contracting Parties in whose currency the agreed existing resources are held. | Équivalents en dollars des montants des ressources existantes convenues calculés avant la signature du présent Accord (en millions).<br>Dollar equivalent of the amounts of agreed existing resources, calculated prior to the signature of the present Agreement. (Figures in millions.) |
|---|--|--|---|
| Grèce.....<br>Greece.....                     | } 3·23 £ sterling  | Royaume-Uni<br>United Kingdom  | 13  |
| Italie.....<br>Italy.....                     |  |  |   |
| Bizone.....<br>Bizone.....                    | } 11·16 £ sterling   | Royaume-Uni<br>United Kingdom  | 45  |
|   |  |  |   |
|   | } 35·22 Couronnes suédoises<br>Swedish crowns  | Suède<br>Sweden  | 9·8   |
|   |  |  |   |
| Total   | 14·39 £ sterling   |  | 58  |
| Total   | 35·22 Couronnes suédoises<br>Swedish crowns  |  | 9·8   |
| Total général<br>Grand total                  | }  |  | 67·8  |



kursförändringen vid beräkning av de månatliga över- och underskotten, ävensom de belopp av överdragningsrätter, som skola göras tillgängliga.

III. För att verkställa kompensationserna för en viss månad, däribland utnyttjandet av belopp av överdragningsrätter, skola de siffror, som Agenten meddelar de fördragsslutande parterna i valutan hos parter med enhetligt växelkurssystem, eller i kontovalutan, där så är nödvändigt omräknas av parterna till valutorna hos parter, vilka sakna enhetligt växelkurssystem, på grundval av de växelkurser som överenskommits i enlighet med paragraf I av detta Bihang.

### BIHANG C.

#### TABELL I.

BEFINTLIGA TILLGODOHAVANDEN,  
VAROM ÖVERENSKOMMELSE TRÄFFATS  
MELLAN FÖRDRAGSLUTANDE PARTER.

Följande tabell anger de belopp av befintliga tillgodohavanden, varom överenskommelse träffats mellan parterna, vilka omnämnas i artikel 13 av överenskommelsen.

| Fördragsslutande parter | Belopp av befintliga tillgodohavanden (siffror i miljoner) | Part i vars myntslag de befintliga tillgodohavandena hållas | Motvärdet i dollar av beloppen av de befintliga tillgodohavandena, beräknade före undertecknandet av överenskommelsen (siffror i miljoner) |
|-------------------------|--|---|--|
| Grekland...             | 3·23 £ sterling  | Storbritannien  | 13   |
| Italien . . . .         | 11·16 £ sterling   | Storbritannien  | 45   |
| Bizonen . . . .         | 35·22 svenska kr.  | Sverige   | 9·8  |
| Summa                   | 14·39 £ sterling   |   | 58   |
| Summa                   | 35·22 svenska kr.  |   | 9·8  |
| Totalsumma              |  |   | 67·8   |

## TABLEAU II.

## DROITS DE TIRAGE.

a. La colonne 2 du tableau indique le montant total des droits de tirage établis en vertu de l'Article 9 du présent Accord par chacune des Parties Contractantes dont la balance des paiements courants pour l'année se terminant le 30 juin 1949 est estimée devoir être créditrice à l'égard d'une autre Partie Contractante, compte tenu des ressources existantes convenues de cette autre Partie Contractante.

b. La colonne 3 indique le montant total correspondant des droits de tirage établis en faveur de chacune des Parties Contractantes.

c. Les montants figurant dans le présent tableau et dans le tableau III feront l'objet d'ajustements dans les conditions ci-après:

1. Du montant des droits de tirage respectifs accordés par l'une quelconque des Parties Contractantes sera déduit le montant des attributions anticipées autorisées pour le 3<sup>e</sup> trimestre de 1948 par l'Administration de Coopération Économique des États-Unis, en vertu de la Loi de Coopération Économique de 1948, pour le paiement de produits vendus par ladite Partie Contractante à toute autre Partie Contractante;

2. Du montant des droits de tirage respectifs établis en faveur de l'une quelconque des Parties Contractantes sera déduit le montant desdites attributions anticipées autorisées pour le 3<sup>e</sup> trimestre de 1948 pour le paiement des produits achetés par ladite Partie Contractante à toute autre Partie Contractante.

Le Secrétaire général de l'Organisation demandera à l'Administration de Coopération Économique des États-Unis de lui faire connaître les montants des attributions anticipées mentionnées aux sous-paragraphes

## TABLE II.

## DRAWING RIGHTS.

(a) Column 2 of the tables sets out the total amount of drawing rights established under Article 9 of the present Agreement by each Contracting Party which has been estimated to be in credit with any other Contracting Party on current balance of payments for the year ending 30th June, 1949, after taking into account the agreed existing resources of that other Contracting Party.

(b) Column 3 sets out the corresponding total amount of drawing rights established in favour of each Contracting Party.

(c) The amounts specified in this table and in table III are subject to adjustment as follows:

(i) From the amount of the respective drawing rights established by any Contracting Party there shall be deducted the amount of the advance allotments authorised in respect of the third quarter of 1948 by the United States Economic Co-operation Administration under the Economic Co-operation Act of 1948 for the payment for commodities sold by that Contracting Party to any other Contracting Party;

(ii) From the amount of the respective drawing rights established in favour of any Contracting Party there shall be deducted the amount of such advance allotments authorised in respect of the third quarter of 1948 for the payment for commodities purchased by that Contracting Party from any other Contracting Party.

The Secretary-General of the Organisation will ask the United States Economic Co-operation Administration to inform him of the amounts of the advance allotments mentioned in sub-paragraphs (i) and (ii) of

## TABELL II

## ÖVERDRAGNINGSRÄTTER.

a) Kolumn 2 i tabellen anger totalbeloppet av överdragningsrätter inrättade enligt artikel 9 i överenskommelsen av varje fördragsslutande part, som har beräknats vara borgenär i förhållande till annan part i den löpande betalningsbalansen för det år, som slutar den 30 juni 1949, sedan hänsyn tagits till den andra partens befintliga tillgodohavanden, varom överenskommelse träffats mellan parterna.

b) Kolumn 3 anger motsvarande totalsumma av överdragningsrätter inrättade till förmån för varje fördragsslutande part.

c) De belopp, som angivits i denna tabell och i tabell III, kunna bli föremål för justeringar enligt följande:

i) De belopp av respektive överdragningsrätter, som inrättats av en fördragsslutande part, skola minskas med beloppet av de förskottstilldelningar, som bemyndigats för tredje kvartalet 1948 av Förenta Staternas Administration för ekonomiskt samarbete enligt 1948 års lag om ekonomiskt samarbete för betalning av varor, vilka sålts av ifrågavarande part till annan part;

ii) De belopp av respektive överdragningsrätter, som inrättats till förmån för en fördragsslutande part, skola minskas med beloppet av sådana förskottstilldelningar, som bemyndigats för tredje kvartalet 1948 för betalning av varor, vilka inköpts av ifrågavarande part från en annan part.

Organisationens generalsekreterare kommer att anmoda Förenta Staternas Administration för ekonomiskt samarbete att lämna honom uppgift om de förskottstilldelningar, som avses i styckena i) och ii) av denna

1 et 2 du présent paragraphe. Le Secrétaire général soumettra à l'approbation du Conseil les montants ajustés conformément aux sous-paragraphes 1 et 2 du présent paragraphe. Dès l'approbation du Conseil, lesdits montants seront substitués aux montants correspondants indiqués au présent tableau et au tableau III et seront communiqués par le Secrétaire général à l'Agent au plus tard le 31 octobre 1948.

*d.* Sous réserve de l'approbation de l'Administration de Coopération Économique des États-Unis et du Conseil, les montants respectifs des droits de tirage pourront faire l'objet d'ajustements ultérieurs à concurrence de toute attribution anticipée qu'une Partie Contractante n'aurait pas été à même d'utiliser.

Le Gouvernement de la Turquie, tout en approuvant les termes du présent Accord, réserve sa position quant à l'exactitude des chiffres relatifs à la Turquie figurant dans l'Annexe C et fera dans le plus bref délai tous efforts possibles, sous l'égide de l'Organisation, pour parvenir à un accord avec les pays intéressés en ce qui concerne l'ajustement de ces chiffres.

this paragraph. The Secretary-General will submit to the Council for approval the amounts adjusted in accordance with sub-paragraphs (i) and (ii) of this paragraph. Upon approval by the Council, these amounts shall be substituted for the corresponding amounts shown in this table and in table III and shall be forwarded by the Secretary-General to the Agent not later than 31st October, 1948.

*(d)* Subject to approval by the United States Economic Co-operation Administration and by the Council, the respective amounts of drawing rights may be further adjusted to the extent to which a Contracting Party has been unable to use any advance allotment.

The Government of Turkey, while approving the terms of the present Agreement, reserves its position as to the accuracy of the figures shown in the Annex C relating to Turkey and will, as soon as possible, make every effort, under the aegis of the Organisation, to reach agreement with the countries concerned on the adjustment of these figures.

paragraf. Generalsekreteraren skall underställa rådet för godkännande de belopp som ändrats i enlighet med styckena i) och ii) av denna paragraf. Sedan dessa belopp godkänts av Rådet, skola de utbytas mot de motsvarande belopp, som angivas i denna tabell och i tabell III, och meddelas Agenten senast den 31 oktober 1948.

d) Under förutsättning av godkännande av Förenta Staternas Administration för ekonomiskt samarbete och Rådet kunna respektive överdragningsrätters belopp ytterligare ändras i den utsträckning som fördragslutande part icke varit i stånd att utnyttja en förskottstilldelning.

Turkiska regeringen, som godkänner bestämmelserna i överenskommelsen, gör reservation för riktigheten av de siffror som angivas i Bihang C i avseende å Turkiet, och kommer att snarast vidtaga alla ansträngningar att under Organisationens egid uppnå överenskommelse med berörda länder om ändring av dessa siffror.

TABLEAU II

DROITS DE TIRAGE

TABLE II

DRAWING RIGHTS

| Colonne 1. Column 1.<br><br>Parties Contractantes.<br>Contracting Parties. | Colonne 2. Column 2.<br><br>Montants totaux des droits<br>de tirage établis par les<br>Parties Contractantes<br>désignées dans la colonne 1<br>en faveur d'autres Parties<br>Contractantes.<br><br>Total amounts of drawing<br>rights established by the<br>Contracting Parties named<br>in column 1 in favour of<br>other Contracting Parties. | Colonne 3. Column 3.<br><br>Montants totaux des droits<br>de tirage établis en faveur<br>des Parties Contractantes<br>désignées dans la colonne 1<br>par d'autres Parties Con-<br>tractantes.<br><br>Total amounts of drawing<br>rights established in favour<br>of the Contracting Parties<br>named in column 1 by<br>the other Contracting<br>Parties. |
|--|---|--|
|  | Equivalents en dollars des<br>États-Unis. (En millions.)<br><br>Equivalent in United States<br>Dollars (figures in millions).   | Equivalents en dollars des<br>États-Unis. (En millions.)<br><br>Equivalent in United States<br>Dollars (figures in millions).  |
| Autriche. Austria .....  | 3.1   | 66.6   |
| Belgique-Luxembourg. Belgium-<br>Luxembourg .....                          | 218.5   | 11.0   |
| Danemark. Denmark .....  | 5.1   | 11.9   |
| France. France .....   | 9.7   | 333  |
| Grèce. Greece .....  | .   | 65.8   |
| Italie. Italy .....  | 47.3  | 27   |
| Pays-Bas. Netherlands .....  | 11.3  | 83   |
| Norvège. Norway .....  | 16.5  | 48.3   |
| Suède. Sweden .....  | 34.8  | 9.8  |
| Turquie. Turkey .....  | 28.5  | 8.8  |
| Royaume-Uni. United Kingdom  | 312   | 30   |
| Bizone. Bizone .....   | 108.8   | 98.6   |
| Z. F. O. A. French Zone .....  | 14.8  | 15.6   |
|  | <b>810.4</b>  | <b>810.4</b>   |

NOTE: Les chiffres inscrits pour le Royaume-Uni comprennent également les Pays (Irlande et Islande inclus) englobés dans la zone sterling, c'est-à-dire les «Scheduled Territories», au sens de la législation anglaise du contrôle des changes.

NOTE: The figures inserted for the United Kingdom cover also the countries (including Iceland and Ireland) which comprise the sterling area, that is to say the «Scheduled Territories» as defined for exchange control purposes in United Kingdom legislation.

TABELL II  
ÖVERDRAGNINGSRÄTTER

| Kolumn 1.<br>Fördragsslutande parter. | Kolumn 2.<br>Summan av överdragningsrätter inrättade av de parter, som angivas i kolumn 1, till förmån för andra parter. | Kolumn 3.<br>Summan av överdragningsrätter inrättade av övriga parter till förmån för de parter, som angivas i kolumn 1. |
|---------------------------------------|--|--|
|                                       | Motvärden i amerikanska dollar (siffror i miljoner)  | Motvärden i amerikanska dollar (siffror i miljoner)  |
| Österrike .....                       | 3·1  | 66·6   |
| Belgien-Luxemburg .....               | 218·5  | 11·0   |
| Danmark .....                         | 5·1  | 11·9   |
| Frankrike .....                       | 9·7  | 333  |
| Grekland .....                        |  | 66·8   |
| Italien .....                         | 47·3   | 27   |
| Nederländerna .....                   | 11·3   | 83   |
| Norge .....                           | 16·5   | 48·3   |
| Sverige .....                         | 34·8   | 9·8  |
| Turkiet .....                         | 28·5   | 8·8  |
| Storbritannien .....                  | 312  | 30   |
| Bizonen .....                         | 108·8  | 98·6   |
| Franska ockupationszonen              | 14·8   | 15·6   |
|                                       | <b>810·4</b>   | <b>810·4</b>   |

ANM.: De siffror, som angivas för Storbritannien, täcka även de länder (inklusive Island och Irland), som ingå i sterling-området, d. v. s. »Scheduled Territories» enligt definitionen för valutakontrolländamål i Storbritanniens lagstiftning.

TABLEAU III

DÉTAIL DES DROITS DE TIRAGE.

a. Le tableau suivant indique la répartition détaillée des montants des droits de tirage indiqués au Tableau II entre les Parties Contractantes prises deux à deux.

b. Il fait également apparaître les Parties Contractantes qui, aux fins du Titre II du présent Accord sont créditrices et débitrices l'une de l'autre comme le montrent les chiffres figurant dans les lignes en regard de leur nom et dans les colonnes en-dessous de leur nom.

Tous les chiffres sont indiqués en millions de dollars.

TABLE III

DETAILS OF DRAWING RIGHTS.

(a) The following table sets out in detail the distribution as between each pair of Contracting Parties of the amounts of drawing rights set out in Table II.

(b) It also shows the pairs of Contracting Parties which are, for the purpose of Part II of the present Agreement, creditors and debtors in relation to one another, as indicated by the figures in the lines opposite and columns under their names.

All figures in millions of dollars.

TABELL III

SPECIFIKATION AV ÖVERDRAGNINGSRÄTTER.

(a) Följande tabell specificerar fördelningen mellan Parterna av summorna av de överdragningsrätter som angivits i tabell II.

(b) Den utvisar även de parter vilka i vad avser del II av överenskommelsen, äro borgenärer respektive gäldenärer i förhållande till varandra, vilket framgår av siffrorna i raderna bredvid och kolumnerna under deras namn.

Alla belopp i miljoner dollar.

| Parties contractantes qui établissent les montants des droits de tirage indiqués (crédeurs).<br>Contracting parties by which amounts of drawing rights shown are established (creditors).<br>Parter, vilka inrättat angivna belopp av överdragningsrätter (borgenärer) | Parties contractantes en faveur desquelles sont établis les montants des droits de tirage indiqués. (Débiteurs).<br>Contracting parties in favour of which amounts of drawing rights shown are established. (Debtors.)<br>Parter, till vilkas förmån angivna belopp av överdragningsrätter skola inrättas (gäldenärer). |  |                             |                            |                          |                         |                                       |                         |                         |                           |  |                          |   |       | Montants totaux des droits de tirage établis par les Parties Contractantes.<br>Total amount of drawing rights established by contracting parties.<br>Totalsumman av överdragningsrätter inrättade av Parterna |
|--|---|--|-----------------------------|----------------------------|--------------------------|-------------------------|---------------------------------------|-------------------------|-------------------------|---------------------------|--|--------------------------|---|-------|---|
|  | Autriche. Austria. Österrike.   | Belgique, Luxembourg. Belgium, Luxembourg. Belgien, Luxemburg. | Danemark. Denmark. Danmark. | France. France. Frankrike. | Grèce. Greece. Grekland. | Italie. Italy. Italien. | Pays-Bas. Netherlands. Nederländerna. | Norvège. Norway. Norge. | Suède. Sweden. Sverige. | Turquie. Turkey. Turkiet. | Royaume-Uni. United Kingdom. Storbritannien. | Bizone. Bizone. Bizonen. | Z. F. O. A. French Zone. Franska occupations-zonen. |       |   |
| Autriche. Austria. Österrike...  | —   | —  | —                           | —                          | 0.4                      | 2.0                     | —                                     | —                       | 0.7                     | —                         | —  | —                        | —   | —     | 3.1   |
| Belgique, Luxembourg .....   | 4.5   | —  | 6.5                         | 40.0                       | 13.0                     | —                       | 72.5                                  | 23.0                    | 6.0                     | 2.0                       | 30.0   | 17.0                     | 4.0   | 218.5 |   |
| Belgien, Luxemburg .....   |   |  |                             |                            |                          |                         |                                       |                         |                         |                           |  |                          |   |       |   |
| Danemark. Denmark. Danmark   | 0.1   | —  | —                           | —                          | 2.0                      | —                       | —                                     | —                       | 3.0                     | —                         | —  | —                        | —   | 5.1   |   |
| France. France. Frankrike .....  | 2.0   | —  | 2.7                         | —                          | 5.0                      | —                       | —                                     | —                       | —                       | —                         | —  | —                        | —   | 9.7   |   |
| Grèce. Greece. Grekland .....  | —   | —  | —                           | —                          | —                        | —                       | —                                     | —                       | —                       | —                         | —  | —                        | —   | —     |   |
| Italie. Italy. Italien .....   | —   | 11.0   | —                           | 11.0                       | 7.0                      | —                       | —                                     | 0.5                     | 0.1                     | 5.0                       | —  | 10.1                     | 2.6   | 47.3  |   |



|   |      |      |      |       |      |      |      |      |     |     |      |      |      |       |
|---|------|------|------|-------|------|------|------|------|-----|-----|------|------|------|-------|
| Pays-Bas. Netherlands. Neder-landerna . . . . .   | 1·0  | —    | —    | —     | 5·0  | —    | —    | 2·5  | —   | 0·8 | —    | —    | 2·0  | 11·3  |
| Norvège. Norway. Norge . . . .  | 1·5  | —    | —    | 5·0   | 2·0  | —    | —    | —    | —   | —   | —    | 8·0  | —    | 16·5  |
| Suède. Sweden. Sverige . . . . .  | —    | —    | —    | —     | 5·0  | —    | 2·0  | 21·8 | —   | 1·0 | —    | 5·0  | —    | 34·8  |
| Turquie. Turkey. Turkiet . . . .  | —    | —    | 1·5  | —     | 13·0 | —    | —    | 0·5  | —   | —   | —    | 12·0 | 1·5  | 28·5  |
| Royaume-Uni. United Kingdom. Storbritannien . . . . .   | 25·0 | —    | —    | 200·0 | 10·0 | 25·0 | —    | —    | —   | —   | —    | 46·5 | 5·5  | 312·0 |
| Bizone. Bizone. Bizonen . . . . .   | 32·0 | —    | 1·0  | 63·0  | 4·3  | —    | 8·5  | —    | —   | —   | —    | —    | —    | 108·8 |
| Z. F. O. A. French Zone. Fran-ska okupationszonen . . . . .   | 0·5  | —    | 0·2  | 14·0  | 0·1  | —    | —    | —    | —   | —   | —    | —    | —    | 14·8  |
| Montants totaux des droits de tirage établis en faveur des parties contractantes .<br>Total amounts of drawing rights established in favour of contracting parties . . . .<br>Totalsumma av överdragningsrätter inrättade till förmån för fördragsslutande Parter . . . . . | 66·6 | 11·0 | 11·9 | 333·0 | 66·8 | 27·0 | 83·0 | 48·3 | 9·8 | 8·8 | 30·0 | 98·6 | 15·6 | 810·4 |

## NOTE.

- (1) Le montant des droits de tirage indiqué ci-dessus sont basés pour partie sur les estimations par la Bizone de ses exportations de charbon. Si ces chiffres se trouvent modifiés durant l'année finissant le 30 octobre 1948 des ajustements pourront devenir nécessaires comme il ressort du paragraphe 7 de la décision du Conseil en date du 11 septembre 1948 portant attribution d'aide directe et répartition des contributions et des droits de tirage (Doc. n°C [48] 158).
- (2) Les chiffres inscrits pour le Royaume-Uni englobent également les pays (Irlande et Islande inclus) compris dans la zone sterling, c'est-à-dire «Scheduled Territories», au sens de la législation anglaise du contrôle des changes.

## NOTE.

- (1) The above amounts of drawing rights are based in part on estimates by the Bizone of coal exports.  
If these figures are altered during the year ending 30th October, 1948, adjustments may be necessary as outlined in paragraph 7 of the Council Decision on 11th September, 1948, on the division of direct aid and redistribution of Contributions and drawing rights (Doc N° C [48] 158).
- (2) The figures inserted for the United Kingdom cover also the countries (including Iceland and Ireland) which comprise the sterling area, that is to say, the «Scheduled Territories» as defined for exchange control purposes in United Kingdom legislation.

## Anm.

- (1) De ovan angivna beloppen av överdragningsrätter baseras delvis på Bizonens beräkningar rörande dess kolexport. Om dessa siffror ändras under det år, som slutar den 30 oktober 1948, kunna justeringar bli nödvändiga, vilket angivits i paragraf 7 av Rådets beslut av den 11 september 1948 om fördelning av direkt hjälp och ny fördelning av bidrag och överdragningsrätter (Dokument C [48] 158).
- (2) De siffror, som angivas för Storbritannien, täcka ävenledes de länder (inklusive Island och Irland), som ingå i sterlingområdet, d. v. s. «Scheduled Territories» enligt definitionen för valutakontrolländamål i Storbritanniens lagstiftning.

En foi de quoi les Plénipotentiaires soussignés, dûment habilités, ont apposé leurs signatures au bas du présent Accord.

Fait à Paris, le seize octobre mil neuf cent quarante-huit, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un exemplaire unique qui restera déposé auprès du Secrétaire général de l'Organisation Européenne de Coopération Économique, qui en communiquera copie certifiée conforme à tous les signataires.

In witness whereof, the undersigned Plenipotentiaries, duly empowered, have appended their signatures to the present Agreement.

Done in Paris this sixteenth day of October, Nineteen Hundred and Forty Eight, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall remain deposited with the Secretary-General of the Organisation for European Economic Co-operation by which certified copies shall be communicated to all the signatories.

**Protocole d'Application provisoire de l'Accord de Paiements et de Compensations entre les Pays Européens.**

Les Signataires de l'Accord de Paiements et de Compensations entre les Pays Européens (appelé ci-dessous l'Accord) signé ce jour:

Désirant donner immédiatement effet à l'Accord, à titre provisoire;

Sont convenus de ce qui suit:

1. Les Parties au présent Protocole appliqueront à titre provisoire les dispositions de l'Accord, comme si l'Accord avait produit ses effets à compter du 1<sup>er</sup> octobre 1948.

2. Le présent Protocole entrera en vigueur à dater de ce jour et demeurera en vigueur jusqu'à l'entrée en vigueur de l'Accord.

3. *a.* Toute Partie au présent Protocole peut s'en retirer en donnant par écrit un préavis de retrait d'au moins trois mois au Secrétaire général de l'Organisation Européenne de Coopération Économique (appelé ci-dessous le Secrétaire général).

*b.* Trois mois après la date à laquelle ce préavis est donné, ou à telle date ultérieure qui pourra être

**Protocol of Provisional Application of the Agreement for Intra-European Payments and Compensations.**

The Signatories to the Agreement for Intra-European Payments and Compensations (hereinafter referred to as the Agreement) signed this day;

Desiring to give immediate and provisional effect to the Agreement; Have agreed as follows:

1) The Parties to the present Protocol shall apply the provisions of the Agreement provisionally as if the Agreement had been effective on and after 1st October, 1948.

2) The present Protocol shall come into force on this day's date and shall continue in force until the Agreement comes into force.

3) *(a)* Any Party to the present Protocol may withdraw from the Protocol by giving not less than three months' notice of withdrawal in writing to the Secretary-General of the Organisation for European Economic Co-operation (hereinafter referred to as the Secretary-General).

*(b)* Three months after the date on which such notice is given, or at such later time as may be specified

Till bekräftelse härav hava undertecknade befullmäktigade undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Paris den 16 oktober 1948 på engelska och franska språken, vilka båda texter äga lika vitsord, i ett exemplar, som skall deponeras hos Organisationens för europeiskt ekonomiskt samarbete generalsekreterare, vilken skall tillställa signatärmakterna bestyrkta avskrifter därav.

### **Protokoll om provisorisk tillämpning av överenskommelsen om inter-europeiska betalningar och kompensationer.**

Signatärmakterna till överenskommelsen angående inter-europeiska betalningar och kompensationer (härefter benämnd överenskommelsen), vilken undertecknats denna dag;

vilka önska omedelbart tillämpa överenskommelsen provisoriskt;

hava överenskommit såsom följer:

1) Parterna till förevarande protokoll skola provisoriskt tillämpa bestämmelserna i överenskommelsen, såsom om den trätt i kraft fr. o. m. den 1 oktober 1948.

2) Detta protokoll träder i kraft denna dag och skall äga giltighet intill dess att överenskommelsen träder i kraft.

3) a) Part till detta protokoll äger frånträda protokollet genom skriftlig uppsägning, verkställd senast tre månader i förväg, till Organisationens för europeiskt ekonomiskt samarbete generalsekreterare (härefter kallad generalsekreteraren).

b) Tre månader efter den dag, då sådan uppsägning avlätits eller vid den senare tidpunkt, som må ha an-

fixée dans ce préavis, la Partie de qui il émane cessera d'être Partie au présent Protocole.

c. Le Secrétaire général informera immédiatement toutes les Parties au présent Protocole, ainsi que l'Agent, de tout préavis donné en vertu du présent paragraphe.

4. Si un préavis de retrait est donné en vertu du paragraphe 3, les Parties au présent Protocole, agissant par l'intermédiaire de l'Organisation, chargeront un ou plusieurs Comités, à la demande d'une des Parties, de préparer des recommandations sur les dispositions qui pourraient être nécessaires afin d'éviter,

1. des interruptions dans les échanges ou les paiements,

2. des paiements en or ou en devises,

3. l'impossibilité d'effectuer des rachats d'or ou de devises qui, autrement, auraient été possibles en vertu des dispositions de l'Accord, ou

4. d'autres conséquences analogues,

qui pourraient se produire dans un délai raisonnable à compter de la date à laquelle le préavis de retrait prendra effet, par suite de modifications de soldes résultant de compensations effectuées conformément à l'Accord. Le ou les Comités examineront également la position des droits de tirage qui pourraient demeurer inutilisés à la date à laquelle le préavis de retrait prendra effet.

En foi de quoi les Plénipotentiaires soussignés, dûment habilités, ont apposé leurs signatures au bas du présent Protocole.

Fait à Paris, le seize octobre mil neuf cent quarante-huit, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé auprès du Secrétaire général de l'Organisation Européenne de Coopération Économique qui en communiquera copie certifiée conforme à tous les autres signataires du présent Protocole.

in the notice, the Party giving it shall cease to be a Party to the present Protocol.

(c) The Secretary-General will immediately inform all Parties to the present Protocol and the Agent of any notice given under this paragraph.

4) If notice of withdrawal is given under paragraph 3, the Parties to the present Protocol, acting through the Organisation, shall, at the request of any Party, entrust a Committee or Committees with the preparation of recommendations as to the provisions which may be required to avoid,

(i) interruptions in trade or payments,

(ii) payments of gold or foreign currency,

(iii) the prevention of repurchase of gold or foreign currency which would otherwise have been possible under the provisions of the Agreement, or

(iv) other similar possible consequences,

which may arise, within a reasonable time from the date when the notice of withdrawal takes effect, as a result of changes in balances caused by compensations made under the Agreement. The Committee or Committees shall also consider the position of drawing rights which may remain unused at the date on which the notice of withdrawal takes effect.

In witness whereof, the undersigned Plenipotentiaries, duly empowered, have appended their signatures to the present Protocol.

Done in Paris this sixteenth day of October, Nineteen Hundred and Forty Eight, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall remain deposited with the Secretary-General of the Organisation for European Economic Co-operation by which certified copies shall be communicated to all the signatories to the present Protocol.

givits i uppsägningen, upphör parten att vara part till detta protokoll.

c) Generalsekreteraren kommer att omedelbart underrätta alla parter till detta protokoll samt Agenten om enligt denna paragraf skedd uppsägning.

4) Därest uppsägning avlåtes enligt paragraf 3, skola parterna till detta protokoll, på begäran av part, genom Organisationen uppdraga åt en kommitté eller kommittéer att uppgöra förslag till åtgärder, som kunna erfordras för att undvika

i) avbrott i handel eller betalningar,

ii) betalningar i guld eller utländska valutor,

iii) hinder för återköp av guld eller utländska valutor, vilket eljest skulle ha varit möjligt enligt bestämmelserna i överenskommelsen, eller

iv) andra dylika tänkbara följder,

vilka, inom rimlig tid från den dag, då uppsägningen träder i kraft, kunna uppkomma såsom ett resultat av förändringar i behållningarna, vilka förorsakats av komparationer enligt överenskommelsen. Kommittén eller kommittéerna skola också taga i betraktande läget av överdragningsrätter, som må kvarstå outnyttjade den dag, då uppsägningen träder i kraft.

Till bekräftande härav hava undertecknade befullmäktigade under-tecknat detta protokoll.

Som skedde i Paris den 16 oktober 1948 på engelska och franska språken, vilka båda texter äga lika vitsord, i ett exemplar, som skall deponeras hos Organisationens för europeiskt ekonomiskt samarbete generalsekreterare, vilken skall tillställa signatärmakterna bestyrkta avskrif-ter därav.

## BILAGA B

### Innehållsförteckning.

|  | Sid. |
|--|------|
| Kapitel I. Inledning och allmän översikt .....       | 3    |
| Kapitel II. Produktion och export .....              | 11   |
| Tillgången på arbetskraft .....                      | 11   |
| Produktiviteten .....                                | 12   |
| Målsättning för produktion och export .....          | 13   |
| a. Jordbruket .....                                  | 13   |
| b. Skogsprodukter .....                              | 14   |
| c. Elektrisk kraft och elektroteknisk industri ..... | 15   |
| d. Järnmalm .....                                    | 15   |
| e. Järn och stål .....                               | 15   |
| f. Verkstadsindustrien .....                         | 16   |
| g. Övriga industrier .....                           | 18   |
| h. Varven och handelsflottan .....                   | 18   |
| i. Turistväsendet .....                              | 18   |
| Kapitel III. Betalnings- och handelsbalansen .....   | 19   |
| Kapitel IV. Investeringar och konsumtion .....       | 22   |
| Investeringar .....                                  | 22   |
| Bostadsbyggandet .....                               | 22   |
| Egentlig industri .....                              | 23   |
| Kraftverk och elektrisk kraftdistribution .....      | 23   |
| Övriga offentliga investeringar .....                | 24   |
| Utkast till nationalbalans 1952/53 .....             | 24   |

#### *I texten införda tabeller.*

|   |    |
|---|----|
| Tabell 1. Försörjningsbalanser för tackjärn och valsat järn och stål .....                | 16 |
| Tabell 2. Export av verkstadsprodukter .....  | 17 |
| Tabell 3. Export av produkter inom gruppen »övriga» varor .....                           | 17 |
| Tabell 4. Exporten av svenska stapelvaror .....   | 18 |
| Tabell 5. Betalningsbalans 1947 och 1952/53 .....   | 21 |
| Tabell 6. Olika ländergruppers andel i export och import 1938, 1947 och 1952/53 i % ..... | 21 |
| Tabell 7. Nationalbalans 1947 och 1952/53 .....   | 24 |

#### *Tabellbilaga.*

|   |
|---|
| Tabell I. Konsumtion och produktion 1952/53.  |
| Tabell II. Betalningsbalans 1952/53.  |
| Tabell III. Importen (cif) 1952/53 med fördelning å vissa länder- och varugrupper.                |
| Tabell IV. Exporten och re-exporten (fob) 1952/53 med fördelning å vissa länder- och varugrupper. |
| Bilaga 1. Långtidsprogrammet 1947—1952/53. Export och re-export (fob).                            |
| Bilaga 2. Långtidsprogrammet 1947—1952/53. Import (cif).  |

*Bilaga B.***Det svenska långtidsprogrammet.****KAPITEL I.****Inledning och allmän översikt.**

1. Den nuvarande likviditetskrisen i Sveriges betalningar gentemot utlandet företer många drag som äro gemensamma för ett flertal europeiska länder. Den är resultatet dels av en sedan länge pågående strukturell utveckling, och dels av vissa tillfälliga förhållanden, vilka i sin tur ha sin grund både i de aktuella europeiska handels- och betalningssvårigheterna i förhållande till den övriga världen och i den bristande ekonomiska balansen inom landet. Ett program syftande till ett bemästrande av likviditetskrisen måste därför inrymma åtgärder som taga sikte på det strukturella problemet och som avlägsna de tillfälliga ekonomiska störningarna. Sveriges möjligheter att komma till rätta med dessa störningar äro nödvändigtvis mycket begränsade till den del de äro av internationell karaktär; ansträngningar med utsikt till framgång kunna härutinnan göras endast i aktivt samarbete mellan de europeiska länderna och med Förenta Staternas bistånd. Det europeiska ekonomiska samarbetet, sådant det kommit till uttryck i Pariskonventionen och anknutits till det amerikanska programmet för europeisk återuppbyggnad bildar därför den nödvändiga grundvalen för Sveriges ansträngningar att finna en tillfredsställande lösning på sitt internationella betalningsproblem.

2. Det strukturella problem Sverige har att brottas med är särskilt påtagligt på exportområdet. Den svenska efterkrigsexporten har aldrig uppnått förkrigsvolymen, medan å andra sidan den ekonomiska utvecklingen i allmänhet lett till ökade importbehov. Det har länge förutsetts, att exportutvecklingen skulle nå en vändpunkt i början av 1940-talet. Under industrialiseringsskedet spelade skogsprodukterna en dominerande roll i exportexpansionen. En kontinuerlig ökning i den totala exportvolymen av pappersmassa och trävaror ägde rum fram till början av det andra världskriget. Denna ökning har hejdats till följd av att urskogsbeståndet förbrukats; produktionen har måst anpassas efter den årliga tillväxten i skogarna. Ökad export av andra produkter är därför nödvändig redan för att förhindra en nedgång i den totala exporten.

Denna strukturella förändring har allvarligt förvärrat Sveriges exportproblem. De produkter, som hädanefter måste exporteras i ökade kvantiteter, äro av en vida mera differentierad karaktär än skogsindustriernas sta-



pelvaror. Mycket omfattande arbete måste nedläggas på forskning, produktionsutveckling och kommersiell organisation, samt ytterligare ansträngningar göras för att upparbeta nya marknader. I detta syfte organiserades under kriget en omfattande forskningsverksamhet i samarbete mellan regeringen och den privata industrien. Mera betydande resultat av denna verksamhet kunna dock knappast förväntas på kort sikt. Möjligheterna för en exportexpansion äro också begränsade genom de nu rådande svenska marknadsförhållandena och den allmänna ekonomiska utvecklingen under och efter kriget. Flertalet av de planer för en expansion av produktionskapaciteten, vilka nu hålla på att sättas i verket, taga sikte på ett tillgodo-seende av den inhemska marknadens ökade behov. Dessutom är den tillgängliga kapacitet som är lämpad för exportproduktion för närvarande i stor utsträckning sysselsatt med inhemska order.

Möjligheterna att öka exporten under den period som nu är föremål för studium begränsas sålunda av åtskilliga grundläggande faktorer. Desto mera angeläget är det att vidtaga effektiva åtgärder för att på bästa sätt utnyttja alla tillgängliga resurser och trygga förverkligandet av utbyggnadsprogram, vilka direkt eller indirekt komma att öka Sveriges exportkapacitet. Svenska regeringen vidtager åtgärder för att befrämja denna nödvändiga »export drive».

Listan på »nya» exportprodukter upptager bl. a. järn och stål av kvalitets-typ, järnmanufaktur, verkstadsprodukter, kontorsmaskiner och högfördä-lade produkter från skogs- och textilindustrierna samt den kemiska indu-strien. Dessa produkter ha i allmänhet icke karaktären av stapelvaror, som kunna säljas på världsmarknaden och som lätt kunna överflyttas från en delmarknad till en annan, alltefter pris- och konjunkturutvecklingen. Intensiva ansträngningar måste därför göras för att skapa varaktiga marknader för de olika produkterna.

Export av så starkt differentierade produkter är nödvändigtvis mera sår-bar för förändringar i de importerande ländernas handelspolitik. Blockaden under kriget orsakade svårt avbräck för många värdefulla svenska exportmarknader på västra halvklotet. Dessa måste åter byggas upp. Det svenska kvalitetsstålet har exempelvis på många marknader ersatts av inhemska produkter baserade på den nya utvecklingen inom legeringstekniken.

3. I följande kapitel kommer en mera detaljerad redogörelse att lämnas för de områden där den svenska exporten måste ökas för att tillföra landet betalningsmedel för den import som blir nödvändig med hänsyn till den svenska ekonomiens expansion. En livskraftig ekonomi i verklig mening uppnås icke genom att endast återställa jämvikten i betalningsbalansen; denna jämvikt måste vinnas vid ett handelsutbyte där importen är till-räcklig för att säkerställa en tillfredsställande ekonomisk aktivitet och en välavvägd utbyggnad av de produktiva resurserna. Betalningsproblemet kan emellertid icke lösas endast genom en ökning av den totala exporten. Nu rådande handelspolitiska förhållanden medföra ytterligare svårigheter av mera speciell och temporär natur.

Det har varit naturligt för ett industriland som Sverige att dess utrikes-handel uppvisat talrika inslag av multilateralism, med avsevärda import- eller exportöverskott i olika riktningar. Sverige behöver stor import av råvaror, under det att dess export i hög grad koncentrerats på skogsprodukter, järnmalm och ett fåtal specialiserade industriprodukter.

Den svenska exporten är spridd över hela världen. Det är uppenbart att de länder som äro stora importörer av svenska produkter icke nödvändigtvis exportera de råvaror som Sverige behöver.

Multilateralismen i världshandeln nådde sitt maximum mot slutet av 1920-talet. Man har beräknat, att en tredjedel av Sveriges totala utrikes-handel år 1928 var sammansatt av överskott och underskott i förhållande till olika länder. Det multilaterala inslaget i Sveriges handel var större än för de flesta andra länder i världen.

Redan på 1930-talet tenderade den multilaterala andelen av Sveriges utrikes-handel att minska, men den förblev dock mycket betydande och representerade år 1938 omkring en fjärdedel av landets totala utrikes-handel.

Utvecklingen efter kriget har förstärkt det bilaterala inslaget i handels-politiken, vilket orsakat allvarliga rubbningar i den svenska handels multilaterala grundstruktur. Import och export ha fått lov att överflyttas från en marknad till en annan för att passa in i det bilaterala systemet. Men detta har varit möjligt endast i viss utsträckning, särskilt i fråga om exporten, enär ett flertal varor äro i hög grad beroende av tillvaron av väl inarbetade marknader. Den förskjutning av exportens tyngdpunkt från stapelvaror till produkter av mera differentierat slag, som hädanefter måste äga rum, kommer att öka detta beroende, eftersom vikten av väl inarbetade marknader är större för exportprodukter av den senare typen.

Det allmänna multilaterala handelssystemets sammanbrott har medfört förluster icke endast i form av minskad exportvolym. Avsevärt ekonomiskt avbräck, vilket kommer till synes i betalningsbalansen, vållas också av det förhållande, att export och import icke kunna anpassas efter marknadsläget enligt normala kommersiella grunder. Ur internationell synpunkt betyder detta att Sveriges resurser under nuvarande handelsförhållanden varken fördelas eller utnyttjas på bästa sätt.

De mest framträdande dragen i Sveriges förkrigshandel bestodo å ena sidan av ett exportöverskott i förhållande till Storbritannien, de skandinaviska länderna samt de transoceaniska områdena i Afrika, Asien och Australien, å andra sidan av ett importöverskott i förhållande till Tyskland och det västra halvklotet. Importöverskottet i förhållande till Förenta Staterna steg under 1930-talet, medan importen från andra länder på västra halvklotet sjönk. Det totala importöverskottet i förhållande till västra halvklotet förblev sålunda på det hela taget oförändrat fram till andra världskrigets utbrott.

Centralpunkten i Sveriges multilaterala handel var Storbritannien. Sveriges exportöverskott i förhållande till detta land och andra länder inom sterlingområdet täckte betalningsunderskottet i förhållande till Förenta Sta-

terna och Tyskland. De andra skandinaviska länderna kunde utjämna underskotten i handeln med Sverige genom exportöverskott gentemot Storbritannien.

Betalningsbalansen för år 1947 visar i vilken utsträckning förkrigssystemet rubbats. Den svenska importen hade överflyttats från Europa till transoceaniska inköpskällor, särskilt Förenta Staterna. Även om liknande tendenser kunde iakttagas i fråga om exporten, så förändrades icke exportens inriktning i samma grad. Resultatet blev ett mycket stort importöverskott i handeln med Förenta Staterna.

Importökningen från Förenta Staterna står uppenbarligen i sammanhang med den minskade produktionskapaciteten i de europeiska länderna. Denna utveckling torde därför komma att omkastas i den mån den europeiska återuppbbyggnaden gör ytterligare framsteg.

Den kraftiga nedgången i den tyska produktionen utgjorde den huvudsakliga orsaken till förändringen i importens fördelning. Före kriget försåg Tyskland Sverige med stora mängder fasta bränslen, järn, kemikalier, maskiner och textilier. Större delen av Sveriges import av dessa varor har efter kriget kommit från Förenta Staterna.

Med mindre nettointäkterna från de europeiska länderna och övriga icke-dollar-områden åter kunna utnyttjas för att täcka ett importöverskott gentemot dollarområdet, måste Sverige fortsätta att balansera sin handel på bilateral basis. Detta kommer att allvarligt försvåra ansträngningarna att åstadkomma allmän jämvikt. Även om den ökade exporten kommer att säkerställa den nödvändiga totala jämvikten i Sveriges betalningsbalans gentemot utlandet, kan denna export icke alltid fördelas på sådant sätt på de olika områdena, att jämvikt automatiskt kommer att uppnås i förhållande till varje särskilt område.

Huvudproblemet består i att balansera betalningarna gentemot dollarområdet. Handeln med detta område under år 1947 resulterade i ett importöverskott om 325 miljoner dollar och nettounderskottet i betalningarna uppgick till 358 miljoner dollar. Detta deficit utgör en mycket stor andel av Sveriges hela betalningsunderskott, vilket år 1947 uppgick till 400 miljoner dollar. Problemet att uppnå allmän jämvikt är därför intimt förknippat med dollarproblemet. De speciella aspekter som det svenska dollarproblemet företer och sätten för dess lösande diskuteras i kapitel III.

4. De handels- och betalningsproblem som antytts här ovan kunna endast delvis lösas genom Sveriges egna ansträngningar. De måste angripas gemensamt av de europeiska länderna och Förenta Staterna. Lösningen är vidare beroende på åtskilliga viktiga faktorer, såsom utvecklingen av den tyska produktionen och öst-västhandeln ävensom den ekonomiska expansionen i Latinamerika och andra transoceaniska områden. Möjligheterna för dessa områden att köpa ytterligare svenska exportvaror äro tydligen bestämda av takten i deras industriella utveckling och tillgången på utländskt kapital. Detta är ett allmänt problem inför vilket icke endast Sverige utan

alla europeiska länder ställas. För Sverige är problemet av synnerligen stor betydelse.

5. Ehuru Sverige icke tog aktiv del i kriget kom dock dess ekonomi att i många avseenden bli lidande på samma sätt som de krigförande ländernas. Sveriges ekonomiska politik efter kriget står därför inför många problem av liknande natur som andra länders. De importsvårigheter, vilka orsakades av krigsförhållandena, i synnerhet blockaden, ledde till en nedgång i importen och sänkt levnadsstandard. Finansieringen av upprustningsprogrammet och övriga militära förberedelser åstadkom en ansvällning av köpkraften utan motsvarande ökning i tillgången på varor för civil konsumtion.

De ackumulerade ersättningsbehoven medförde en kraftig importefterfrågan för investering och konsumtion, så snart möjligheter till import åter förelågo. Förhandenvaron av ett köpkraftsoverskott och de stigande inkomsterna i ett samhälle med full sysselsättning ha oundvikligt aktualiserat problemet att uppnå balans mellan efterfrågan på varor och löpande inhemsk produktion, då ju den ökning av varutillgången som kan åstadkommas genom förbrukning av tillgängliga reserver av utländska valutor måste bli av begränsad varaktighet.

Enär prisstegringen och ökningen i levnadskostnaderna hittills varit relativt blygsamma kan det inre-ekonomiska jämviktsproblemet för Sveriges del synas mindre akut. Situationen är emellertid allvarlig. En ytterligare ökning av levnadskostnaderna, även av begränsad omfattning, skulle äventyra den svenska regeringens inkomststabiliseringspolitik. Dessutom skulle produktionen påverkas i ogynnsam riktning av en fortsatt höjning av inkomst- och prisnivåerna; den höga omsättningen av arbetskraften skulle fortfara och produktionen skulle komma att undergå strukturella rubbningar med skadliga följder för samhällsekonomin.

Det nära sambandet mellan problemet att uppnå balans i Sveriges betalningar gentemot utlandet och det inre jämviktsproblemet gör detta senare problem desto mera trängande. Yttre balans måste uppnås så snart som möjligt. Detta kan icke ske enbart genom att anpassa importens storlek efter den nuvarande exporten, vilken ligger avsevärt under förkrignivån. En exportökning är nödvändig, och denna måste till en del åstadkommas på bekostnad av den inhemska konsumtionen. Svårigheterna att åvägabringa dessa förändringar ökas genom den föreliggande bristen på jämvikt mellan tillgång och efterfrågan på hemmamarknaden.

6. Sveriges nuvarande inre jämviktsproblem gäller huvudsakligen en stabilisering av inkomstnivån. En kortfattad beskrivning av den nuvarande pris- och lönepolitiken på viktiga områden kan därför i detta sammanhang vara av intresse.

Priserna på jordbruksprodukter bestämmas genom en särskild årlig överenskommelse, varigenom jordbrukarna garanteras en inkomstnivå, vilken huvudsakligen bestämmas av inkomstutvecklingen inom andra grenar

av näringslivet. Sålunda skapas ett nära samband mellan den allmänna löneutvecklingen och utvecklingen av jordbrukspriserna. En höjning av den allmänna lönenivån återspeglas i jordbrukspriserna, vilka i sin tur fixeras genom den årliga överenskommelsen. Utvecklingen på löne marknaden bestämmes genom avtal mellan arbetsgivarnas och arbetarnas fackorganisationer. Kollektivavtalsförhandlingar mellan de två parterna föras utan inblandning från statsmakternas sida. Regeringens möjligheter att utöva inflytande på löneförhandlingarna i en ur allmän ekonomisk synpunkt önskvärd riktning äro därför begränsade och huvudsakligen av indirekt natur. Efter överläggningar med representanter för fackföreningarna, statstjänstemännen, industrien och jordbruket under sommaren 1948 ha överenskommelser träffats om lönestabilisering för återstående delen av innevarande år. Nästa år kommer frågan att återupptagas i samarbete med berörda parter.

Den viktigaste förutsättningen för en lönestabilisering är att prisnivån hindras från att stiga. De åtgärder som vidtagits i detta syfte äro desamma i Sverige som i flertalet andra länder. Statskontroll existerar i fråga om priserna på ett stort antal varor och tjänster, varibland hyror och konsumtionsvaror må särskilt nämnas. Jordbruksnäringens inkomster och priser regleras genom ovannämnda överenskommelser. Ett antal viktigare konsumtionsvaror voro tidigare föremål för ransonering för att hindra prisstegring till följd av fortsatt varubrist och för att garantera en rättvis fördelning av tillgängliga förråd. I stor utsträckning ha ransoneringarna upphävts under de senaste åren och de återstående komma att avvecklas så snart förhållandena tillåta.

Bland de åtgärder som tillkommit i avsikt att skydda prisnivån må även nämnas restriktioner för byggnadsverksamheten. Åtgärder som direkt inskränka byggnadsvolymen kompletteras med en restriktiv kreditpolitik, vilken kommer att påverka investeringarna i maskiner. Dessa restriktioner äro nödvändiga för att åstadkomma en begränsning av den efterfrågan på material och arbetskraft vilken eljest skulle uppstå till följd av det föreliggande köpkraftsöverskottet, och vilken skulle öka trycket på pris- och lönenivån. Genom de gällande byggnadsrestriktionerna har man också kunnat begränsa säsongvariationerna i byggnadsverksamheten och därigenom dämpa efterfrågan på arbetskraft under sommarmånaderna. Å andra sidan kunna investeringsrestriktionerna hindra en ökning av produktionskapaciteten och produktiviteten. Då den svenska regeringen såsom ett led i strävan att uppnå inre jämvikt reglerar investeringsvolymen, tages hänsyn till möjliga återverkningar därav på föreliggande produktions- och exportprogram. Det förutsattes sålunda att begränsningarna huvudsakligen skola avse investeringar av mindre betydelse för produktionskapaciteten, under det att en mera liberal tillståndsgivning skall tillämpas i de fall då investeringar i byggnader och maskiner skulle medföra en avsevärd verkan för produktiviteten, i synnerhet för exportändamål.

Investeringsvolymen är beroende av ansträngningarna att öka det privata

och offentliga sparandet. En frivillig sparkampanj har igångsatts. Regeringen kommer att med största kraft fullfölja sin nuvarande politik att begränsa de offentliga utgifterna och överbalansera budgeten. Under budgetåret 1945—1948 överstego inkomsterna de löpande utgifterna med ett totalbelopp av omkring 350 miljoner dollar, varav 160 miljoner dollar belöpte sig på budgetåret 1947/48. Nu löpande budget väntas uppvisa ett överskott av samma storleksordning som 1947/48 års.

Stora förändringar ha efter kriget ägt rum i den svenska budgeten. Sociala reformer ha medfört stora utgifter. Inkomstskatterna ha sänkts och den allmänna omsättningsskatten som infördes under kriget har upphävts, till lättnad för de lägre inkomsttagarna. I syfte att uppnå det önskade budgetöverskottet trots skattesänkningarna och de ökade utgifterna för sociala ändamål ha konsumtionsskatterna nyligen höjts för ett antal varor, såsom spritdrycker, tobak, papper och bensin.

Budgetöverskotten ha använts huvudsakligen för att finansiera investeringar i statsägda allmännyttiga företag såsom järnvägar, kraftverk etc. Offentlig upplåning för sådana ändamål har därför under senare år varit strängt begränsad. Statliga lån för bostadsbyggande ha också beviljats. Under de första efterkrigsåren lämnades stora återuppbyggnadskrediter och gåvor till krigshärjade länder.

7. Det bör betonas, att det nuvarande utgångsläget för den svenska produktionsutvecklingen under fyraårsperioden i åtskilliga avseenden skiljer sig från de flesta övriga europeiska länders. Medan den industriella expansionen i dessa länder stagnerade under 1930-talet ökade den svenska industrien sin produktion med mer än 50 procent. Kapaciteten var även fullt utnyttjad under de senare åren av 1930-talet och sysselsättningen låg på en hög nivå.

Under kriget omställde en betydande del av den svenska industrien sin produktion för att tillgodose upprustningsprogrammets behov och för att ersätta den import som bortföll genom avspärrningen. Återgången till fredsproduktion förbereddes emellertid på ett tidigt stadium och planer uppgjordes för den framtida utvecklingen på olika områden av samhällsekonomin. Detta gjorde det möjligt för industrien att omedelbart efter krigsslutet företaga sådana ny- och ersättningsinvesteringar som voro nödvändiga för dess expansion. Dessa investeringar nådde sin största omfattning under år 1947.

Ett program för utvidgning av den svenska produktionskapaciteten befinner sig sålunda redan under förverkligande, men ytterligare tre eller fyra år komma att åtgå för dess fullständiga genomförande. Landets utvecklingsmöjligheter utnyttjas genom detta program i en sådan utsträckning att endast begränsat utrymme återstår för ytterligare stora investeringar för nya ändamål vilka skulle kunna medföra en produktionsökning före 1952/53.

Det utbyggnadsprogram för skilda industrigrenar, som kommer att utvecklas i följande kapitel innebär sålunda huvudsakligen en sammanställ-

ning av redan existerande program, vilka väntas bliva genomförda inom de närmaste åren.

I detta sammanhang bör också betonas att investeringsutvecklingen i Sverige, fränsett allmännyttiga företag och vissa statsägda industrier, huvudsakligen bestämmes genom enskilda initiativ inom industri och handel. Det är regeringens uppgift att skapa förutsättningar för denna företagsamhet och ett gynnsamt utgångsläge för en investerings- och produktionsutveckling, som leder till en allmän ekonomisk balans.

Utbyggandet av den elektriska kraftförsörjningen är av grundläggande betydelse för den svenska produktionsutvecklingen. Utbyggandet kommer att fördubbla tillgången på elektrisk kraft jämfört med förkrigsåren. Härigenom kommer en ökning av produktionskapaciteten att möjliggöras, särskilt inom metallindustrin och den kemiska industrien, varigenom dessa och andra industrier sättas i stånd att fullfölja sina mekaniseringsprogram.

Järn- och stålindustrin utgör det mest slående exemplet på en produktionsökning som delvis baserar sig på ökad tillgång på elektrisk kraft och som kommer att få direkta återverkningar på den svenska betalningsbalansens utveckling. Omkring en halv miljon ton färdigt stål kommer att ställas till förfogande för att möta andra länders behov.

8. I de följande kapitlen kommer att visas huru Sverige avser att uppnå de allmänna mål som uppställas i dess långtidsprogram. Målet är att år 1952/53 uppnå synlig och osynlig export av sådan storlek att balans uppnås i Sveriges betalningar gentemot utlandet, utan att lånevägen behöver tillgripas. Detta förutsätter, att produktionen stegras genom ökad produktivitet, särskilt inom exportindustrierna, och att importen hålles på samma nivå som år 1947, bortsett från vissa extraordinära lagringsköp vilka företogos nämnda år. Konsumtionsstandarden per capita kommer att stiga, ehuru mindre än i proportion mot produktionsökningen.

Programmet måste uppenbarligen vara rörligt, enär det kommer att fortlöpande behöva anpassas efter ändrade förutsättningar. De detaljerade uppskattningar av olika industrigrenars produktion och export, vilka förekomma i texten eller i de bifogade tabellerna, böra följaktligen icke betraktas såsom fixerade mål utan snarare såsom illustrativa för den utveckling varigenom Sverige i dag hoppas lösa sitt ekonomiska jämviktsproblem.

## KAPITEL II.

**Produktion och export.**

Omfattningen av de produktions- och exportansträngningar som komma att bli nödvändiga under de närmaste åren belysas av underskottet i betalningsbalansen år 1947. Detta underskott uppgick till 400 miljoner dollar. Betalningsutvecklingen för osynliga utgifter och inkomster väntas 1952/53 giva ett nettoöverskott av 56 miljoner dollar, jämfört med ett nettounder-skott om 21 miljoner dollar år 1947. Denna förbättring om 77 miljoner dollar i fråga om de osynliga posterna lämnar ett kvarstående underskott om 323 miljoner dollar, vilket måste täckas genom förändringar i fråga om exporten och importen. Om detta underskott skulle fyllas uteslutande genom ökad export, skulle detta kräva en ökning av 1947 års exportvolym med en tredjedel, räknat i 1947 års priser. Om underskottet skulle fyllas enbart genom minskning av importen, bleve det nödvändigt att skära ned 1947 års importvolym med en fjärdedel.

En dylik minskning av importen under 1947 års volym skulle icke giva en tillfredsställande lösning av Sveriges betalningsproblem utan skulle snarare äventyra ett sunt utbyggande av Sveriges produktiva resurser. En lösning måste därför huvudsakligen sökas i en ökning av exporten, baserad på en utvidgad produktion.

Innan en målsättning för produktionen och exporten skisseras, må en kort redogörelse lämnas för den sannolika utvecklingen på arbetsmarkna-den och ansträngningarna att öka produktiviteten.

**Tillgången på arbetskraft.**

Den tillgängliga arbetskraften har efter kriget utnyttjats i maximal utsträckning. Lokala reserver av arbetskraft ha absorberats genom decentra-lisering av industrien, utförd i samarbete mellan statliga myndigheter och den privata industrien. Möjligheterna att öka den totala sysselsättningen ge-nom dylika åtgärder äro nu i stor utsträckning uttömda.

Den framtida sysselsättningsnivån är därför i främsta rummet beroende på befolkningsutvecklingen. Undersökningar ha visat att under den här be-handlade perioden någon ökning av den inhemska befolkningen i produktiv ålder icke kommer att ske.

Efter kriget ha årligen omkring 25 000 personer invandrat till Sverige, vilka till större delen varit i produktiv ålder. Denna invandring har till nå- gon del varit resultatet av en organiserad invandringspolitik men har till



större delen varit spontan. Det är sannolikt att en viss invandring av spontan karaktär kommer att fortsätta under de närmaste åren, men någon väsentlig förändring i den beräknade tillgången på arbetskraft kan icke förväntas därigenom inträda. För vissa speciella områden av det svenska näringslivet, exempelvis inom järnmalmproduktionen, kan det visa sig önskvärt att befrämja immigrationen. Hittills gjorda erfarenheter av organiserad invandring tyda emellertid på nödvändigheten av en noggrann prövning av sådana projekt.

Ehuru sålunda befolkningen i arbetsför ålder icke kommer att väsentligt tillväxa under de närmaste åren, komma sannolikt omflyttningar inom landet av olika befolkningsgrupper att fortsätta. Övergången av arbetskraft från jordbruket till industrien väntas emellertid avtaga jämfört med tidigare år, och kommer sannolikt icke att överstiga några få procent under en fyraårsperiod.

Angeläget är att arbetskraft, som kan komma att friställas, icke suges upp av service- och småindustrier på hemmamarknaden, utan tillföres de industrier, vilkas produktion är av särskild betydelse för Sveriges ekonomiska balans. Behovet av arbetskraft i järnbruk, elektromekanisk industri och andra exportindustrier uppskattas till omkring 20 000 arbetare.

### **Produktiviteten.**

Möjligheterna att utveckla den svenska produktionen äro sålunda i främsta rummet beroende av stegrad produktivitet. Förkrigstiden uppvisade anmärkningsvärda framsteg på detta område. Under kriget och de första efterkrigsåren har denna snabba utveckling emellertid icke fortsatt.

Med hänsyn till den omfattande utvecklingen inom det svenska näringslivet efter kriget i form av mekanisering, elektrifiering, investeringar och organisatoriska förbättringar, borde en mycket snabb ökning av produktiviteten ha ägt rum jämfört med förkrigsåren. Denna potentiella ökning har endast delvis förverkligats, beroende på olika faktorer, som stå i samband med rådande ekonomiska förhållanden. En ökad andel av den totala produktionen faller på mindre produktiva områden av näringslivet. Den fulla sysselsättningen har ökat frånvarofrekvensen och arbetskraftens rörlighet. Bristen på råvaror och de nuvarande handelsrestriktionerna ha hindrat en rationell produktion. Förekomsten av en »seller's market» försvagar konkurrensen mellan företagen.

De produktionsansträngningar som diskuteras i det följande väntas stärka underlaget för en ökad produktivitet. Särskilt må framhållas den snabba ökningen av försörjningen med elektrisk energi, vilken 1952/53 kommer att vara fördubblad i jämförelse med förkrignivån. Utvidgningar inom industrien förenas ofta med genomgående reorganisation i syfte att höja effektiviteten. Ett sådant fall är järn- och stålindustrien. Ökad tillförsel av maskiner för jordbruket och industrien kommer också att medföra gynnsamma återverkningar på produktiviteten.

Med hänsyn till denna utveckling av det svenska näringslivet anses det möjligt att öka produktiviteten med omkring 10 % från 1947 till 1952/53. Detta motsvarar en ökning av den totala nationalprodukten med omkring 600 miljoner dollar.

#### Målsättning för produktion och export.

Differentieringen inom det svenska näringslivet gör det mycket svårt att ge en sammanfattande bild av de ansträngningar som nu pågå eller äro planerade för att åstadkomma en ökad produktion och export. Den följande framställningen måste därför koncentreras till ett fåtal områden av näringslivet, vilkas utveckling är av särskild betydelse för samhällsekonomin.

a) *Jordbruket.* Det svenska jordbruket kommer att lämna en avsevärt större avkastning 1952/53 utan ökning av den odlade arealen. Ökad användning av konstgödsel, växtförädling, ogräsbekämpning etc. väntas öka den totala skörden 1952/53 med omkring 8,5 % jämfört med den nuvarande avkastningen. Därtill kommer en kontinuerlig förbättring av utbytet i animalieproduktionen.

Denna produktionsökning kommer att medföra minskade importbehov av livsmedel, samtidigt som den förutsätter en ökad import av jordbruksråvaror och utrustning.

Flera alternativ för jordbrukets produktionsinriktning äro möjliga. Ett huvudalternativ som för närvarande är under prövning väntas medföra följande resultat 1952/53:

Sverige kommer att vara självförsörjande i fråga om brödsäd;

smörproduktionen kommer att uppgå till 100 000 ton eller nära  $\frac{2}{3}$  av den beräknade totala konsumtionen av matfett;

oljeväxtodlingen kommer att leverera råvaror för en produktion av 15—20 000 ton margarin och 30 000 ton oljekakor;

den inhemska sockerproduktionen kommer att stiga till 300 000 ton jämfört med en total inhemska förbrukning av 375 000 ton;

den på inhemska fodermedel baserade köttproduktionen kan uppskattas till 135 000 ton jämfört med en beräknad totalkonsumtion av 180 000 ton, medan motsvarande produktions- och konsumtionssiffror för fläsk komma att bli 150 000 ton och 175 000 ton.

En dylik ökning av den svenska jordbruksproduktionen kommer som redan nämnts att kräva en ytterligare ökad användning av konstgödsel. Importen av konstgödsel måste höjas med omkring 50 000 ton kväve (15 %-ig), 50 000 ton kali och 115 000 ton superfosfat.

För att täcka totalbehovet av råsocker skulle en import av 75 000 ton bli nödvändig. Importen år 1947 uppgick till 17 000 ton. Likaså skulle en import av 45 000 ton kött och 25 000 ton fläsk bli nödvändig för att tillåta fri konsumtion av dessa produkter. Fläskproduktionen kan höjas genom ökad import av majs.

Detta program kommer att göra det möjligt att tillåta fri konsumtion av

matfett och eventuellt även fläsk senast 1952/53. Ransoneringen av brödsäd har redan upphävts. Om läget i fråga om betalningsbalansen fortfarande nödvändiggör restriktioner för importen av kött och socker, ävensom för vissa andra livsmedel av mindre betydelse, kan det bli nödvändigt att bibehålla regleringarna i fråga om dessa produkter.

En effektiv jordbruksproduktion kräver ökad användning av lantbruksmaskiner. Man hoppas att 10 000 nya traktorer årligen skola kunna ställas till förfogande för ersättning och nyanskaffning på detta område. Den inhemska produktionen därav kommer inom kort att uppgå till 7 000 traktorer årligen och en ytterligare höjning av produktionssiffrorna synes möjlig längre fram. En del av denna produktion kommer att exporteras; traktorer av andra typer komma att importeras i motsvarande utsträckning.

b) *Skogsprodukter.* Såsom visats i kapitel I har tillgången på råmaterial för den svenska skogsindustrien nått sin högsta nivå; under den kommande fyraårsperioden väntas den sammanlagda produktionen av skogsprodukter komma att nedgå.

Exportutvecklingen har sedan förkrigsåren karakteriserats av en nedgång i trävaru- och massaexporten, medan exporten av papper och papp har ökat. Wallboardindustrien har i snabb takt ökat sin produktion och export.

Exporten av högkvalitativ massa utgör en ökad andel av den totala massaexporten. Den svenska cellulosaindustriens kapacitet för blekning av massa har sålunda fördubblats sedan år 1939 och är numera tillräcklig för blekning av halva exportkvantiteten kemisk massa. Särskilt intresse har ägnats åt ökning av produktionen av silkesmassa och blekta pappersmassekvaliteter.

Åtgärder i pappersbesparande syfte och en ökning av produktionskapaciteten för papper ha möjliggjort en ökning av pappersexporten. En ytterligare kapacitetökning och fortsatta restriktioner för den inhemska konsumtionen komma att medgiva en stegring av exporten till 20 % över förkrigsnivån.

Även trävaruexporten befinner sig i stigande till följd av en nedgång i den inhemska konsumtionen av trävaror för byggnadsändamål. Denna nedgång beror i första hand på minskningen i investeringsaktiviteten och på ökad användning av sten i stället för trä vid bostadsbyggande. Dessutom medföra trävarubesparande åtgärder betydande resultat inom byggnadsindustrien och ytterligare landvinningar förutses på detta område under de kommande åren. Man räknar med att det totala trävarubehovet för husbyggnadsändamål år 1953 skall hava nedgått med i genomsnitt mer än 1/3. En ytterligare kvantitet på omkring 100 000 stds trävaror beräknas årligen kunna frigöras för exportändamål mot slutet av fyraårsperioden.

Genom ovan skisserade åtgärder väntar man att exporten av skogsprodukter år 1952/53 skall kunna stiga 50 miljoner dollar över 1947 års nivå. En ytterligare stegring kommer att bli möjlig om ansträngningarna att öka exporten av färdiga trähus och andra trävarufabrikat krönas med fram-

gång. För en exportökning av denna art resa sig emellertid handelspolitiska hinder i form av importtullar m. m. på utländska marknader.

c) *Elektrisk kraft och elektroteknisk industri.* De svenska kraftverken befinna sig för närvarande under kraftig utbyggnad för att den ökade efterfrågan på elektrisk kraft skall kunna tillfredsställas. Denna ökade efterfrågan beror i första rummet på utbyggnaden av vissa industrier såsom metallindustrin och järnmalmsbrytningen, pappers- och pappersmasseindustrin samt den kemisk-tekniska industrin. Den alltmera omfattande mekaniseringen kräver även ökade kvantiteter elektrisk kraft. En fortgående utbyggnad av Sveriges vattenkraftsresurser är sålunda av grundläggande betydelse för en utveckling av den svenska produktionskapaciteten och denna utbyggnad måste givas mycket hög prioritet inom ramen för långtidsprogrammet.

Produktionen av vattenkraft, som före kriget uppgick till 9 000 miljoner kWh, väntas uppnå 21 000 miljoner kWh år 1953. Under sexårsperioden 1947—1953 kommer kraftproduktionen att öka med 8 000 miljoner kWh motsvarande en årlig ökning av 1 300 miljoner kWh.

Den totala kostnaden under den kommande femårsperioden för detta utbyggnadsprogram uppskattas till ungefär 400 miljoner dollar, varav en avsevärd del kommer att avse import av maskiner och material. Programmet kommer i stor utsträckning att bero av den svenska elektrotekniska industriens produktion. Produktionskapaciteten i fråga om elektrisk materiel, generatorer, transformatorer, elektrisk isoleringsmateriel etc., håller på att ökas till ungefär den dubbla förkrigskapaciteten. En del av de för denna utbyggnad nödvändiga investeringarna har redan fullbordats. Stora nybyggnader och maskininstallationer planeras för de närmaste åren.

d) *Järnmalm.* Den svenska järnmalmsproduktionen förväntas snart uppnå samma nivå som åren före det senaste världskriget. Exporten förutses år 1949 överstiga 12 miljoner ton. Möjligheterna för en ytterligare produktionsökning undersökas för närvarande. En sådan ökning synes tekniskt möjlig, men kommer att taga avsevärd tid och fordra stora investeringar samt förutsätta att svåra arbetskraftsproblem finna sin lösning. De resultat vilka skulle kunna uppnås före 1952/53 komma därför troligen att vara av begränsad omfattning.

e) *Järn och stål.* Den svenska järn- och stålindustrin genomgår för närvarande en omfattande utbyggnad och modernisering, som väntas ge till resultat en avsevärd ökning av produktionen under de närmaste åren. De sammanlagda investeringarna under åren 1948—1952 uppskattas till omkring 130 miljoner dollar, varav mer än 100 miljoner faller på åren 1948/49 och 1949/50. Investeringarna kräva för sitt genomförande import av maskiner till ett sammanlagt värde av omkring 35 miljoner dollar, varav 25 miljoner under de båda närmaste åren.

Resultaten av detta utbyggnadsprogram framgå av tabell 1. År 1952/53 kommer produktionen av färdigt stål att hava ökat med omkring 500 000 ton, d. v. s. med mer än 50 procent. Hela denna kvantitet kommer att di-



Tabell 2. Export av verkstadsprodukter.

| Varugrupp   | 1938            | 1947  | Index<br>1938 = 100 |
|---|-----------------|-------|---------------------|
|   | miljoner dollar |       |                     |
| <i>Maskiner och apparater, ej elektriska</i> .....              | 31·9            | 65·7  | 206                 |
| Förbrännings- och varmluftsmotorer .....                        | 3·5             | 7·6   | 217                 |
| Metallbearbetningsmaskiner .....                                | 2·0             | 5·4   | 270                 |
| Mjölkskumningsmaskiner .....                                    | 3·7             | 4·7   | 127                 |
| Pappers- o. dyl. maskiner .....                                 | 1·3             | 1·7   | 131                 |
| Ångturbiner .....   | 1·8             | 2·1   | 162                 |
| Kylmaskiner .....   | 2·1             | 3·6   | 171                 |
| Övriga maskiner och apparater, ej elektriska .....              | 18·0            | 40·6  | 226                 |
| <i>Maskiner och apparater, elektriska. samt elektriskt mat.</i> | 17·2            | 31·2  | 181                 |
| Generatorer .....   | 4·8             | 6·0   | 125                 |
| Elektriska fläktar, dammsugare .....                            | 3·6             | 3·8   | 106                 |
| Akkumulatorer .....   | 0·6             | 2·7   | 450                 |
| Telefon- och telegrafapparater .....                            | 2·9             | 7·8   | 269                 |
| Elektriska specialapparater .....                               | 1·4             | 6·3   | 450                 |
| Övriga maskiner och apparater, elektriska .....                 | 3·9             | 4·6   | 118                 |
| <i>Kul- och rullager</i> .....                                  | 14·4            | 17·7  | 123                 |
| <i>Kokapparater av mässing för flytande bränsle</i> .....       | 1·7             | 3·4   | 200                 |
| <i>Transportmedel</i> .....                                     | 22·1            | 49·0  | 222                 |
| Bilar .....   | 5·6             | 11·0  | 200                 |
| Fartyg .....  | 15·1            | 33·4  | 221                 |
| Övriga transportmedel .....                                     | 1·5             | 4·6   | 307                 |
| <i>Instrument m. m.</i> .....                                   | 3·7             | 12·7  | 343                 |
| Skriv- och räknemaskiner .....                                  | 1·9             | 7·2   | 379                 |
| Instrument olika slag .....                                     | 1·2             | 3·7   | 308                 |
| Övriga instrument .....   | 0·6             | 1·8   | 300                 |
| <i>Vapen</i> .....  | 7·4             | 2·3   | 31                  |
| Summa   | 98·4            | 182·0 | 185                 |

Tabell 3. Export av produkter inom gruppen »övriga» varor.

| Varugrupp  | 1938            | 1947  | Index<br>1938 = 100 |
|--|-----------------|-------|---------------------|
|  | miljoner dollar |       |                     |
| Mineraliska ämnen exkl. malm .....                     | 7·4             | 10·6  | 143                 |
| Kemiska produkter .....                                | 17·6            | 32·5  | 185                 |
| Hudar, skinn .....                                     | 8·2             | 4·1   | 50                  |
| Arbeten av papper samt tryckalster .....               | 1·8             | 7·3   | 406                 |
| Textilvaror .....                                      | 7·1             | 10·7  | 151                 |
| Porslin, glas etc. .....                               | 3·9             | 5·6   | 144                 |
| Järn- och metallmanufaktur (exkl. kullager o. kokkärl) | 35·0            | 48·5  | 139                 |
| Diverse .....  | 4·0             | 7·7   | 193                 |
| Summa  | 85·0            | 127·0 | 149                 |

g) *Övriga industrier.* Det är icke möjligt att i detalj beröra den utveckling, som kan förväntas inom andra svenska industrier. Allmänt kan sägas, att även om den svenska industrien tekniskt och ekonomiskt redan uppnått en relativt hög standard, mycket betydande investeringar planeras, vilka förutsätta import av maskiner, delvis från västra hemisfären.

Såsom exempel på svenska industrigrenar där utbyggnadsplaner av större omfattning förefinnas, må nämnas cementindustrien, tillverkningen av konstgjord fiber och andra kemiska produkter, samt industrier för framställning av nya typer av färdiga trähus. De inhemska oljeraffinaderiernas kapacitet befinner sig även under utbyggnad.

Tabell 4. Exporten av svenska stapelvaror.

|  | 1936/38 | 1947  | Beräknad export |         | Indextal<br>1936/38 = 100 |      |         |
|--|---------|-------|-----------------|---------|---------------------------|------|---------|
|  |         |       | 1949            | 1952/53 | 1947                      | 1949 | 1952/53 |
| Järnmalm . . . . . milj. ton           | 12·6    | 8·5   | 12·2            | 13·2    | 67                        | 97   | 105     |
| Handelsfärdigt järn o. stål 1 000 ton  | 182     | 92    | 120             | 200     | 51                        | 66   | 110     |
| Trävaror, sågade o. hyvlade 1 000 stds | 861     | 433   | 500             | 600     | 50                        | 58   | 70      |
| Pappersmassa . . . . . 1 000 ton       | 2 271   | 1 798 | 1 840           | 1 760   | 79                        | 81   | 77      |
| Papp o. papper . . . . . 1 000 ton     | 553     | 552   | 600             | 680     | 99·8                      | 108  | 123     |
| Wallboard . . . . . 1 000 ton          | 22      | 76    | 90              | 100     | 345                       | 409  | 455     |

h) *Varven och handelsflottan.* De svenska varvens kapacitet ha på senare år ökat väsentligt. De årliga leveranserna ha ökat från omkring 175 000 bruttoton före kriget till för närvarande omkring 250 000 bruttoton. Detta sätter Sverige i stånd att öka leveranserna till andra länder samtidigt med att utbyggnaden av egen handelsflotta fortsättes.

Trots allvarliga förluster under kriget hade den svenska handelsflottans totaltonnage vid slutet av år 1947 vuxit till 1,9 miljoner ton, d. v. s. en ökning på nära 20 % jämfört med förkrigstiden. Under de kommande fyra åren förutses ett årligt tillskott på omkring 100 000 ton, varav huvuddelen kommer att byggas på svenska varv. Nettoökningen till år 1952/53 uppskattas till omkring 300 000 ton.

Den årliga nettointkomsten av svensk skeppsfart beräknas vid periodens slut ha ökat med omkring 30 miljoner dollar. Denna utveckling kommer att medföra, att det nuvarande underskottet på fraktkontot i handelsbalansen förändras till ett överskott.

i) *Turistväsendet.* Inkomsterna av utländska turister i Sverige begränsas för närvarande av bristen på transportmedel och hotellrum. Åtgärder i syfte att avhjälpa dessa brister förutses giva påtagliga resultat i form av högre nettointkomster av turistväsendet.

## KAPITEL III.

**Betalnings- och handelsbalansen.**

De produktions- och exportansträngningar vilka angivits i föregående kapitel beräknas under de kommande fyra eller fem åren åstadkomma en exportökning på omkring 227 miljoner dollar (enligt 1947 års priser), motsvarande 25 % av 1947 års volym. Detta kan på intet vis betraktas som en maximal målsättning; alla möjligheter till ytterligare exportökning komma att ingående undersökas.

Under förutsättning att fullständig jämvikt i betalningsbalansen uppnås till år 1952/53 kommer det beräknade värdet av totalexporten tillsammans med ett nettoöverskott i fråga om de osynliga posterna att tillåta en import på 1 183 miljoner dollar. Denna siffra ligger 95 miljoner dollar under 1947 års totalimportsiffra. Vissa extraordinära lagringsköp vilka förekommo under detta år göra emellertid att 1947 års siffra blev onormalt hög. Om detta tagges med i beräkningen kan det alltså fastslås att den förutsedda importnivån för år 1952/53 i det närmaste kommer att motsvara 1947 års, frånräknat ovannämnda extraordinära inköp.

Den allmänna ekonomiska utvecklingen inom ramen för långtidsprogrammet kommer att medföra avsevärda förskjutningar i importens sammansättning. Importen av gödningsämnen, åtskilliga livsmedel såsom socker och kött, råbomull, ylle och metaller (andra än järn) förväntas komma att öka, medan importen av bl. a. brödsäd, färdiga textilier och varaktiga konsumtionsvaror kommer att nedgå.

De svenska planerna för handelns utveckling syfta främst till åstadkommandet av en genomgående balans i landets internationella betalningar. Såsom angivits i kapitel I kan emellertid de rådande restriktionerna för internationell handel och betalningar nödvändiggöra att man även söker uppnå balans med vissa länder eller valutaområden. Balanseringen av dollarbetalningarna kommer för Sverige liksom för de flesta andra europeiska länder att uppställa särskilt svåra problem. Särskild uppmärksamhet ägnas av den svenska regeringen åt möjliga metoder och medel för att utveckla exporten på dollarområdet. Exporten av skogsprodukter utgör den mest betydande delen av Sveriges export till Förenta Staterna. Nedgången i de svenska skogarnas totalavkastning utgör en faktor som begränsar möjligheterna att utveckla denna export. Därtill kommer att den nordamerikanska produktionen har ökat och att sålunda marknaden för skogsprodukter från Sverige blivit begränsad. Möjligheten att öka exporten av andra traditionella



eller nya exportprodukter måste också anses relativt begränsad med hänsyn till existensen av tullmurar och livlig konkurrens.

Trots att ansträngningarna att öka exporten till Förenta Staterna möta allvarliga svårigheter förväntar man att denna exports andel i den totala svenska exporten kommer att öka från 10 % år 1938 och 13 % år 1947 till 14 % år 1952/53.

Det torde emellertid vara oundvikligt att lösningen av problemet huru balans skall kunna uppnås i dollarbetalningarna måste nås huvudsakligen genom importbegränsning.

Den svenska importen från Förenta Staterna år 1938, 1947 och jan.—juni 1948 uppvisar följande sammansättning:

|   | Miljoner dollar |              |                      |
|---|-----------------|--------------|----------------------|
|   | 1938            | 1947         | 1:a halvåret<br>1948 |
| Lantbruksprodukter . . . . .            | 14·3            | 54·3         | 9·9                  |
| Mineraliska och fossila ämnen . . . . . | 19·9            | 82·6         | 24·4                 |
| Kemiska produkter . . . . .             | 4·2             | 25·3         | 8·7                  |
| Spånadsämnen och arbeten . . . . .      | 9·4             | 73·0         | 6·0                  |
| Oädla metaller och arbeten . . . . .    | 10·9            | 63·5         | 18·5                 |
| Maskiner, apparater m. m. . . . .       | 11·7            | 65·1         | 24·5                 |
| Transportmedel . . . . .                | 16·4            | 36·9         | 12·1                 |
| Övrigt . . . . .                        | 6·7             | 57·9         | 8·9                  |
| <b>Totalt</b>                           | <b>93·5</b>     | <b>458·6</b> | <b>113·0</b>         |

Av denna uppställning framgår för vilka produktslag importen blivit omlagd från andra marknader till den amerikanska år 1947. Det mest framträdande exemplet härå utgör kol- och koksimporten, i betraktande av att Sveriges behov av kol och koks före kriget täcktes uteslutande från europeiska källor. Det är omöjligt att göra en detaljerad uppdelning av de statistiska uppgifterna på detta område för att visa i vilken utsträckning importökningen från Förenta Staterna år 1947 var att hänföra till en nedgång i produktionskapaciteten inom andra marknader, å ena sidan, eller till andra faktorer, såsom prisutvecklingen, å den andra. Importsiffrorna för jan.—juni 1948 giva emellertid en viss ledning för bedömandet på vilka områden man har lyckats begränsa importen från Förenta Staterna och tillgodose behoven genom import från andra källor.

Detaljerade siffror rörande den svenska betalningsbalansen år 1952/53 lämnas i tabell II. Denna uppskattning, vilken ju nödvändigtvis måste bli mycket ungefärlig, ger en bild av den framtida utrikeshandeln, vilken i stora drag liknar förkrigstidens förhållanden, med det betydande undantaget att en balanserad handel på dollarområdet förutses. Ett totalt exportöverskott på omkring 65 miljoner dollar väntas sålunda i förhållande till det yttre sterlingområdet och de latinamerikanska länderna. I handeln med den europeiska kontinenten räknar man med ett importöverskott uppgående till samma totalbelopp. En återgång till det traditionella exportöverskottet gentemot Storbritannien väntas icke komma att äga rum med hänsyn till detta

lands ökade exportkapacitet. Ovan skisserade inriktning av utrikeshandeln förutser en lösning av betalningsproblemet av delvis multilateral karaktär, i det att överskottsimport från europeiska länder möjliggöres genom överskottsexport till vissa transoceaniska marknader.

**Tabell 5. Betalningsbalans 1947 och 1952/53.**

Sammandrag, miljoner dollar.

|                               | 1947   | 1952/53<br>(1947 års<br>priser) | Förbättring av<br>betalningsbalansen<br>1947—1952/53 |
|-------------------------------|--------|---------------------------------|--|
| Import fob.....               | -1 279 | -1 183                          | + 96   |
| Export .....                  | + 900  | + 1 127                         | +227   |
| Handelsbalans .....           | - 379  | - 56                            | +323   |
| Transporttjänster.....        | - 8    | + 41                            | + 49   |
| Övriga »osynliga» poster. . . | - 13   | + 15                            | + 28   |
| Summa »osynliga» .....        | - 21   | + 56                            | + 77   |
| Betalningsbalans              | - 400  | ± 0                             | +400   |

**Tabell 6. Olika ländergruppers andel i export och import 1938, 1947 och 1952/53 i %.**

| Å r            | Icke deltagande länder          |                 |  |       | Deltagande länder                            |  | Summa |
|----------------|---------------------------------|-----------------|--|-------|--|--|-------|
|                | Nord- o.<br>Central-<br>Amerika | Syd-<br>Amerika | Icke del-<br>tagande<br>sterling-<br>områden | Andra | Icke sterl-<br>områden<br>jämfte<br>kolonier | Sterling-<br>området<br>jämfte<br>kolonier |       |
| <i>Export.</i> |                                 |                 |  |       |  |  |       |
| 1938.....      | 10·2                            | 3·7             | 3·6  | 16·9  | 41·7   | 23·9                                       | 100   |
| 1947.....      | 12·8                            | 10·0            | 5·2  | 12·5  | 40·6   | 16·9                                       | 100   |
| 1952/53 .....  | 13·5                            | 14·1            | 5·7  | 12·0  | 40·1   | 14·6                                       | 100   |
| <i>Import.</i> |                                 |                 |  |       |  |  |       |
| 1938.....      | 18·6                            | 6·3             | 2·5  | 19·6  | 39·9   | 13·1                                       | 100   |
| 1947.....      | 33·8                            | 9·0             | 2·2  | 13·4  | 31·9   | 9·7  | 100   |
| 1952/53 .....  | 13·9                            | 11·8            | 4·1  | 16·7  | 38·7   | 14·8                                       | 100   |

## KAPITEL IV.

**Investeringar och konsumtion.**

Den ökning av produktiviteten med 10 procent, som behandlats i kapitel II, kommer att medföra att nationalprodukten stiger till omkring 7 500 miljoner dollar 1952/53. En ökad andel av denna produkt kommer att exporteras. Den inhemska försörjningen kommer att tillföras varor med ett approximativt värde av 1 200 miljoner dollar genom importen. Det är dessa två grundläggande faktorer, som bestämma storleken av den totala tillgången på varor och tjänster för löpande inhemska förbrukning. I det följande kommer att angivas, hur Sverige planerar att utnyttja dessa tillgångar för investeringar å ena sidan samt konsumtion å den andra. En kortfattad redogörelse för olika investeringsprojekt kommer även att lämnas.

**Investeringar.**

Investeringarna beräknas 1952/53 nå följande nivå jämfört med år 1947.

|   | Miljoner dollar |              | (1947 års<br>priser)    |
|---|-----------------|--------------|-------------------------|
|   | 1947            | 1952/53      | Ökning +<br>Minskning — |
| Bostäder .....  | 470             | 403          | — 67                    |
| Egentlig industri .....   | 506             | 486          | — 20                    |
| Kraftverk .....   | 103             | 118          | + 15                    |
| Offentliga investeringar (med undantag av kraftverk<br>och statssubventionerat bostadsbygge)..... | 446             | 479          | + 33                    |
| Övriga investeringar .....  | 338             | 333          | — 5                     |
| Lagerökning .....   | 139             | —            | —139                    |
| Summa   | <b>2 002</b>    | <b>1 819</b> | <b>— 183</b>            |
| Summa exklusive lagerökning .....   | 1 863           | 1 819        | — 44                    |

De totala bruttoinvesteringarna stego från 866 miljoner dollar 1938/39 till 2 002 miljoner dollar år 1947. För år 1948 räknas med en viss lagerminskning och en minskning av övriga investeringar med 125 miljoner dollar. Större delen av denna minskning kommer på nedgången i bostadsbyggandet.

**Bostadsbyggandet.**

Genom investeringskontrollen har bostadsbyggandet skurits ned från 372 miljoner dollar år 1947 till 289 miljoner dollar år 1948. På grund av att ett så stort antal hus vid innevarande års början redan var under byggnad

kommer emellertid det totala antalet lägenheter, som färdigställas under året likväl att bli ungefärligen detsamma som år 1947 eller 56 000 lägenheter. Dessa lägenheter fördela sig med 39 000 på tätorter och 17 000 på landsbygden.

Ett under kriget uppgjort program för efterkrigstidens byggnadsverksamhet i tätorterna förutsåg att omkring 45 000 lägenheter årligen skulle byggas i dessa. Därigenom beräknades bostadsbristen vara hävd inom tre år efter krigsslutet, varefter utrymme skulle finnas för ett omfattande saneringsprogram. Befolkningsutvecklingen och allmänna ekonomiska faktorer ha emellertid förvärrat bostadsproblemet. Ehuru bostadsproduktionen på det hela taget kunnat fullföljas i enlighet med det uppgjorda programmet, har den endast förhindrat att bristen tilltagit, men har icke varit tillräcklig för att förbättra den allmänna bostadssituationen.

I avsikt att nedbringa investeringsverksamheten är ovannämnda program nu föremål för översyn. Nuvarande planer för de närmaste åren taga sikte på en årlig sammanlagd produktion av 45 000 lägenheter i tätorter och på landsbygden. Ersättningsbyggande har ställts på framtiden. Takten för bostadsbyggandet väntas medföra en viss förbättring i bostadsläget från och med 1950, men icke under det närmaste året. Särskild uppmärksamhet ägnas behovet av bostäder på platser, där betydande exportindustrier äro lokaliserade.

### *Egentlig industri.*

Den svenska industriens bruttoinvesteringar uppnådde år 1947 en toppunkt av 506 miljoner dollar, varav 129 miljoner nedlades på underhåll. Av återstående 377 miljoner dollar användes 174 miljoner dollar på byggnader etc., och 203 miljoner dollar på maskiner och annan utrustning.

Industriens byggnadsverksamhet har under år 1948 reducerats jämfört med år 1947, medan däremot maskininvesteringarna väntas överstiga 1947 års nivå. En höjning av industriens nuvarande totala investeringsnivå synes icke nödvändig för att fullfölja produktionsprogrammet. En viss minskning kan i stället väntas när nuvarande planer genomförts. Bruttoinvesteringarna beräknas 1952/53 uppgå till 486 miljoner dollar. Totalsumman för åren 1949—53 beräknas uppgå till omkring 2 500 miljoner dollar.

### *Kraftverk och elektrisk kraftdistribution.*

Utbyggnadsprogrammet för kraftverken har redan behandlats i kapitel II. Investeringarna under 1948 komma måhända att något överskrida 1947 års nivå, medan en viss minskning kommer att äga rum under de närmaste åren. Investeringarna i distributionsanläggningar måste å andra sidan bli större.

Totalinvesteringarna under de närmaste fem åren uppskattas till 600 miljoner dollar.

## Övriga offentliga investeringar.

Det offentliga investeringsprogrammet innefattar bl. a. planer för förbättring av järnvägssystemet. Dessa planer äro under utförande i den mån de icke inkräkta på exportleveranser av rullande och annan materiel. Förbättringarna i avseende på telegraf- och telefontjänsten komma att fortsätta. Nybyggnad och underhåll av vägar ha varit starkt begränsade alltsedan krigets början. Ehuru investeringsbehovet därför är trängande, kan det endast tillgodoses i begränsad utsträckning under den behandlade perioden.

Betydande behov av nya offentliga byggnader, såsom skolor, sjukhus och militära anläggningar föreligga. Av allmänna ekonomiska skäl uppskjutas sådana investeringar i den mån detta är möjligt. Någon ändring därvidlag torde sannolikt icke kunna göras under de närmaste åren. Man hoppas likväl på en viss stegrad aktivitet på detta område vid slutet av femårsperioden.

## Utkast till nationalbalans 1952/53.

Beräkningarna rörande den framtida exporten och investeringsverksamheten ha infogats i en nationalbalans för år 1947 respektive 1952/53 (tabell 7). Konsumtionen har därvid beräknats som en restpost, som uppstår sedan exporten och investeringarna frändragits den samlade tillgången på varor och tjänster.

Tabell 7. Nationalbalans 1947 och 1952/53.

Miljoner dollar i 1947 års priser.

|  | 1947  | 1952<br>/53 | Ökning eller<br>minskning |        |  | 1947  | 1952<br>/53 | Ökning eller<br>minskning |        |
|--|-------|-------------|---------------------------|--------|--|-------|-------------|---------------------------|--------|
|  |       |             | milj.<br>dollar           | %      |  |       |             | milj.<br>dollar           | %      |
| Bruttonationalprodukt till marknadspris . . . . .          | 6 769 | 7 445       | + 676                     | + 10·0 | Export fob . . . . .   | 900   | 1 127       | + 227                     | + 25·2 |
| Import (fob) . . . . .                                     | 1 278 | 1 183       | - 95                      | - 7·4  | Osynliga poster fob  | - 21  | + 56        | + 77                      | —      |
|  |       |             |                           |        | Investeringar exkl.<br>lagerförändringar   | 1 863 | 1 820       | - 43                      | + 2·3  |
|  |       |             |                           |        | Konsumtion . . . . .   | 5 166 | 5 625       | + 459                     | + 8·9  |
|  |       |             |                           |        | Summa tillgång på<br>varor och tjänster<br>disponerad för löpande<br>förbrukning . . . . . | 7 908 | 8 628       | + 720                     | + 9·1  |
| Summa tillgång på<br>varor och tjänster<br>(fob) . . . . . | 8 047 | 8 628       | + 581                     | + 7·2  | Lagerökning . . . . .  | 139   | —           | - 139                     | —      |
|  |       |             |                           |        | Summa varor och<br>tjänster  | 8 047 | 8 628       | + 581                     | + 7·2  |

Det framgår av balanskalkylen, att en ökning av nationalprodukten med 10 % och en nedgång av importen med 7 % ökar den totala tillgången av varor och tjänster med 750 miljoner dollar eller med 9 %. En tredjedel av

denna ökning kommer att tagas i anspråk för exportprogrammets fullföljande. Bruttoinvesteringarna komma att ligga omkring 2 % under 1947 års nivå.

Den totala konsumtionen kommer att stiga med 460 miljoner dollar eller med omkring 9 %. Eftersom folkmängden väntas tillväxa med omkring 5 %, kommer höjningen av den individuella levnadsstandarden icke att överstiga 5 %. Denna förbättring kan sägas bilda ett netto av å ena sidan en ökad konsumtion av varor, som nu äro ransonerade, å andra sidan en minskning av konsumtionen av vissa mera umbärliga importvaror. Det kommer möjligen, som redan nämnts, att bli nödvändigt att bibehålla ransoneringen av socker och kött under hela perioden.

Konsumtionen kommer att stiga i proportion till den totala tillgången av varor och tjänster, under det att investeringarna komma att minskas i jämförelse med år 1947. Detta kommer att möjliggöra den nödvändiga ökningen av exporten.

De förändringar i den allmänna ekonomiska strukturen, som långtidsprogrammets genomförande kommer att föra med sig, kan också illustreras genom en jämförelse av de procentuella andelar, som falla på export, bruttoinvesteringar och konsumtion.

|   | 1938/39 | 1947  | 1952/53 |
|---|---------|-------|---------|
|   | %       | %     | %       |
| Export . . . . .  | 13·3    | 11·4  | 13·2    |
| Bruttoinvesteringar (med undantag av lagerförändringar) | 20·4    | 23·5  | 21·2    |
| Konsumtion . . . . .                                    | 66·3    | 65·1  | 65·6    |
| Summa   | 100·0   | 100·0 | 100·0   |

I detta sammanhang förtjänar understrykas, att Sveriges program för utvecklingen av produktionen och exporten icke kan väntas fortskrida i jämn takt under den behandlade perioden. Det är sålunda sannolikt, att resultaten under de närmaste två åren komma att bli ganska begränsade, medan däremot snabbare framsteg kunna förväntas under åren 1950—52. Det utgör en betydelsefull sida av Sveriges problem att trygga den nödvändiga importen under de närmaste åren för att genomföra utvecklingsprogrammet samtidigt som en skälig konsumtionsstandard upprätthålles.



## TABELLBILAGA.

Denna tabellbilaga innehåller dels de uppgifter som tillställts Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete i enlighet med de inom organisationen utarbetade tabellformulären I—IV, dels två tabeller med kommenterande anmärkningar rörande importen respektive exporten och reexporten 1952/53, vilka bifogats det till organisationen överlämnade långtidsprogrammet såsom bilaga 1 och 2.

Tabell I. Konsumtion och produktion 1952/53. (Prognos.)

| Varugrupp                                | Enhet                | Konsumtion | Produktion | Import | Export |
|--|----------------------|------------|------------|--------|--------|
| <i>I. Lantbruksprodukter.</i>            |                      |            |            |        |        |
| Brödsäd .....                            | 1 000 ton            | 1 050      | 1 050      | —      | —      |
| Annan omalen säd .....                   | ›                    | 1 900      | 1 800      | 100    | —      |
| Fetter och oljor .....                   | ›                    | 225        | 140        | 85     | —      |
| Kött och fläsk .....                     | ›                    | 340        | 310        | 30     | —      |
| Mejeriprodukter (exkl. smör)....         | ›                    | 2 050      | 2 050      | —      | —      |
| <i>II. Fasta, fossila bränslen .....</i> | ›                    | 8 600      | —          | 8 600  | —      |
| <i>III. Mineraloljor.</i>                |                      |            |            |        |        |
| Råolja .....                             | ›                    | 1 500      | —          | 1 500  | —      |
| Raffinerade oljor.....                   | ›                    | 3 900      | 1 400      | 2 500  | —      |
| <i>IV. Metaller.</i>                     |                      |            |            |        |        |
| Göt .....                                | ›                    | ×          | 1 950      | ×      | ×      |
| Färdiga stålprodukter .....              | ›                    | 1 400      | ×          | 200    | 200    |
| Koppar.....                              | ›                    | 85         | ×          | ×      | ×      |
| Aluminium .....                          | ›                    | 20         | 4          | ×      | —      |
| <i>V. Textilråvaror.</i>                 |                      |            |            |        |        |
| Råbomull .....                           | ›                    | 31         | —          | 31     | —      |
| Ull (tvättad vikt).....                  | ›                    | 12·5       | —          | 12·5   | —      |
| Konstfiber*.....                         | ›                    | 16·5       | 18·5       | 4      | 6      |
| <i>VI. Trävaror.</i>                     |                      |            |            |        |        |
| Sågade trävaror.....                     | 1 000 m <sup>3</sup> | 2 600      | 5 300      | 100    | 2 800  |
| <i>VII. Elektrisk kraft .....</i>        | milj. kWh            | 21 000     | 21 000     | —      | —      |

\* Inklusive konstgjort garn. — × Uppgift ej begärd.



Tabell II. Betalningsbalans 1952/53. (Prognos.)

Miljoner dollar.

| 1                                | 2                                   | 3               | 4  | 5            | 6                            | 7                    | 8              |
|----------------------------------|-------------------------------------|-----------------|--|--------------|------------------------------|----------------------|----------------|
|                                  | Icke deltagande länder              |                 |  |              | Deltagande länder            |                      | Summa          |
|                                  | Nord-<br>och<br>Central-<br>Amerika | Syd-<br>Amerika | Icke del-<br>tagande<br>sterling-<br>områden | Andra        | Icke<br>sterling-<br>områden | Sterling-<br>området |                |
| <b>I. Utgifter:</b>              |                                     |                 |  |              |                              |                      |                |
| Import fob .....                 | 165·4                               | 130·2           | 46·7   | 199·5        | 475·8                        | 165·1                | 1 182·7        |
| Frakter .....                    | —                                   | —               | —  | —            | 1·3                          | —                    | 1·3            |
| Turism .....                     | —                                   | —               | —  | —            | —                            | —                    | —              |
| Räntor och utdelningar....       | —                                   | —               | —  | —            | —                            | —                    | —              |
| Statskrediter <sup>1</sup> ..... | 1·2                                 | —               | —  | —            | —                            | —                    | 1·2            |
| Andra utgifter .....             | —                                   | —               | —  | —            | 4·2                          | 4·2                  | 8·4            |
| Summa                            | <b>166·6</b>                        | <b>130·2</b>    | <b>46·7</b>                                  | <b>199·5</b> | <b>481·3</b>                 | <b>169·3</b>         | <b>1 193·6</b> |
| <b>II. Inkomster:</b>            |                                     |                 |  |              |                              |                      |                |
| Export .....                     | 152·4                               | 158·7           | 64·1   | 134·9        | 452·3                        | 164·8                | 1 127·2        |
| Frakter .....                    | 7·0                                 | 6·0             | 18·0   | 7·0          | —                            | 4·2                  | 42·2           |
| Turism .....                     | 3·0                                 | —               | —  | 1·0          | —                            | 1·0                  | 5·0            |
| Räntor och utdelningar....       | —                                   | —               | —  | —            | —                            | —                    | —              |
| Statskrediter <sup>1</sup> ..... | —                                   | —               | —  | 4·1          | 6·7                          | —                    | 10·8           |
| Andra inkomster.....             | 4·2                                 | —               | 1·4  | 2·8          | —                            | —                    | 8·4            |
| Summa                            | <b>166·6</b>                        | <b>164·7</b>    | <b>83·5</b>                                  | <b>149·8</b> | <b>459·0</b>                 | <b>170·0</b>         | <b>1 193·6</b> |
| Underskott .....                 | —                                   | —               | —  | 49·7         | 22·3                         | —                    | —              |
| Överskott.....                   | —                                   | 34·5            | 36·8   | —            | —                            | 0·7                  | —              |

<sup>1</sup> Räntor och amorteringar på offentliga lån.

**Tabell III. Importen (cif) 1952/53 med fördelning å vissa länder- och varugrupper. (Prognos.)**

Miljoner dollar.

| 1   | 2                           | 3           | 4                                | 5     | 6                      | 7                | 8       |
|---|-----------------------------|-------------|----------------------------------|-------|------------------------|------------------|---------|
| Varugrupp                                   | Från icke deltagande länder |             |                                  |       | Från deltagande länder |                  | Summa   |
|   | Nord- och Central-Amerika   | Syd-Amerika | Icke deltagande sterling-områden | Andra | Icke sterling-områden  | Sterling-området |         |
| <i>I. Lantbruksprodukter.</i>               |                             |             |                                  |       |                        |                  |         |
| Brödsäd .....                               | —                           | —           | —                                | —     | —                      | —                | 0       |
| Annan omalen säd .....                      | —                           | 2·8         | —                                | 4·5   | 1·0                    | —                | 8·3     |
| Fetter och oljor (inkl. smör)               | —                           | 22·8        | 0·2                              | 1·3   | 20·7                   | 3·1              | 48·1    |
| Kött och mejeriprodukter (exkl. smör) ..... | —                           | 3·9         | —                                | 0·3   | 15·0                   | 0·6              | 19·8    |
| Övriga livsmedel .....                      | 10·0                        | 50·5        | 14·5                             | 23·3  | 41·7                   | 3·2              | 143·2   |
| Tobak, ej bearbetad .....                   | 6·2                         | 0·5         | —                                | 0·3   | 4·1                    | 2·0              | 13·1    |
| <i>II. Fasta bränslen.</i> .....            | 8·2                         | —           | —                                | 73·1  | 32·5                   | 40·5             | 154·3   |
| <i>III. Mineraloljor.</i>                   |                             |             |                                  |       |                        |                  |         |
| Råolja .....                                | 0·2                         | 12·5        | —                                | —     | —                      | 3·4              | 16·1    |
| Raffinerade oljor .....                     | 20·0                        | 6·0         | —                                | 12·0  | 29·5                   | 7·9              | 75·4    |
| <i>IV. Malmer och metaller.</i>             |                             |             |                                  |       |                        |                  |         |
| Råvaror för ståltillverkning                | 0·2                         | —           | 0·4                              | 0·8   | 6·6                    | 1·0              | 9·0     |
| Göt .....                                   | —                           | —           | —                                | —     | 0·1                    | —                | 0·1     |
| Färdiga stålprodukter ....                  | 7·5                         | —           | —                                | 5·0   | 17·5                   | 3·8              | 33·8    |
| Koppar .....                                | 5·0                         | 8·0         | 8·0                              | —     | 8·0                    | —                | 29·0    |
| Andra malmer och metaller                   | 7·3                         | 3·0         | 2·0                              | 8·0   | 20·0                   | 12·0             | 52·3    |
| <i>V. Maskiner m. m.</i>                    |                             |             |                                  |       |                        |                  |         |
| Lastbilar och godsvagnar..                  | 1·0                         | —           | —                                | —     | 1·7                    | 1·5              | 4·2     |
| Övriga maskiner .....                       | 80·0                        | —           | —                                | 15·4  | 70·8                   | 43·8             | 210·0   |
| <i>VI. Spånads- och textilvaror.</i>        |                             |             |                                  |       |                        |                  |         |
| Råbomull .....                              | 4·5                         | 10·5        | 5·2                              | 1·6   | —                      | 0·2              | 22·0    |
| Ull .....                                   | —                           | 10·2        | 13·9                             | —     | 2·3                    | 2·5              | 28·9    |
| Andra spånadsämnen samt avfall .....        | 1·1                         | 0·3         | 2·4                              | 0·6   | 2·8                    | 0·6              | 7·8     |
| Textilfabrikat .....                        | 2·0                         | 0·4         | 1·6                              | 15·7  | 75·7                   | 21·7             | 117·1   |
| <i>VII. Övriga produkter.</i>               |                             |             |                                  |       |                        |                  |         |
| Trävaror .....                              | 1·6                         | 0·1         | —                                | 9·3   | 4·5                    | 0·1              | 15·6    |
| Gödningsämnen .....                         | 1·5                         | 1·4         | —                                | 2·7   | 15·5                   | —                | 21·1    |
| Andra varor ej förut nämnda .....           | 30·0                        | 25·0        | 7·0                              | 50·6  | 149·1                  | 50·9             | 312·6   |
| Summa                                       | 186·3                       | 157·9       | 55·2                             | 224·5 | 519·1                  | 198·8            | 1 341·8 |

<sup>1</sup> Fob-värdet uppskattat till 1 182·7 miljoner dollar.

**Tabell IV. Exporten och re-exporten (fob) 1952/53 med fördelning å vissa länder- och varugrupper. (Prognos.)**

Miljoner dollar.

| 1                            | 2                           | 3            | 4                                | 5            | 6                      | 7                | 8              |
|------------------------------|-----------------------------|--------------|----------------------------------|--------------|------------------------|------------------|----------------|
| Varugrupp                    | Till icke deltagande länder |              |                                  |              | Till deltagande länder |                  | Summa          |
|                              | Nord- och Central-Amerika   | Syd-Amerika  | Icke deltagande sterling-områden | Andra        | Icke sterling-områden  | Sterling-området |                |
| I. Lantbruksprodukter....    | 0·9                         | 0·3          | 0·3                              | 6·3          | 20·4                   | 3·2              | 31·4           |
| II. Fasta bränslen .....     | —                           | —            | —                                | —            | 0·1                    | —                | 0·1            |
| III. Mineraloljor .....      | —                           | —            | —                                | 0·4          | 0·4                    | —                | 0·8            |
| IV. Malmer och metaller...   | 27·2                        | 25·1         | 5·2                              | 31·4         | 89·0                   | 31·6             | 209·5          |
| V. Maskiner .....            | 11·2                        | 44·7         | 15·7                             | 44·7         | 100·6                  | 6·7              | 223·6          |
| VI. Spånads- och textilvaror | 2·6                         | 1·8          | 0·1                              | 4·6          | 4·4                    | —                | 13·0           |
| VII. Skogsindustriprodukter  | 98·7                        | 63·7         | 34·5                             | 23·9         | 196·1                  | 113·9            | 530·8          |
| VIII. Övriga produkter ..... | 11·8                        | 23·6         | 8·3                              | 23·6         | 41·3                   | 9·4              | 118·0          |
| Summa                        | <b>152·4</b>                | <b>158·7</b> | <b>64·1</b>                      | <b>134·9</b> | <b>452·3</b>           | <b>164·8</b>     | <b>1 127·2</b> |

## Långtidsprogrammet 1947—1952/53. Export och re-export (fob).

Miljoner dollar.

| Varugrupp                            | Total<br>1947 | Total<br>1952/53 | Ökning (+)<br>resp. minsk-<br>ning (-)<br>från 1947 |  |
|--------------------------------------|---------------|------------------|---|--|
| I. Lantbruksprodukter .....          | 31,4          | 31,4             | —   | Oförändrad totalexport men vissa förskjutningar mellan olika varor.  |
| II. Fasta bränslen .....             | 0,1           | 0,1              | —   | Oförändrad totalexport men vissa förskjutningar mellan olika varor.  |
| III. Mineraloljor .....              | 0,8           | 0,8              | —   | Oförändrad totalexport men vissa förskjutningar mellan olika varor.  |
| IV. Malmer och metaller .....        | 113,7         | 209,5            | + 95,8  | Järnmalmsexporten beräknas öka från 8,5 milj. ton 1947 till 12 milj. ton 1949 för att därefter stiga ytterligare till minst 13 milj. ton 1952/53. Exporten av handelsfärdigt järn och stål kommer i samband med utbyggnaden av järnindustrien att öka med ca 100 000 ton.  |
| V. Maskiner etc. ....                | 158,6         | 223,6            | + 65,0  | Den här redovisade ökningen av maskinexporten faller på en mängd olika områden. En viktig post utgöres av fartygsexporten som beräknas stiga med drygt 15 milj. dollar. Den totala exportökningen torde till största delen icke kunna åstadkommas förrän vid slutet av perioden.   |
| VI. Spånads- och textilvaror .....   | 10,7          | 13,0             | + 2,3   | Någon ökning av exporten av vissa specialprodukter har bedömts möjlig.   |
| VII. Produkter av skogsindustrien .. | 476,7         | 530,8            | + 54,1  | Ökningen av exportvärdet under denna rubrik härrör till en del från en ökning av pappersexporten åstadkommen genom å ena sidan inskränkning av den inhemska förbrukningen å den andra genom ökad produktion. I senare fallet kräves emellertid en ökad användning av massa varför exporten av denna minskas i motsvarande grad. Den sammanlagda ökningen av pappersexporten beräknas uppgå till 130 000 ton. En ökning om 467 000 m <sup>3</sup> trävaror kommer att uppnås 1952/53 genom minskade behov för inhemska byggnadsändamål. |
| VI.I. Andra varor .....              | 108,0         | 118,0            | + 10,0  |  |
| Summa                                | 900,0         | 1 127,2          | + 227,2   |  |

## Långtidsprogrammet 1947—1952/53. Import (cif).

Miljoner dollar.

| Varugrupp                      | Total<br>1947 | Total<br>1952/53 | Ökning (+)<br>resp. minsk-<br>ning (—)<br>från 1947 |   |
|--------------------------------|---------------|------------------|---|---|
| <b>I. Lantbruksprodukter</b>   |               |                  |   |   |
| Brödsäd .....                  | 13,2          | 0                | — 13,2  | Importsiffrorna för jordbruksprodukter basera sig på en beräknad ökning av totalskörden 1952/53 av 800 milj. skördeenheter. Därmed torde full självförsörjning med brödsäd kunna uppnås. »Annan omalen säd» kommer i framtiden huvudsakligen att omfatta majs varav importen väntas stiga till 100 000 ton 1952/53, vilket torde möjliggöra en total fläskproduktion ungefärligen motsvarande det beräknade totala konsumtionsbehovet (175 000 ton).                                  |
| Annan omalen säd.....          | 6,4           | 8,3              | + 1,9   |   |
| Fetter och oljor .....         | 28,1          | 48,1             | + 20,0  |   |
| Kött och mejeriprodukter ..... | 9,8           | 19,8             | + 10,0  | En kalkylerad ökning av köttimporten med 20 000 ton motsvarande ca 10 milj. dollar tillsammans med en viss ökning av den inhemska produktionen förbättrar visserligen den inhemska försörjningen men medger knappast upphävande av kött-ransoneringen. Det totala importbehovet av fetter och vegetabiliska oljor 1952/53 har beräknats till ca 85 000 ton. Denna import möjliggör tillfredsställande försörjning såväl med smör och margarin som fetter och oljor för tekniskt bruk. |
| Övriga livsmedel.....          | 159,5         | 143,2            | — 16,3  |   |
| Tobak, ej bearbetad .....      | 13,1          | 13,1             | —   |   |
|                                |               |                  |   | Beträffande varorna under rubriken »övriga livsmedel» har bl. a. räknats med oförändrad import av oljekakor eller ca 100 000 ton. Eftersom produktionen inom landet baserad såväl på inhemska som importerade råvaror beräknats uppgå till 100 000 ton, uppnås en total försörjning med 200 000 ton.  |
|                                |               |                  |   | Importen av råsocker beräknas stiga med omkring 13 000 ton till 30 000 ton, vilket emellertid icke är tillräckligt för att tillsammans med den inhemska produktionen på 300 000 ton möjliggöra upphävande av sockerransoneringen, enär totalkonsumtionen 1952/53 torde bli 375 000 ton.   |
|                                |               |                  |   | Importen av övriga livsmedel såsom frukt, konserver m. m. har nedskurits kraftigt. Tobaksimporten har hållits oförändrad.   |

| Varugrupp                                | Total<br>1947 | Total<br>1952/53 | Ökning (+)<br>resp. minsk-<br>ning (—)<br>från 1947 |   |
|--|---------------|------------------|---|---|
| II. <i>Fasta bränslen</i> .....          | 107,1         | 154,3            | + 47,2  | Det bör anmärkas att de här anförda siffrorna i första hand avse att draga upp den ram inom vilken importen av livsmedel och jordbruksprodukter måste hållas 1952/53 och att givetvis importen av vissa konsumtionsvaror t. ex. socker kan ökas om man samtidigt är beredd att skära ned annan import t. ex. av tobak. Det beräknade totala importvärdet 1952/53 för jordbruksprodukter är blott 2,4 milj. dollar större än 1947 års importvärde. |
| III. <i>Råoljor och produkter därav.</i> |               |                  |   | Utbyggnader av industrien, i första hand järn- och stålindustrien, jämte de kontinuerliga tillskotten till antalet bostadslägenheter beräknas trots den ökade användningen av elektrisk kraft och brännolja stegra importen av stenkol och koks med 20 % motsvarande ett värde av 47 milj. dollar.  |
| Råolja .....                             | 8,6           | 16,1             | + 7,5   | Konsumtionen av raffinerade produkter beräknas stiga med ca 20 %. Samtidigt planeras en ökning av raffineringsskapaciteten inom landet, varför i allt en ökad import av råolja med 1 milj. ton kräves, vilken ökning emellertid balanseras av besparingar i importkostnader för raffinerade produkter.  |
| Andra mineraloljor .....                 | 82,9          | 75,4             | — 7,5   |   |
| IV. <i>Malmer och metaller</i>           |               |                  |   | Genom ökad inhemsk produktion beräknas importen av tackjärn kunna minskas med 100 000 ton. Samtidigt kommer emellertid den ökade järn- och ståltillverkningen inom landet att kräva en ökad import av vissa legeringsmetaller för ferrolegeringar.  |
| Råvaror för ståltillverkning...          | 12,7          | 9,0              | — 3,7   | Den planerade utökningen av järn- och stålproduktionen kommer att minska importbehovet av handelsfärdigt järn och stål med ca 460 000 ton motsvarande en besparing på 55 milj. dollar (1947 års priser.)  |
| Göt .....                                | 0,1           | 0,1              | —   |   |
| Färdiga stålprodukter .....              | 88,8          | 33,8             | — 55,0  | Utbyggnaden av det elektriska kraftsystemet och utvidningen av den elektrotekniska industrien beräknas medföra ett ökat importbehov av koppar med 10 000 ton.   |
| Koppar .....                             | 24,0          | 29,0             | + 5,0   | Expansionen av metall- och verkstadsindustri beräknas kräva ökad import av vissa malmer och metaller som bly, zink, aluminium etc.  |
| Andra malmer och metaller....            | 47,3          | 52,3             | + 5,0   |   |

| Varugrupp                                  | Total<br>1947 | Total<br>1952/53 | Ökning (+)<br>resp. minsk-<br>ning (—)<br>från 1947 |   |
|--|---------------|------------------|---|---|
| <b>V. Maskiner m. m.</b>                   |               |                  |   |   |
| Järnvägsgodsvagnar och lastbi-<br>lar..... | 8,4           | 4,2              | — 4,2   | Ökad inhemsk produktion väntas avsevärt reducera import-<br>behovet.  |
| Maskiner .....                             | 218,6         | 210,0            | — 8,6   | Ökad inhemsk produktion jämte någon nedgång i investerings-<br>volymen beräknas möjliggöra en nedskärning av importen.<br>I första hand kommer denna nedskärning att träffa konsum-<br>tionskapitalvaror som personbilar, dammsugare etc. |
| <b>VI. Spånads- och textilvaror</b>        |               |                  |   |   |
| Råbomull.....                              | 12,0          | 22,0             | + 10,0  | Högre grad av självförsörjning med textila hel- och halvfabrikat<br>medför ett ökat importbehov av råbomull till ca 31 000 ton<br>per år.   |
| Ull <sup>1</sup> .....                     | 23,9          | 28,9             | + 5,0   | Importen av ull beräknas stiga med 2 000 ton till ett värde<br>av 5 milj. dollar.   |
| Andra spånadsämnen samt av-<br>fall .....  | 8,8           | 7,8              | — 1,0   | En ökad inhemsk produktion av bl. a. konstsilke medför någon<br>minskning av importbehovet.   |
| Textilfabrikat.....                        | 199,3         | 117,1            | — 82,2  | Den inhemska produktionen av bomullsgarn beräknas öka med<br>3 000 ton. En avsevärd del av importminskningen hänförs sig<br>till bortfallet av den extraordinära lagerökning av färdiga textil-<br>varor som ägde rum 1947.               |
| <b>VII. Andra varor</b>                    |               |                  |   |   |
| Trävaror .....                             | 15,6          | 15,6             | —   | Oförändrad import.  |
| Gödningsämnen.....                         | 15,1          | 21,1             | + 6,0   | Den förutsatta ökningen av jordbruksproduktionen kräver en<br>ökad import av gödningsämnen, fördelad på 50 000 ton kväve<br>(15,5 %), 50 000 ton kali och 115 000 ton superfosfat.  |
| Övriga varor ej förut nämnda .....         | 347,0         | 312,6            | — 34,4  | Ökad självförsörjning och viss begränsning av importen av lyx-<br>varor beräknas möjliggöra en importminskning på ca 10 %.  |
| Summa                                      | 1 450,4       | 1 341,8          | —108,6  |   |

<sup>1</sup> Ull inkluderar även tops.